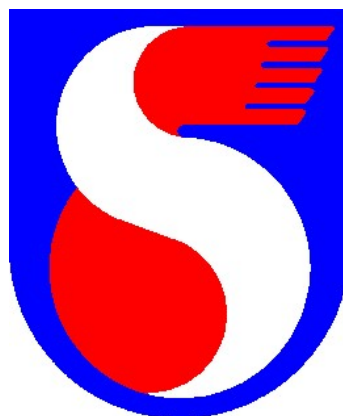

MIASTO ŚWIDNIK

PLAN OGÓLNY GMINY MIEJSKIEJ ŚWIDNIK

Prognoza oddziaływania na środowisko

Opracował - mgr inż. Zbigniew Bronowicki,
Główny projektant – firmy Brol Systemy Przestrzenne

Piaseczno, 23 października 2025 r.

SPIS TREŚCI

I. WPROWADZENIE

- 1 Uwagi wstępne
- 2 Podstawa prawna
- 3 Podstawowe założenia i metodyka pracy
- 4 Materiały wejściowe
- 5 Ogólna charakterystyka obszaru opracowania

II. CHARAKTERYSTYKA I FUNKCJONOWANIE ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

- 1 Powiązania przyrodnicze, walory przyrodnicze
- 2 Krajobraz istniejący
- 3 Rzeźba terenu
- 4 Budowa geologiczna
- 5 Surowce mineralne
- 6 Wody powierzchniowe
- 7 Wody podziemne
- 8 Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły
- 9 Warunki glebowe
- 10 Warunki klimatyczne
- 11 Szata roślinna i świat zwierząt
12. Odporność na degradację i zdolność do regeneracji

III. UWARUNKOWANIA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO DO ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

- 1 Uwarunkowania wynikające z opracowania ekofizjograficznego
- 2 Uwarunkowania dla obiektów i obszarów chronionych, wynikające z ochrony obszarów i obiektów objętych odrębnym statusem prawnym, w tym obszarów Natura 2000
- 3 Dziedzictwo i zasoby kulturowe

IV. CHARAKTERYSTYKA USTALEŃ PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO

- 1 Warunki zagospodarowania
- 2 Infrastruktura techniczna

V. POTENCJALNE ZMIANY AKTUALNEGO STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PLANU OGÓLNEGO

VI. WPŁYW REALIZACJI USTALEŃ PLANU OGÓLNEGO NA POSZCZEGÓLNE ELEMENTY ŚRODOWISKA ORAZ ZAGROŻENIA DLA ŚRODOWISKA SPOWODOWANE WEJŚCIEM W ŻYCIE USTALEŃ PLANU OGÓLNEGO

- 1 Emisja gazów i pyłów do powietrza atmosferycznego
- 2 Hałas
- 3 Odpady
- 4 Wody podziemne i powierzchniowe
- 5 Emisja pól elektromagnetycznych
- 6 Nadzwyczajne zagrożenia środowiska
- 7 Powierzchnia ziemi
- 8 Gleby
- 9 Bioróżnorodność, szata roślinna
- 10 Świat zwierzęcy
- 11 Krajobraz
- 12 System powiązań przyrodniczych
- 13 Transgraniczne oddziaływania na środowisko
- 14 Wpływ ustaleń planu ogólnego na obiekty chronione w granicach obszar opracowania
- 15 Wpływ ustaleń planu ogólnego obszary chronione, w tym na obszary Natura 2000
- 16 Ochrona zabytków i dóbr kultury
- 17 Przewidywane oddziaływania na ludzi
- 18 Przewidywane oddziaływania na dobra materialne

- VII. OPIS PRZEWIDYWANYCH ZNACZĄCYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO WYNIKAJĄCYCH Z REALIZACJI USTALEŃ PLANU OGÓLNEGO
- VIII. OCENA SKUTKÓW DLA OBSZARÓW I OBIEKTÓW OBJĘTYCH OCHRONĄ PRZYRODNICZĄ
- IX. OCENA STANU ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM
- X. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE
- XI. OCENA ZGODNOŚCI PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO Z ZALECENIAMI OKREŚLONYMI W OPRACOWANIU EKOFIZJOGRAFICZNYM
- XII. OCENA ZGODNOŚCI PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO Z OBOWIĄZUJĄCYMI PRZEPISAMI Z ZAKRESU OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY ORAZ ZABYTEKÓW I DÓBR KULTURY
- XIII. OCENA ROZWIĄZAŃ MAJĄCYCH NA CELU OGRANICZENIE POTENCJALNYCH NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO
- XIV. PODSUMOWANIE I OKREŚLENIE METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI USTALEŃ PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO
- XV. INFORMACJE O CELACH OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONYCH NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, KRAJOWYM I LOKALNYM ORAZ POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI
- XVI. STRESZCZENIE SPORZĄDZONE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

I. WPROWADZENIE

1. Uwagi wstępne

Opracowanie „Prognozy oddziaływania na środowisko jest realizacją obowiązku określonego w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112, ze zmianami).

Niniejsza prognoza oddziaływania na środowisko, zwana w dalszej części opracowania prognozą, jest częścią strategicznej oceny oddziaływania na środowisko w procedurze planistycznej dotyczącej sporządzenia planu ogólnego miasta Świdnik, na podstawie Działu IV „Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko” ustawy określonej powyżej.

Opracowanie „prognozy” ma na celu ocenę realizacji ustaleń planu pod kątem szeroko rozumianej ochrony zasobów środowiska przyrodniczego, a także przedstawienie przewidywanych skutków dla stanu i funkcjonowania środowiska (przekształceń) oraz warunków życia mieszkańców.

Zakres „prognozy” został uzgodniony w trybie art. 53, art. 57 ust. 1 pkt 2 i art. 58 ust. 1 pkt 3 ustawy określonej powyżej. Przed rozpoczęciem sporządzenia „prognozy” przystąpiono do zbierania wniosków na zasadach określonych w art. 39 tej ustawy.

Podstawowym celem opracowania prognozy jest określenie potencjalnego wpływu ustaleń planu miejscowego na poszczególne elementy środowiska w obszarze objętym granicami planu. Kolejnym celem opracowania prognozy jest wskazanie ewentualnych zagrożeń dla środowiska wynikających z wprowadzenia w życie ustaleń planu miejscowego oraz określenie metod działania pozwalających na ich zmniejszenie lub eliminację. Ważnym zadaniem prognozy jest również informowanie społeczności lokalnej o skutkach wprowadzenia w życie ustaleń planu oraz aktywny udział społeczeństwa w procedurze oddziaływania na środowisko planu miejscowego.

2. Podstawa prawna

Podstawę prawną sporządzenia niniejszego opracowania stanowi:

- art. 46 ust. 1 pkt 1, art. 54 oraz art. 57 ust. 1 pkt 2 i art. 58 ust. 1 pkt 3 Ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowiska (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112, ze zmianami).

3. Podstawowe założenia i metodyka pracy

Przed rozpoczęciem prac nad sporządzeniem prognozy zakres i stopień jej szczegółowości został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Lublinie oraz Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Świdniku. Uzgodnienia w zakresie szczegółowości prognozy odnosiły się przede wszystkim do przedstawienia wpływu założeń projektu planu ogólnego oraz planowanych w związku z tym przedsięwzięć na formy ochrony przyrody oraz poszczególne komponenty środowiska. Niniejsza prognoza została wykonana z uwzględnieniem zakresu i stopnia szczegółowości wskazanych przez instytucje wymienione powyżej. Treść prognozy jest zgodna z art. 51 ust. 2 i art. 52 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112, ze zmianami). Prognozę opracowano zgodnie ze stanem współczesnej wiedzy i metody oceny oraz w dostosowaniu do szczegółowości informacji wynikających ze sporządzonego projektu planu ogólnego. W prognozie przedstawiono stan i funkcjonowanie środowiska w obszarze opracowania, z określeniem odporności na degradację i zdolności do regeneracji. Omówiono również założenia planistyczne projektu planu ogólnego wraz z ustaleniami umożliwiającymi realizację założonych celów. Dokonano również oceny projektu sporządzanego planu pod względem jego zgodności z uwarunkowaniami środowiskowymi i obowiązującymi przepisami prawa określającymi zakres ochrony środowiska i przyrody. W prognozie wskazano także stopień możliwych oddziaływań na środowisko, mogących wystąpić w trakcie realizacji jego ustaleń. Wreszcie dokonano również oceny ustaleń planu ogólnego pod względem bezpieczeństwa zdrowia i życia ludzi. Wykonanie powyższych analiz umożliwiło wykonanie podsumowania wpływu ustaleń projektu planu ogólnego na środowisko oraz wskazanie możliwości zastosowania rozwiązań ograniczających ewentualne negatywne oddziaływania związane z jego realizacją.

4. Materiały wejściowe

- J. Kondracki, 1998, Geografia regionalna Polski,
- R. Andrzejewski, 2003, – Różnorodność biologiczna Polski, Narodowa Fundacja Ochrony Środowiska,
- M. Klimaszewski, 2002, Geomorfologia Polski,
- W. Matuszkiewicz, 1981, Przewodnik do oznaczania zbiorowisk roślinnych Polski,
- Natura 2000, Ministerstwo Środowiska, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Warszawie, stan na 2025 r.,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Świdnik, stan aktualny na 2025 r., miasto Świdnik,
- Roczna ocena jakości powietrza w województwie lubelskim. Raport wojewódzki za rok 2023, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Departament Monitoringu Środowiska, 2023 r.,

- Ocena stanu jakości powietrza na terenie województwa lubelskiego – Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, 2023 r.,
- Informacje o obszarach chronionych oraz regionalizacji fizyczno – geograficznej kraju, Główny Dyrektor Ochrony Środowiska, Portal Geoserwis GDOŚ, stan na 2025 r.,
- Obiekty ujęte w gminnej ewidencji zabytków, Miasto Świdnik, stan na 2025 r.,
- Obiekty wpisane do rejestru zabytków, Narodowy Instytut Dziedzictwa, stan na 2025 r.,
- Mapy zagrożenia powodziowego, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, Hydroportal, stan na 2025 r.,
- Plan Gospodarowania Wodami w Dorzeczu Wisły, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, Hydroportal, stan na 2025 r.,
- Obszary zagrożenia osuwaniem się mas ziemnych, System Ochrony Przeciwośuwiskowej, SOPO, Państwowy Instytut Geologiczny, stan na 2025 r.,
- Szczegółowa Mapa Geologiczna Polski, Państwowy Instytut Geologiczny, stan na 2025 r.,
- Złoże kopalin, Obszary i tereny górnicze, MIDAS, Państwowy Instytut Geologiczny, stan na 2025 r.,
- Mapa Geośrodowiskowa Polski, Państwowy Instytut Geologiczny, stan na 2025 r.,
- Główne Zbiorniki Wód Podziemnych, Państwowy Instytut Geologiczny, stan na 2025 r.,
- Strategia Rozwoju Gminy Miejskiej Świdnik na lata 2015 -2025, 2015 r.,
- Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku, 2021 r.,
- Potencjalna roślinność naturalna Polski, Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania Polska Akademia Nauk, stan na 2023 r.,
- Plan Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Świdnik na lata 2022-2026, z perspektywą na lata 2027-2031, 2023 r.,
- Akty prawa (ustawy i akty wykonawcze) z zakresu planowania przestrzennego, ochrony środowiska, ochrony przyrody, ochrony zabytków, infrastruktury technicznej, infrastruktury drogowej i innych zagadnień właściwych ze względu na problematykę opracowania, w tym dla obszarów podlegających ochronie w granicach opracowania,
- Dane przestrzenne pozyskane z zasobu Starostwa Powiatowego w Świdniku na potrzeby Planu ogólnego Miasta Świdnik, stan na 2025 r.
- Wizja lokalna, 2025 r.

5. Ogólna charakterystyka obszaru opracowania

Gmina Miejska Świdnik leży we wschodniej Polsce, w centralnej części województwa lubelskiego, w północno – zachodniej części powiatu świdnickiego, ok. 10 km na wschód od centrum Lublina.

Powierzchnia miasta wynosi 20,35 km², co stanowi ok. 4,34% powierzchni powiatu. Gmina Miejska Świdnik graniczy z następującymi gminami:

- gminą Wólka (powiat lubelski) od strony północnej,
- gminą Melgiew (powiat świdnicki) od strony północno - wschodniej,
- gminą Głusk (powiat lubelski) od strony południowej,
- gminą Lublin (powiat lubelski) od strony zachodniej.

W wymiarze lokalnym miasto Świdnik pełni funkcję ośrodka koncentracji usług dla całego powiatu świdnickiego. Wszystkie sąsiednie gminy są bezpośrednio związane z miastem. Funkcja ośrodka administracyjnego powiatu wpływa pozytywnie zarówno na dostępność usług podstawowych dla mieszkańców miasta, jak również kształtuje znaczne zapotrzebowanie rynku pracy na etaty związane z funkcjonowaniem usług komercyjnych i publicznych w mieście. Szczególnie wyraźne jest to w przypadku wielu inwestycji zakończonych w granicach miasta w ostatnich latach.

W mieście swoją siedzibę posiadają władze Powiatu Świdnickiego oraz Gminy Miejskiej Świdnik, jak również inne instytucje publiczne obsługujące powiat. Miasto zamieszkuje ok. 36,5 tys. mieszkańców, według danych Głównego Urzędu Statystycznego na 2024 r.

Znacząca funkcja miasta w regionie związana jest również z jego położeniem na przebiegu głównych szlaków komunikacyjnych województwa, tj. drogi ekspresowej S12 relacji Piotrków Trybunalski – Radom – Lublin – Dorohusk (granica państwa) i S17 relacji Warszawa – Lublin – Hrebenne (granica państwa). Drogi te w mieście Świdnik mają wspólny przebieg. Miasto znajduje się również na układzie węzłowym tych dróg. Układ dróg ponadlokalnych warunkuje bardzo dobre połączenia miasta zarówno w skali regionalnej i ponadregionalnej. Dodatkowo przez miasto przebiega linia kolejowa nr 7 relacji Warszawa – Lublin – Dorohusk (granica państwa). Linia ta umożliwia zapewnienie regularnych połączeń z Warszawą oraz swobodny dojazd do węzła przesiadkowego jakim jest miasto Lublin. Kolejowe połączenia są również realizowane z wymiarze lokalnym na relacjach Lublin – Lotnisko Lublin – Chełm – Zamość. Mają one charakter regularnych połączeń umożliwiających przemieszczanie się ludności w kierunkach miejsce wykonywania pracy zawodowej – miejsce zamieszkania. Dodatkowym atutem miasta jest również położenie w jego granicach Lotniska Lublin (częściowe) oraz lotniska Świdnik. Lokalizacja lotnisk oprócz umożliwienia przemieszczania się ludności na dalsze odległości posiada również walor promocyjny miasta.

Miasto Świdnik wykazuje charakterystyki typowo miejskie. Strefa zurbanizowana miasta jest dobrze wykształcona. Miasto posiada wyraźną strefę śródmiejską, która rozbudowywał się od centrum miasta we wszystkich kierunkach. Ścisłe centrum

miasta jest w pełni zurbanizowane i pokryte intensywną zabudową wielofunkcyjną – mieszkaniową jednorodzinną i wielorodzinną oraz zabudową usługową. W tej części miasta znajduje się również główny plac miejski (Plac Konstytucji 3 Maja) oraz główne zespoły usług publicznych, w tym urzędy publiczne, szkoły oraz obiekty związane z ochroną zdrowia i opieką społeczną. Układ przestrzenny miasta rozbudowywał się promieniście we wszystkich kierunkach, wzdłuż głównych ulic, tj. Al. Lotników Polskich, ul. Wyszyńskiego, Niepodległości, Raclawicka, Kusocińskiego i Armii Krajowej. Wzdłuż tych ulic w części śródmiejskiej miasta powstały pełne pierzeje zabudowy, wielofunkcyjnej głównie mieszkaniowej wielorodzinnej i usługowej. Część śródmiejska miasta jest silnie rozbudowana i zajmuje większy obszar niż w innych miastach o podobnej charakterystyce przestrzennej. Obszary poza zabudową pierzejową, w kwartałach zabudowy w części śródmiejskiej miasta zajmują osiedla starszej zabudowy wielorodzinnej, z enklawami zabudowy jednorodzinnej. Sposób urządzenia terenów zabudowy wielorodzinnej w tej części miasta wykazuje wysokie nasycenie terenów zespołami zieleni urządzonej oraz terenów komunikacyjnych. Układ zwartej zabudowy śródmiejskiej ulega rozrzedzeniu w kierunku peryferyjnych części miasta. Rozwój tej części miasta następował w kierunku mniej intensywnych form zagospodarowania, tj. zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w typie podmiejskim i miejskim (np. os. Adamów). Im tereny bardziej oddalone od części śródmiejskiej miasta tym wykazują mniejszy stopień zurbanizowania. Powstające zespoły zabudowy jednorodzinnej w peryferyjnych częściach miasta nie są jeszcze w pełni wykształcone. Istniejąca zabudowa kwartałowa ma postać skupień budynków podzielonych terenami jeszcze nie zagospodarowania, a w bardziej peryferyjnych częściach miasta nawet przyjmuje formę zabudowy rozproszonej otoczonej terenami rolniczymi, częściowo podlegającymi uprawie. W tej części strefy podmiejskiej zachowały się jeszcze pojedyncze siedliska rolnicze, które w przewadze nie pełnią już funkcji rolniczych i zostały zaadaptowane na cele mieszkaniowe. W głównych zespołach zabudowy jednorodzinnej w rejonie głównych ciągów komunikacyjnych i w bezpośrednim sąsiedztwie drogi ekspresowej S12/17 wyraźnie wzrasta w stosunku do innych terenów udział działalności usługowej towarzyszącej zabudowie mieszkaniowej. Opisana sytuacja nie dotyczy osiedla Adamów. Osiedle to w przeważającej części można uznać za w pełni wykształcony układ urbanistyczny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w typie kwartałowym miejskim. Podobna sytuacja dotyczy również kilku innych osiedli bezpośrednio przylegających do strefy śródmiejskiej miasta. Znaczący udział terenów zabudowy jednorodzinnej w ogólnej powierzchni miasta wskazuje jednoznacznie, że po wykształceniu się układu urbanistycznego śródmieścia dalszy rozwój miasta był ukierunkowany głównie na zabudowę mieszkaniową jednorodzinną. Sytuacja ta w ostatnich latach ulega jednak zmianie. Następuje wzrost zapotrzebowania na zabudowę mieszkaniową wielorodzinną, co skutkowało powstaniem enklaw takiej zabudowy w obszarach rozwijających się dotychczas w kierunku zabudowy jednorodzinnej. W niektórych miejscach prowadzi to do powstawania konfliktów przestrzennych. Zmiana trendów zapotrzebowania miasta na tereny mieszkaniowe jest również widoczna w rezerwach terenowych ustalanych w ostatnich latach w planach miejscowych. W planach tych wskazano znaczące rezerwy do rozwoju zabudowy wielorodzinnej, które skupione są głównie w części południowej miasta. Strefa śródmiejska i podmiejska miasta związana głównie z rozwojem wielofunkcyjnej zabudowy mieszkaniowo – usługowej jest izolowana od pozostałej części miasta przez tereny komunikacyjne. Od północy jest to linia kolejowa od zachodu natomiast trasa drogi ekspresowej S12/17. Droga ta od południa rozciąga również obszar miasta od gminy sąsiednich. Od zachodu układ śródmiejski zamyka rozległy kompleks leśny Rejkowizna. Układ przestrzenny opisywanej części miasta rozбивa kompleks leśny Bażantarnia. Północna część miasta izolowana od strefy mieszkaniowo – usługowej miasta poprzez linię kolejową rozwijała się dotychczas w kierunku zabudowy produkcyjno – usługowej. W tej części miasta zlokalizowane są najważniejsze obiekty warunkujące rozwój gospodarczy miasta, w tym lotnisko Lublin i dzielnica przemysłowa z zakładami PZL Świdnik. W ostatnich latach w tej części miasta dosyć intensywnie następuje rozwój kolejnych inwestycji produkcyjno – usługowych. W opisywanej części miasta znajdują się enklawy zabudowy mieszkaniowej w formie osiedli mieszkaniowych oraz rozproszonej zabudowy mieszkaniowo – zagrodowo – usługowej. W obowiązujących planach miejscowych ta część miasta przewidywana jest do dalszego rozwoju sfery gospodarczej. Tereny izolowane od części śródmiejskiej miasta, położone na zachodzie pomiędzy trasą ekspresową S12/17 a miastem Lublinem są obecnie najmniej zurbanizowaną częścią miasta. Występuje tu zabudowa ulicowa w typie wiejskim, która jest otoczona rozległymi terenami rolniczymi i nieużytkami. Dla tej części miasta w planach miejscowych przewidziano dalszy kierunek rozwoju jako zespoły zabudowy produkcyjno – magazynowo – usługowej, za chowaniem istniejących enklaw zabudowy mieszkaniowej. Na przebiegi trasy ekspresowej S12/17 w południowej części miasta na granicy strefy zabudowy podmiejskiej wykształcił się mniejszy zespół zabudowy związanej z działalnością gospodarczą. Sposób użytkowania zabudowy zagrodowej oraz udział terenów otwartych podlegających uprawie jednoznacznie wskazuje, że funkcja rolnicza miasta ulega całkowitemu zanikowi. Dokumentem kształtującym walory krajobrazowe miasta na szczeblu wojewódzkim jest audyt krajobrazowy. Zgodnie z informacjami przekazanymi we wniosku Zarządu Województwa Lubelskiego na etapie sporządzania planu ogólnego audyt krajobrazowy znajdował się w fazie wykonania. Uwzględnienie uwarunkowań rozwoju gminy wynikających z tego auditu w sporządzanym planie ogólnym nie było możliwe. Według regionalizacji fizyczno-geograficznej J. Kondrackiego miasto Świdnik leży w centrum mezoregionu zwanego Płaskowyżem Świdnickim (343.16), który jest częścią makroregionu Wyżyny Lubelskiej (343.1). Płaskowyż Świdnicki stanowi północno-wschodnią część Wyżyny Lubelskiej, w rozwidleniu Wieprza i jego lewego dopływu Bystrzycy, pomiędzy Płaskowyżem Nałęczowskim na zachodzie a Polesiem na wschodzie. Stanowi on płaską równinę denudacyjną zbudowaną z margli kredowych, bez pokrywy lessowej. Wznosi się on do wysokości około 200 m n.p.m. na północy i 240 m n.p.m. na południu. Miasto Świdnik położone jest na średniej wysokości 215 m n.p.m. Płaskowyż oprócz Świdnika obejmuje

przeważającą część miasta Lublin oraz miasta Łęczna i Piaski. Znacząca część powiatu świdnickiego znajduje się w zasięgu tego mezoregionu.

II. CHARAKTERYSTYKA I FUNKCJONOWANIE ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

1 Powiązania przyrodnicze, walory przyrodnicze

Elementy systemu przyrodniczego gminy składają się z obszarów węzłowych, korytarzy powiązań przyrodniczych i obszarów je wspomagających. Obszary węzłowe powinny posiadać trwałą strukturę biotyczną, zasilającą cały system. Poszczególne elementy środowiska naturalnego i półnaturalnego wchodzące w skład systemu przyrodniczego gminy powinny być powiązane ze sobą siecią korytarzy ekologicznych zapewniających swobodną migrację gatunków flory i fauny. Połączenia te powinny mieć trwały charakter łącząc poszczególne elementy w silny układ przyrodniczy. Trwałą strukturę użytkowania posiadają tereny zabagnione, wnętrza dolin rzecznych i kompleksy leśne stąd zwykle stanowią one podstawę tworzenia systemu powiązań przyrodniczych, pełniących funkcję obszarów węzłowych i korytarzy powiązań przyrodniczych. Do terenów wspomagających system zalicza się tereny wykazujące trwale wysoki procent powierzchni biologicznie czynnej. Potencjał biotyczny tych terenów jest różny, nie zawsze wysoki. Zalicza się do nich tereny zieleni urządzonej, ogrody działkowe czy trwale użytki zielone.

W mieście Świdnik system przyrodniczy jest słabo rozbudowany. Układ przestrzenny strefy zurbanizowanej miasta wskazuje na ograniczony udział w jego obszarze terenów mogących aktywnie tworzyć system przyrodniczy miasta. Tereny o takiej charakterystyce obecnie ograniczają się w zasadzie wyłącznie do kompleksów leśnych Rejkowizna i Bażantarnia oraz mniejszego położonego w południowej części miasta. Są to jedyne tereny porośnięte roślinnością naturalną i półnaturalną. Tworzą one węzły ekologiczne, które mają charakter plombowy i tylko w ograniczonym stopniu zasilają system przyrodniczy miasta – wynika to z tego, że w mieście nie zachowały stabilne się powiązania przyrodnicze nie tylko pomiędzy tymi kompleksami, również z terenami o wysokich wartościach przyrodniczych położonych poza granicami miasta. W strukturze przestrzennej miasta wyraźnie widać deficyt terenów mogących tworzyć system powiązań przyrodniczych miasta. Obecnie powiązania przyrodnicze są zapewniane poprzez tereny otwarte rolnicze i tereny podlegające sukcesji siedlisk ruderalnych i spontanicznych. Tereny takie nie wykazują trwałych walorów biotycznych i podlegają one silnym zmianom inwestycyjnym. Niestabilne połączenia ekologiczne funkcjonują również poprzez część trawiska lotnisk Lublin i Świdnik. Tak jak w przypadku poprzednich terenów nie mają one trwałego charakteru i dodatkowo czynniki zmieniające siedliska roślinne i powodujące dyskomfort bytowania gatunków zwierząt występują w cyklach krótkotrwałych uzależnionych od intensywności działań związanych z transportem lotniczym. Można przyjąć, że w obecnym stanie zagospodarowania miasta wytypowanie w jego strukturze przestrzennej nowych terenów o potencjale przyrodniczo – ekologicznym, mogących tworzyć system powiązań przyrodniczych obecnie jest już niemożliwe. Z tego powodu istotne jest utrzymanie dotychczasowego sposobu zagospodarowania terenów mieszkaniowych i śródmiejskich, który charakteryzuje się wysokim udziałem roślinności urządzonej w zagospodarowaniu działek budowlanych. Bezwarunkowo należy również utrzymać funkcję wszystkich zespołów zieleni urządzonej, w tym ogrodów działkowych, tj. głównych cementów wspomagających system przyrodniczy miasta. W celu zachowania równowagi ekologicznej miasta wykluczone są również wszystkie działania prowadzące zmniejszenia funkcjonalności węzłów ekologicznych opartych na kompleksach leśnych Rejkowizna i Bażantarnia oraz mniejszym położonym w południowej części miasta.

2 Krajobraz istniejący

Walory krajobrazowe miasta są typowe dla zurbanizowanych krajobrazów miejskich. Dominującą rolę w krajobrazie mają tu zespoły zabudowy mieszkaniowej, śródmiejskiej, podmiejskiej oraz zabudowy przemysłowej.

W wyniku intensywnego rozwoju tego obszaru powstał zespół urbanistyczny stanowiący śródmieście dzisiejszego miasta. Funkcje zlokalizowanej tu zabudowy są zróżnicowane, nawet w kontekście jednego kwartału. Często graniczą ze sobą działki o funkcjach jednorodzinnych, wielorodzinnych i usługowych. Stan zagospodarowania części śródmiejskiej miasta nie jest jednak zły. Ogólny wizerunek przestrzenny jest dobry. Pewien dysonans wprowadza jedynie lokalna różnorodność form architektonicznych istniejącej zabudowy i występujące obiekty w złym stanie technicznym. Różnorodność form architektonicznych zabudowy w strefie śródmiejskiej spowodowana jest przede wszystkim szybkim tempem rozwoju tej części miasta, co jest charakterystyczne dla większości średnich miast w Polsce. W strefie śródmiejskiej znajdują się również zwarte osiedla zabudowy wielorodzinnej, tzw. blokowiskowej. Walory przestrzenne budynków tu zlokalizowanych wahają się od przeciętnego do dobrego. Stan zagospodarowania terenu tych osiedli jest natomiast dobry. Przestrzenie pomiędzy poszczególnymi blokami zagospodarowane są zespołami zieleni urządzonej, ze znaczącym udziałem zieleni wysokiej. W tej fazie rozwoju miasta powstało również osiedle Adamów, które ma charakter osiedla zabudowy jednorodzinnej w formie typowo miejskiej. Układ przestrzenny tego osiedla jest atrakcyjny krajobrazowo. Istniejąca zabudowa mieszkaniowa i lokalnie usługowa w przewadze wykazuje dobry stan architektoniczny i techniczny. Obiekty w gorszym stanie występują jedynie punktowo.

Nowe osiedla mieszkaniowe rozwijają się w kierunku południowym i wschodnim w stosunku od strefy śródmiejskiej. Dominującą formą zagospodarowania jest tu zabudowa jednorodzinna o wysokim standardzie architektoniczno – przestrzennym. Mniejszą powierzchnię zajmują osiedla zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej zorganizowanej. Krajobraz tej części miasta jest charakterystyczny dla obszarów podmiejskich rozwijających się. Zabudowa mieszkaniowa o wysokim

standardzie położona jest w mozaice z terenami jeszcze nie zagospodarowanymi. Charakterystyczny jest również niewystarczający stan wyposażenia wydzielonych dróg obsługujących kwartały zabudowy.

Główny układ zurbanizowany miasta jest izolowany przestrzennie i krajobrazowo od pozostałych części miasta poprzez tereny kolejowe (północ) oraz las Rejkowizna o korytarz drogi ekspresowej S12/17 (zachód). Krajobrazy występujące w tej części miasta mają nieco inną charakterystykę. W północnej części miasta dominującą rolę krajobrazową mają zespoły zabudowy przemysłowej i usługowo – magazynowej tworzące dzielnicę przemysłowo rozlokowaną wokół lotnisk Lublin i Świdnik. W kierunku zachodnim zwarta zabudowa ulega rozrzedzeniu i przybiera charakter zabudowy rozproszonej w układach urbanistycznych nie wykształconych w pełni. W tej części miasta występują również osiedla zabudowy jednorodzinnej w formie skoncentrowanej i rozproszonej. Walory krajobrazowe opisanej części miasta należy uznać za przeciętne, lokalnie obniżone ze względu na występowanie dużych powierzchni zabudowy związanej z działalnością gospodarczą w stanie gorszym niż przeciętny (po względem krajobrazowym).

Ostania nie opisana część miasta jest położona na zachodzie i stanowi pas terenów rolniczych oddzielających układ urbanistyczny miasta Lublin i miasta Świdnik. Walory krajobrazowe występujące tu mają charakterystyki terenów wiejskim. Istniejąca zabudowa rolnicza i porolnicza (siedliska rolnicze przekształcone na cele mieszkaniowe) otoczona jest ciągle rozległymi terenami otwartymi. Walory krajobrazowe są tu jednak obniżone poprzez dominujące w krajobrazie tereny przemysłowe miasta Lublin, linie kolejową, korytarz trasy ekspresowej i sieć elektroenergetyczną wysokiego napięcia.

Droga ekspresowa S12/17 stanowi istotną barierę krajobrazową odcinającą zasadniczy układ urbanistyczny miasta od terenów otwartych. Trasa ta w zasadzie odcina otwarcia widokowe w kierunku południowym i zachodnim. W tym kontekście można uznać ją za główny czynnik dewaloryzujący warunki krajobrazowe miasta. Tereny zdecydowanie podnoszące ogólne walory krajobrazowe miasta to głównie dwa kompleksy leśne Rejkowizna i Bażantarnia oraz mniejszy położony w południowej części miasta. Pozytywny wpływ na walory krajobrazowe części śródmiejskiej miasta mają zespoły zieleni urządzonej (parki, skwery, zieleńce) wykazujące wysoki standard kompozycji przestrzennej i zajmujące znaczące przestrzenie w najsilniej skoncentrowanym układzie zabudowy wielofunkcyjnej. Zespoły zieleni urządzonej uzupełniane są poprzez zieleń przyuliczną stanowiącą kompozycję w zasadzie wszystkich dróg układu podstawowego miasta. Wpływ pozytywny na walory krajobrazowe miasta mają również lotniska Lublin i Świdnik. W znacznej części mają one charakter trawiasty i ze względu na znaczną powierzchnię zapewniają otwarcia widokowe w kierunku północnym patrząc od strony śródmieścia miasta.

3 Rzeźba terenu

Ukształtowanie powierzchni ziemi w mieście Świdnik zostało wykształcone przede wszystkim w procesach denudacyjnych przebiegających w zasięgu Płaskowyżu Świdnickiego. Denudacja to zespół procesów geologicznych niszczących i wyrównujących powierzchnię Ziemi, prowadzących do obniżania terenu i usuwania materiału skalnego z wyższych partii (wietrzenie, erozja, ruchy masowe) oraz jego deponowania w niższych obszarach. Proces ten prowadzi do stopniowego spłaszczania i obniżania kontynentów, a jego skutkiem jest powolne zrównywanie powierzchni Ziemi w kierunku stanów dojrzałych i ostatecznie penepłeny.

Formy geomorfologiczne rzeźby terenu wykształcone w Świdniku w skutek procesów denudacyjnych to:

- **Równiny denudacyjne** – są to płaskie powierzchnie nawiązujące hipsometrycznie do tarasów nadzalewowych rzek regionu (Bystrzycy i Czeniejówki), rozwinięte na marglach mastrychtu górnego i pokryte cienką powłoką pylastych i piaszczystych utworów eluwialno – deluwialnych. Genetycznie SA to zrównania ostatniego zlodowacenia wiążące się z akumulacją utworów rzeczno – peryglacjalnych budujących taras w dolinach
- **Ostańce denudacyjne** – jest to forma geomorfologiczna przybierająca postać wydłużonego garbu. Kształt ten jest wynikiem inwersji rzeźby, jako wypełnienia starszych rynien erozyjnych poprzez intensywną korozję krasowięjących margli. Ostańce zbudowane są z lodowcowych i wodnolodowcowych zlodowacenia środkowopolskiego (głównie utwory piaszczyste, lokalnie z udziałem glin zwałowych),
- **Powierzchnie pedymentu** – jest to forma geomorfologiczna wykształcona w zasięgu opok mastrychtu i gez paleocenu o nieco wyższej powierzchni zrównań niż dla równin denudacyjnych. Forma ta wnika charakterystycznymi zatokami w płaty wierzchowiny wyniosłości Giełczewskiej i Płaskowyżu Świdnickiego. Nawiązuje ona wysokością do powierzchni denudacyjnej ścinającej utwory lodowcowe i wodnolodowcowe (piaszczyście i żwirowe) stadiau maksymalnego zlodowacenia środkowopolskiego. Charakterystycznym osadem dla tej formy są poaski z dobrze otoczonymi żwirami opok i gez datowane na stadiał mazowiecko – podlaski.
- **Powierzchnie zrównań** – Forma geomorfologiczna występuje w dwóch poziomach 180-200 i 200-220 m. n.pn.m. Forma przybiera postać płaskich powierzchni garbów wierzchowinowych (poziom wyższy) i ostróg rozdzielających zatoki powierzchni sedymentu (poziom niższy). Forma wykształca się wyłącznie w obrębie wychodni odporniejszych skał podłoża (opok i gez).
- **Progi denudacyjne** – w rejonie miasta można wyróżnić trzy rodzaje tej formy. Najniższy obrzeża powierzchnie sedymentów i oddziela je od niżej położonej równiny denudacyjnej. Ma on założenia strukturalno – litologiczne ponieważ rozwinął się na granicy margli i opok oraz gez, na których zachowała się starsza , środkowopolska powierzchnia. Wyższa forma progu zamyka od góry powierzchnię sedymentu. Oddziela on fragmenty niższego poziomu zrównań i ma charakter stoku obnażonego związanego z procesami pedymentacji. Ma on

charakterystyczny zatokowy przebieg. Ostatni z progów oddziela poziomy wierzchołkowy. Jest on niski, łagodny i mało wyraźny. Miejscami ma on prostoliniowy przebieg, nawiązujący do linii tektonicznych.

- **Zagłębienia bezodpływowe o różnej genezie** – forma geomorfologiczna przybiera postać płytkich, miseczkowatych obniżen terenu, wypełnionych materiałem piaszczysto – organicznym (namuły) lub pylastym.

Budowa geomorfologiczna miasta opisana powyżej nie sprzyja powstawaniu zjawiska osuwania się mas ziemnych. Pochylenie stoków utworów denudacyjnych nie przekracza 10°. Zgodnie z informacjami zawartymi na bazie danych SOPO miasto nie jest narażone na zjawisko osuwania się mas ziemnych i ruchów masowych.

4 Budowa geologiczna

Budowa geologiczna podłoża wynika bezpośrednio z procesów kształtujących formy geomorfologiczne występujące w mieście. Zgodnie z danymi Państwowego Instytutu Geologicznego w Świdniku warstwy geologiczne zbudowane są przez utwory oparte na marglach i opokach mastrychtu oraz geoz paleocenu, które lokalnie pokryte są warstwami pylastymi oraz lodowcowymi i polodowcowymi. W niektórych miejscach procesy geologiczne doprowadziły do niewielkich obniżen bezodpływowych pokrytych namułami piaszczysto – organicznymi. Zgodnie z analizą danych zawartych na szczegółowej mapie geologicznej Polski (Państwowy Instytut Geologiczny) miasto Świdnik w warstwie przypowierzchniowej występują:

Utwory górnej kredy (mastrycht górny):

- margle i miejscami opoki, są to skały o strukturze organodetrytycznej i teksture bezładnej. Szczątki organizmów (głównie otwornic) scala i wypełnia mikrytowa masa węglanowo – ilasta, ze śladami rekrystalizacji. W utworze występują ziarna kwarcu, glaukonitu, łuszczyków i minerałów ciężkich. Zawartość węglanu wapnia dochodzi nawet do 80% a krzemionki waha się od 30-45%. Wytrzymałość utworu na ściskanie jest niska. Opoki tworzą nieregularne przewarstwienia w marglach. Są to skały o strukturze biomorficznej i teksturze bezładnej. Tło tego utworu tworzy substancja krzemionkowa – marglista. Nieliczne pory są pozostałością po igłach gąbek. Wśród szczątków organicznych dominują otwornice, wypełnione wtórnie opalem. Utwór w kwasie solnym nie rozpada się i zawiera do 50% krzemionki. Utwór posiada większą wytrzymałość na zgniatanie oraz porowatość niż margle.

Utwory trzeciorzędowe, paleogeniczne:

- geoz z przewarstwieniami i soczewkami wapieni, utwory są skałami z przeławiczeniami, soczewkami i bulami twardych wapieni. Struktura utworu jest organodetrytyczna, tekstura bezładna i plamista. Mikrytowa masa węglanowo – ilasta ze śladami rekrystalizacji scala liczne szczątki organiczne. Skład chemiczny utworu jest zmienny. Cechy charakterystyczne skały to mała porowatość i nasiąkliwość oraz wysoka wytrzymałość na ściskanie.

Utwory plejstoceny czwartorzędowe:

- gliny zwałowe – są to utwory niezbyt zwarte, lokalnie zwietrzałe, miąższość utworów waha się od 1,6 do 4,9 m. Utwór wykazuje niski wskaźnik uziarnienia i wykazuje wysoki wskaźnik udziały frakcji piaszczystych oraz minerałów (turmalin, dysten, staurolit cyrkon, rutyl, andaluzyt) dochodzący do 30-40%.
- mułki (pyły) piaszczyste i piaski pyłowe lessopodobne, w tym na marglach, opokach i geozach kredy górnej oraz geozach paleocenu, na glinach zwałowych – są to osady pochodzenia zastoiskowego. Występują one w postaci cienkich pokryw mułków, glin piaszczystych oraz pisków pyłowych. Zawierają również często żwir i bloki skał skandynawskich oraz gruz skał podłoża kredowo – paleocenu, co może wskazywać na ich zwietrzelinowe pochodzenie. Miąższość osadów wynosi od 4-5 m, miejscami nie przekracza jednak 2 m.

Utwory czwartorzędu nierozdzielonego:

- piaski i pyły deluwialne, są to utwory grubo- i średnioziarniste, często z otoczkami i okruchami kredy oraz pojedynczymi żwirami krystalicznymi. Miąższość utworów wynosi 1-3 m

Utwory holoceny:

- namuły torfiaste – są to mineralno – organiczne utwory o składzie pyłowym lub ilastym i miąższości do 5m
- namuły – obejmują one zróżnicowane utwory mineralne i mineralno – organiczne (w tym gliny pyłowe i piaszczyste) wyścielające obniżenia bezodpływowe. Miąższość utworów wynosi 1- 5 m.

Do obszarów o korzystnych warunkach budowlanych zaliczono tereny występowania gruntów spoistych: zwartych, półzwartych i twardestwicznych, gruntów sypkich średniozagęszczonych i zagęszczonych, na których nie występują zjawiska geodynamiczne, a głębokość występowania wód gruntowych przekracza 2 m p.p.t. Do tych terenów w mieście zalicza się piaski i pyły deluwialne oraz gliny zwałowe. Tereny o takim podłożu nadają się do procesów budowlanych bez konieczności szczególnego przygotowania podłoża. Ograniczenia w procesie inwestycyjnym dotyczą jedynie możliwości

wystąpienia sączeń z warstw słabo przepuszczalnych. W tym przypadku przygotowanie podłoża do procesów budowlanych może wymagać wykonania drenażu.

Terenami o warunkach niekorzystnych dla intensyfikacji procesów budowlanych w mieście są rejon występowania gruntów słabonośnych (głównie namulów i namulów torfiastych), gdzie zwierciadło wody podziemnej na znacznym terenie stabilizuje się płycej niż 2 m p.p.t. W rejonach tych występują grunty organiczne, dodatkowo wymieszane z frakcją piaszczystą i lokalnie nieprzepuszczalną. Poszczególne warstwy są ze sobą wymieszane na niewielkich przestrzeniach i tworzą jednolitych warstw podłoża. W rejonie tym utrudnienia do posadowienia budynków powoduje również płytko położone zwierciadło wód gruntowych. Opisane uwarunkowania powodują, że dominują tu niekorzystne warunki geologiczno-inżynierskie, wymagające specjalnych zabiegów technicznych przy prowadzeniu robót budowlanych (np. wymiana gruntu, odwodnienie).

Skomplikowane warunki geologiczno-inżynierskie mogą występować w miejscach znajdowania się w podłożu warstw ilastych i pylastych. Utwory te są reprezentowane przez mulki (pyły) piaszczyste i piaski pyłowate lessopodobne. W miejscach tych lokalnie może występować duża zmienność litologiczna podłoża nawet na niewielkim obszarze (jedna działka budowlana). Do tego rodzaju podłoża w mieście należy zaliczyć również margle i opoki oraz gezy, które mogą podlegać procesom krasowienia. Krasowienie to proces chemicznego rozpuszczania skał przez wody powierzchniowe i podziemne, który prowadzi do powstania charakterystycznych form terenowych i podziemnych, zwanych formami krasowymi. Najczęściej dotyczy to skał węglanowych, takich jak wapień, dolomity i margle, ale także gipsów, anhydrytów czy soli kamiennej. Woda nasycona dwutlenkiem węgla przekształca składniki skał w łatwo rozpuszczalny wodorowęglan wapnia, co prowadzi do powstawania jaskiń, lejów krasowych czy innych form na powierzchni i pod ziemią. Wysoka zawartość węglanu wapnia w warstwach występujących w mieście wskazuje na wysokie prawdopodobieństwo wystąpienia takich zjawisk. W przypadku margli skutek tych procesów mogą powstawać rozległe, ale płytkie leje typu uwal, natomiast w zasięgu geżów w skutek tych procesów mogą powstawać niewielkie leje o znacznej głębokości. Utrudnienia budowlane w tym przypadku najczęściej mają charakter lokalny i nie występują na całej warstwie geologicznej. W przypadku występowania takich rodzajów podłoża konieczne jest wykonanie geologiczno-inżynierskiej, bądź przynajmniej geotechnicznej określającej warunki nośności podłoża w zależności od rodzaju planowanej zabudowy. W przypadku skał węglanowych może również wystąpić konieczność specjalnego posadowienia zabudowy lub wykonania warstwy nośnej podłoża, szczególnie w przypadku posadowienia budynków o dużych kubaturach.

5 Surowce mineralne

W mieście Świdnik nie prowadzi się wydobywania surowców mineralnych. Zgodnie z informacjami dostępnymi w bazie MIDAS w mieście Świdnik znajduje się tylko jedno udokumentowane złożo – Melgiew A i Melgiew B. Jest to złożo gazu ziemnego. Granice złoża przebiegają w większości poza granicami miasta Świdnik (w granicach miasta znajduje się jedynie jego niewielka część). Obszar i teren górniczy wyznaczone na złożu nie obejmują miasta Świdnik.

6 Wody powierzchniowe

Przez miasto nie przepływają żadne ciekі wodne. Nie ma tu również naturalnych zbiorników wód mających status wód powierzchniowych stojących. W rejonie ulic Krępieckiej/Tatarakowej zlokalizowany jest sztuczny zbiornik wód opadowych lub roztopowych. W granicach miasta znajduje się jedynie jego część. Większość powierzchni zbiornika zlokalizowana jest w gminie Melgiew.

Miasto znajduje się zlewniach rzek Bystrzycy i Stawek. Dział wodny Bystrzycy obejmuje północną i zachodnią część miasta, a Stawek wschodnią. Dział wodny przebiega na wysokości 190-200 m.n.p.

Miasto Świdnik nie jest objęte granicami obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu przepisów Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne (Dz. U. z 2025 poz. 960, ze zmianami), tj. obszarami, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%, obszarami, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10% oraz obszarami między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano wał przeciwpowodziowy, a także wysp i przymulisk, o których mowa w art. 224 ustawy, stanowiące działki ewidencyjne i pas techniczny. Ograniczenia w zagospodarowaniu terenów obowiązujących dla obszarów szczególnego zagrożenia powodzią w mieście Świdnik nie obowiązują.

Miasto Świdnik jest natomiast zagrożone zjawiskiem suszy. Susza jest zaliczana do zjawisk naturalnych oddziałujących na środowisko, rozwój gospodarczy i warunki życia ludności. W przeciwieństwie do powodzi nie ma jednak możliwości krótkoterminowych działań minimalizujących skutki tego zjawiska. Działania ograniczające skutki suszy mają charakter długofalowy i powinny być działaniami strategicznymi na szczeblu ponadlokalnym. W Polsce Plan przeciwdziałania zjawisku suszy został przyjęty na podstawie rozporządzenia Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 1615). Plan wskazuje najistotniejsze kierunki działań, które pomogą zapobiec kryzysowi wodnemu w Polsce. Jego skutkiem ma być zapewnienie wystarczającej ilości wody dobrej jakości dla środowiska, ludności i całej gospodarki narodowej. Zgodnie z danymi zamieszczonymi na geoportalu <http://www.wody.isok.gov.pl/> miasto znajduje się jest narażone na hydrogeologiczną w stopniu słabym i umiarkowanym. Zagrożenie miasta suszą rolniczą jest natomiast bardzo silne i ekstremalne.

7 Wody podziemne

Podstawowy poziom wodonośny mieście Świdnik znajduje się w węglanowych utworach kredy górnej z paleocenu. Należą one do wód szczelinowo – warstwowych krążących w silnie spękanych skałach węglanowych. Głębokość wód podziemnych uzależniona jest do ukształtowania terenu i budowy geologicznej. Najzasobniejszy poziom wodonośny w mieście znajduje się na głębokości 40-80 m i znajduje się on właśnie w warstwie skał węglanowych. Zasobność poziomu wodonośnego zdecydowanie obniża się na głębokości poniżej 150 m, a na głębokości 200 m znajduje się strefa aktywnej wymiany wód w utworach górnej kredy.

Wody przypowierzchniowe stanowią podstawowe techniczne ograniczenie w posadowieniu obiektów budowlanych i realizacji urządzeń infrastruktury podziemnej. Generalnie można stwierdzić, że warunki gruntowo wodne do posadowienia zabudowy w mieście są dobre i bardzo dobre, ze względu na dominację utworów zapewniających niskie położenie poziomu wód przypowierzchniowych. W warstwach gliniastych i pylastych utrudnienia budowlane mogą być związane jedynie z sączeniami wód na powierzchnię terenu. W opisanych powyżej rodzajach podłoża wody gruntowe występują na poziomie poniżej 2 m p.p.t.

Zdecydowanie gorsze warunki hydrologiczne do posadowienia zabudowy charakteryzują utwory z frakcją organiczną i silnym przemieszaniem warstw piaszczystych i organicznych. W mieście utwory te są reprezentowane przez namuły i występują sporadycznie w zasięgu obniżień bezodpływowych. Poziom wód gruntowych w tych utworach stabilizuje się na poziomie 0-2 m p.p.t.. Grunty te mają tendencję do stałego nadmiernego nawilgocenia. Grunty opisane powyżej nie mogą być wykorzystane do celów budowlanych bez wcześniejszego odwodnienia. Tereny te należy również uznać za tereny narażone na podtopienia oraz stagnację wód opadowych lub roztopowych.

8 Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły

Ramowa Dyrektywa Wodna (2000), ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej w Europie, stanowi wypełnienie zobowiązań wynikających z postanowień Ramowej Dyrektywy Wodnej w zakresie cyklicznej (sześciolletniej) aktualizacji planów gospodarowania wodami. Jednocześnie dokument umożliwia wypełnienie zobowiązań raportowych Polski do KE. Zgodnie z RDW każde Państwo Członkowskie zapewnia ustalenie programu środków (działań), dla wszystkich obszarów dorzeczy lub części międzynarodowych obszarów dorzeczy leżących na jego terytorium, uwzględniając wyniki analiz wymaganych art. 5 RDW (w tym przegląd wpływu działalności człowieka na środowisko i analizę ekonomiczną korzystania z wód). Program działań (zgodnie z ustawą pr.w. – zestaw działań) powinien być ukierunkowany na osiągnięcie celów środowiskowych dla wód powierzchniowych, podziemnych i obszarów chronionych. Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły jest głównym dokumentem planistycznym w zakresie gospodarowania wodami na tym obszarze dorzecza. Stanowi on podstawę do podejmowania decyzji kształtujących stan zasobów wodnych na obszarze dorzecza i zasady gospodarowania nimi. Służy także koordynowaniu działań mających na celu osiągnięcie lub utrzymanie co najmniej dobrego stanu wód oraz ekosystemów od wód zależnych, poprawę stanu zasobów wodnych, poprawę możliwości korzystania z wód, zmniejszenie ilości wprowadzanych do wód lub do ziemi substancji mogących negatywnie oddziaływać na wody.

Pierwszy plan zagospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, uwzględniający RDW, został przyjęty w 2011 r. (M.P. z 2011 Nr 49 poz. 549). Najnowsza aktualizacja Planu (nowy Plan) została przyjęta na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz. U. z 2023 r. poz. 300). Plany gospodarowania wodami przedstawiają wynik procesu powiązanych działań realizowanych dla uzyskania pełnego obrazu stanu jcw i postępu w osiąganiu celów środowiskowych. Aktualizacja Planu na obszarze dorzecza Wisły poza wskazaniem kierunków działania w okresie kolejnych 6 lat, ma również za zadanie przedstawienie danych i informacji stanowiących podsumowanie aktualnego na koniec III cyklu planistycznego stopnia osiągnięcia celów środowiskowych jcw, ekosystemów od wód zależnych oraz obszarów chronionych. W dokumencie tym znajduje się również podsumowanie prac i działań podjętych w ostatnim cyklu planistycznym wraz z określeniem warunków wyjściowych dla nowego, aktualnego cyklu planistycznego. Priorytetem Planu na obszarze dorzecza Wisły jest stworzenie w ekosystemach wodnych i od wód zależnych warunków, określonych w RDW, sprzyjających osiągnięciu celów środowiskowych wyznaczonych dla poszczególnych jcw oraz dla obszarów chronionych. Efekt procesu osiągania celów środowiskowych nie został dotychczas w pełni uzyskany. Determinuje to konieczność szczegółowego przeanalizowania przyczyn braku zakładanego postępu w osiąganiu celów środowiskowych oraz przygotowania zaktualizowanego zestawu działań naprawczych dających realną szansę na osiągnięcie celów środowiskowych do roku 2027 dla tych jcw, dla których nadal nie stwierdzono oczekiwanego stanu. Zestaw działań IIaPGW zawiera również działania zmierzające do utrzymania dobrego stanu w tych jcw, które stan ten osiągnęły. W przypadku jcw, dla których został wykazany brak możliwości osiągnięcia celów środowiskowych, przy jednoczesnym spełnianiu przesłanek dla przyznania odstępstw, przygotowane zostały szczegółowe uzasadnienia odstępstw w zakresie konieczności osiągnięcia celu środowiskowego wymaganych RDW. W Planie na obszarze dorzecza Wisły zawarto również wykaz inwestycji, które mogą doprowadzić do nieosiągnięcia założonych celów środowiskowych, spełniających jednak warunki dopuszczające zastosowanie odstępstwa na podstawie art. 4 ust. 7 RDW.

W ramach Planu gospodarowania wodami wydzielono:

- jednolite części wód podziemnych – oznaczające określoną objętość wód podziemnych występującą w obrębie warstwy wodonośnej lub zespołu warstw wodonośnych (JCWPd)

- jednolite części wód powierzchniowych – oznaczające oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych (jezioro lub inny naturalny zbiornik wodny, sztuczny zbiornik wody, rzeka, struga, strumień, potok, kanał, lub ich część, morskie wody wewnętrzne, wody przejściowe lub wody przybrzeżne) (JCWP).

Na obszarze dorzecza Wisły wyznaczonych jest obecnie:

- JCWP RW – rzecznych – 1719
- JCWP RWr – zbiornikowych - 26
- JCWP LW – jeziornych - 499
- JCWP TW – przejściowych - 5
- JCWP CW – przybrzeżnych - 2
- JCWPd - 94

Charakterystyka JCW obejmujących Miasto Świdnik wg Planu gospodarowania wodami przedstawia się następująco:

Jednolite części wód rzecznych:

Bystrzyca od zb. Zemborzyckiego do ujścia

Kod i nazwa JCWP w poprzednim cyklu planistycznym (2016-2021) - RW20001524699 (Bystrzyca od zb. Zemborzyckiego do ujścia),

Status JCWP - NAT - naturalna część wód

Stan/potencjał ekologiczny - słaby stan ekologiczny

Wskaźniki determinujące - stan/ potencjał ekologiczny - BZT5, OWO, przewodność, azot ogólny, azot azotanowy;; fitobentos, makrobezkręgowce, ichtiofauna

Stan chemiczny - stan chemiczny poniżej dobrego

Wskaźniki determinujące stan chemiczny - nie dotyczy; bromowane difenyletery, heptachlor

Stan (ogólny) - zły stan wód

Rodzaj presji determinującej stan wód w obrębie danej JCWP

Główne źródło presji troficznych - źródła bytowe i komunalne (punktowe i rozproszone)

Główne źródło presji zasalających - nie dotyczy

Główne źródło presji z grupy syntetycznych i niesyntetycznych substancji zanieczyszczających - nie dotyczy

Główne źródło presji hydromorfologicznych - budowie piętrzące - rzeki główne, górnictwo rg

Główne źródło presji chemicznych - Rozproszone - rozwój obszarów zurbanizowanych: transport, turystyka, odpływ miejski; nieznane (substancje zakazane)

Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego - zagrożona

Cel środowiskowy

Stan/potencjał ekologiczny - dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych,

Stan chemiczny - dobry stan chemiczny

Termin osiągnięcia celu środowiskowego – 2027

Odstępstwo czasowe w trybie art. 4 ust. 4 RDW - tak

Uzasadnienie odstępowania czasowego (w trybie art. 4 ust. 4 RDW) - odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: azot ogólny, azot azotanowy, OWO, BZT5, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C; IO, MMI, EFI+PL/ IBI_PL; bromowane difenyletery(b), heptachlor(b). Jest to spowodowane warunkami naturalnymi (wskazanymi w kolumnie pn. „Warunki naturalne uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych w perspektywie do końca 2027 r. (lub roku 2039 - dla substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE)”) a w odniesieniu do substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE – brakiem możliwości technicznych (w tym: niewystarczającymi danymi na temat źródeł zanieczyszczenia) i nieproporcjonalnością kosztów. Warunkiem odstępowania jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań)

Odstępstwo w trybie art. 4 ust. 5 RDW – nie

Uzasadnienie odstępowania polegającego na złagodzeniu celów środowiskowych (w trybie art. 4 ust. 5 RDW) – nie dotyczy

Odstępstwo z art. 4 ust. 7 RDW (wg stanu na 2021 rok) – nie

Działania podstawowe –

- Modernizacja części osadowej oraz rozbudowa oczyszczalni ścieków w aglomeracji Lublin w celu poprawy jakości odprowadzanych ścieków (ID oczyszczalni: PLLE0010),
- Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w aglomeracji Lublin,
- Modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej w aglomeracji Lublin,
- Modernizacja oczyszczalni ścieków w aglomeracji Lublin w celu poprawy jakości odprowadzanych ścieków (ID oczyszczalni ścieków: PLLE0010),
- Rozpoznanie zasadności, a w przypadku jej stwierdzenia wprowadzenie do ustanawianych PZO/PO działań mających na celu redukcję dopływu zanieczyszczeń. Zalecane w sytuacji stwierdzenia ryzyka presji zrzutów oraz znaczącej presji na elementy fizykochemiczne dla realizacji celów środowiskowych obszarów chronionych

przeznaczonych do ochrony siedlisk i gatunków w zakresie kryterium: dopływ zanieczyszczeń (zgodnie z celami środowiskowymi dla obszaru chronionego, adekwatnie do natężenia istniejącej presji) (Obszar Natura 2000 Bystrzyca Jakubowicka)

Działanie uzupełniające - Analiza możliwości przebudowy budowli piętrzących w zakresie zapewniającym ciągłość biologiczną i spełnienie celów środowiskowych z uwzględnieniem wykazu działań dla budowli stanowiącego element Zestawu działań JCWP RW. Realizacja działań zgodnie z przeprowadzoną analizą.

Czerniejówka

Kod JCWP - RW20000624669

Typ JCWP - RW_wap - Potok lub mała rzeka wyżynna na podłożu węglanowym

Kod i nazwa JCWP w poprzednim cyklu planistycznym (2016-2021) - RW20000624669 (Czerniejówka),

Status JCWP - NAT - naturalna część wód

Stan/potencjał ekologiczny - umiarkowany stan ekologiczny

Wskaźniki determinujące stan/ potencjał ekologiczny - przewodność, azot ogólny, azot azotanowy, fosfor fosforanowy (V);; fitobentos

Stan chemiczny - brak danych

Wskaźniki determinujące stan chemiczny - nie dotyczy

Stan (ogólny) - zły stan wód

Rodzaj presji determinującej stan wód w obrębie danej JCWP

Główne źródło presji troficznych - nawożenie i depozycja oraz odpływ miejski (wody opadowe)

Główne źródło presji zasalających - eutrofizacja (źródło zgodne ze źródłem troficznym)

Główne źródło presji z grupy syntetycznych i niesyntetycznych substancji zanieczyszczających - nie dotyczy

Główne źródło presji hydromorfologicznych - budowle piętrzące rg

Główne źródło presji chemicznych - nie dotyczy

Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego - zagrożona

Cel środowiskowy

Stan/potencjał ekologiczny - umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C, IO]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D,

Stan chemiczny - dobry stan chemiczny

Termin osiągnięcia celu środowiskowego – 2027

Odstępstwo czasowe w trybie art. 4 ust. 4 RDW - tak

Uzasadnienie odstępowstwa czasowego (w trybie art. 4 ust. 4 RDW) - odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: azot ogólny, azot azotanowy, fosforany. Jest to spowodowane warunkami naturalnymi (wskazanymi w kolumnie pn. „Warunki naturalne uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych w perspektywie do końca 2027 r. (lub roku 2039 - dla substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE)”) a w odniesieniu do substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE – brakiem możliwości technicznych (w tym: niewystarczającymi danymi na temat źródeł zanieczyszczenia) i nieproporcjonalnością kosztów. Warunkiem odstępowstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań)

Odstępstwo w trybie art. 4 ust. 5 RDW – tak

Uzasadnienie odstępowstwa polegającego na złagodzeniu celów środowiskowych (w trybie art. 4 ust. 5 RDW) – odstępstwo polegające na złagodzeniu celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C; IO. Jest to spowodowane czynnikami wskazanymi w zestawie kolumn pn. „Wskazanie dominującego rodzaju presji determinujących stan wód”, które trwale uniemożliwiają osiągnięcie celów środowiskowych. Presje trwale uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych zaspokajają ważne potrzeby społeczno-gospodarcze (określone w kolumnie pn. „Potrzeba społeczno-ekonomiczna zaspokajana przez źródło presji antropogenicznej determinującej na stan wód w stopniu zagrażającym osiągnięciu celów środowiskowych”) i na obecnym etapie stwierdza się brak alternatywnych opcji zaspokojenia tych potrzeb (zob. kolumna pn. „Uzasadnienie braku alternatywnych opcji”). Warunkiem odstępowstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań)

Odstępstwo z art. 4 ust. 7 RDW (wg stanu na 2021 rok) – nie

Działania podstawowe –

- Działania kontrolne przestrzegania przez rolników rozporządzenia z dnia 12 lutego 2020 r w sprawie przyjęcia „Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu” zgodnie z art. 108 pr. w., tj.: 1) stosowania programu działań, 2) spełnienia obowiązku posiadania planu nawożenia azotem, 3) stosowania nawozów zgodnie z planem nawożenia azotem,
- Rozpoznanie zasadności, a w przypadku jej stwierdzenia wprowadzenie w PZO/PO działań dot. wskazań obejmujących: zakres prac utrzymaniowych (modyfikacja, zaniechanie, prowadzenie prac zgodnie z katalogiem

dobrych praktyk prac utrzymaniowych itp.), wprowadzenie modyfikacji renaturyzujących w ramach prac utrzymaniowych wg katalogu KPRWP, poprawę warunków siedliskowych w korycie, odtwarzanie siedlisk w korycie i strefie brzegowej w ramach prac renaturyzacyjnych wg KPRWP (zgodnie z celami środowiskowymi dla obszaru chronionego, adekwatnie do natężenia istniejącej presji) (Krzczonowski Park Krajobrazowy)

Działanie uzupełniające - Promocja działań wynikających ze: „Zbioru zaleceń dobrej praktyki rolniczej” dla ograniczenia zanieczyszczenia wód związkami azotu i fosforu, których źródłem jest działalność rolnicza, w tym w szczególności działania ograniczające migrację biogenów wraz ze spływem powierzchniowym (przeciwdziałanie erozji, strefy buforowe i inne). Promocja działań wynikających z „Kodeksu doradczego dobrej praktyki rolniczej dotyczącej ograniczenia emisji amoniaku”. Działania doradcze ukierunkowane są na: doradztwo technologiczne, pomoc rolnikom w ubieganiu się o przyznanie pomocy finansowej ze środków pochodzących z funduszy UE lub innych instytucji krajowych i zagranicznych.

Dopływ spod Świdnika

Kod JCWP - RW20000624674

Typ JCWP - RW_wap - Potok lub mała rzeka wyżynna na podłożu węglanowym

Kod i nazwa JCWP w poprzednim cyklu planistycznym (2016-2021) - RW20000624674 (Dopływ spod Świdnika),

Status JCWP - NAT - naturalna część wód

Stan/potencjał ekologiczny - umiarkowany stan ekologiczny

Wskaźniki determinujące stan/ potencjał ekologiczny - OWO, fosfor_fosf;; nie dotyczy

Stan chemiczny - brak danych

Wskaźniki determinujące stan chemiczny - nie dotyczy

Stan (ogólny) - zły stan wód

Rodzaj presji determinującej stan wód w obrębie danej JCWP

Główne źródło presji troficznych - odpływ miejski (wody opadowe) oraz nawożenie i depozycja oraz źródła przemysłowe oraz źródła bytowe i komunalne (punktowe i rozproszone)

Główne źródło presji zasalających - eutrofizacja (źródło zgodne ze źródłem troficznym)

Główne źródło presji z grupy syntetycznych i niesyntetycznych substancji zanieczyszczających - nie dotyczy

Główne źródło presji hydromorfologicznych - prostowanie koryta - rzeki główne, obiekty mostowe - rzeki główne, górnictwo rg

Główne źródło presji chemicznych - nie dotyczy

Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego - zagrożona

Cel środowiskowy

Stan/potencjał ekologiczny - umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [fosforany]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D,

Stan chemiczny - dobry stan chemiczny

Termin osiągnięcia celu środowiskowego – 2027

Odstępstwo czasowe w trybie art. 4 ust. 4 RDW - tak

Uzasadnienie odstępowstwa czasowego (w trybie art. 4 ust. 4 RDW) - odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: OWO. Jest to spowodowane warunkami naturalnymi (wskazanymi w kolumnie pn. „Warunki naturalne uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych w perspektywie do końca 2027 r. (lub roku 2039 - dla substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE)”) a w odniesieniu do substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE – brakiem możliwości technicznych (w tym: niewystarczającymi danymi na temat źródeł zanieczyszczenia) i nieproporcjonalnością kosztów. Warunkiem odstępowstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań)

Odstępstwo w trybie art. 4 ust. 5 RDW – tak

Uzasadnienie odstępowstwa polegającego na złagodzeniu celów środowiskowych (w trybie art. 4 ust. 5 RDW) – odstępstwo polegające na złagodzeniu celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: fosforany. Jest to spowodowane czynnikami wskazanymi w zestawie kolumn pn. „Wskazanie dominującego rodzaju presji determinujących stan wód”, które trwale uniemożliwiają osiągnięcie celów środowiskowych. Presje trwale uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych zaspokajają ważne potrzeby społeczno-gospodarcze (określone w kolumnie pn. „Potrzeba społeczno-ekonomiczna zaspokajana przez źródło presji antropogenicznej determinującej na stan wód w stopniu zagrażającym osiągnięciu celów środowiskowych”) i na obecnym etapie stwierdza się brak alternatywnych opcji zaspokojenia tych potrzeb (zob. kolumna pn. „Uzasadnienie braku alternatywnych opcji”). Warunkiem odstępowstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań)

Odstępstwo z art. 4 ust. 7 RDW (wg stanu na 2021 rok) – nie

Działania podstawowe – Dla JCW nie zaplanowano żadnych dodatkowych działań podstawowych

Działanie uzupełniające - Dla JCW nie zaplanowano żadnych dodatkowych działań uzupełniających.

Stoki

Kod JCWP - RW200006245499

Typ JCWP - RW_wap - Potok lub mała rzeka wyżynna na podłożu węglanowym
Kod i nazwa JCWP w poprzednim cyklu planistycznym (2016-2021) - RW2000624549 (Stoki),
Status JCWP - NAT - naturalna część wód
Stan/potencjał ekologiczny - umiarkowany stan ekologiczny
Wskaźniki determinujące - stan/ potencjał ekologiczny - przewodność, fosfor fosforanowy (V);; fitobentos
Stan chemiczny - stan chemiczny dobry
Wskaźniki determinujące stan chemiczny - nie dotyczy
Stan (ogólny) - zły stan wód
Rodzaj presji determinującej stan wód w obrębie danej JCWP
Główne źródło presji troficznych - nawożenie i depozycja oraz odpływ miejski (wody opadowe)
Główne źródło presji zasalających - eutrofizacja (źródło zgodne ze źródłem troficznym)
Główne źródło presji z grupy syntetycznych i niesyntetycznych substancji zanieczyszczających - nie dotyczy
Główne źródło presji hydromorfologicznych - budowie piętrzące - rzeki główne, obiekty mostowe - rzeki pozostałe, górnictwo - rzeki główne, rp
Główne źródło presji chemicznych - nie dotyczy
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego - niezagrożona
Cel środowiskowy
Stan/potencjał ekologiczny - umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C, IO]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D,
Stan chemiczny - dobry stan chemiczny
Termin osiągnięcia celu środowiskowego – 2027
Odstępstwo czasowe w trybie art. 4 ust. 4 RDW - tak
Uzasadnienie odstępowstwa czasowego (w trybie art. 4 ust. 4 RDW) - odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: fosforany. Jest to spowodowane warunkami naturalnymi (wskazanymi w kolumnie pn. „Warunki naturalne uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych w perspektywie do końca 2027 r. (lub roku 2039 - dla substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE)”) a w odniesieniu do substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE – brakiem możliwości technicznych (w tym: niewystarczającymi danymi na temat źródeł zanieczyszczenia) i nieproporcjonalnością kosztów. Warunkiem odstępowstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań)
Odstępstwo w trybie art. 4 ust. 5 RDW – tak
Uzasadnienie odstępowstwa polegającego na złagodzeniu celów środowiskowych (w trybie art. 4 ust. 5 RDW) – odstępstwo polegające na złagodzeniu celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C; IO. Jest to spowodowane czynnikami wskazanymi w zestawie kolumn pn. „Wskazanie dominującego rodzaju presji determinujących stan wód”, które trwale uniemożliwiają osiągnięcie celów środowiskowych. Presje trwale uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych zaspokajają ważne potrzeby społeczno-gospodarcze (określone w kolumnie pn. „Potrzeba społeczno-ekonomiczna zaspokajana przez źródło presji antropogenicznej determinującej na stan wód w stopniu zagrażającym osiągnięciu celów środowiskowych”) i na obecnym etapie stwierdza się brak alternatywnych opcji zaspokojenia tych potrzeb (zob. kolumna pn. „Uzasadnienie braku alternatywnych opcji”). Warunkiem odstępowstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań)
Odstępstwo z art. 4 ust. 7 RDW (wg stanu na 2021 rok) – nie
Działania podstawowe – Dla JCW nie zaplanowano żadnych dodatkowych działań podstawowych
Działanie uzupełniające - Dla JCW nie zaplanowano żadnych dodatkowych działań uzupełniających.

Jednolite części wód podziemnych:

Stan chemiczny - dobry
Stan ilościowy – dobry
Zidentyfikowane presje znaczące. Wynik analizy znaczących oddziaływań – presja obszarowa rozproszona związana z rolnictwem, gospodarką komunalną lub przemysłem
Rodzaj presji determinującej stan wód w obrębie danej JCWPd - chemiczna
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego - niezagrożona
Cele środowiskowe
Stan chemiczny - dobry stan chemiczny
Stan ilościowy - dobry stan ilościowy
Odstępstwo z tytułu art. 4.4 RDW – nie dotyczy
Odstępstwo z tytułu art.4.5 RDW – nie dotyczy
Działania podstawowe - wydanie rozporządzenia ustanawiającego obszar ochronny zbiornika wód śródlądowych, w drodze aktu prawa miejscowego dla GZWP nr 406 (Niecka lubelska (Lublin))

Działania uzupełniające - wsparcie merytoryczne w zakresie zagadnień hydrogeologicznych i hydrodynamicznych związanych z ustanawianiem obszarów ochronnych zbiorników wód śródlądowych (GZWP). Obejmować będzie m.in. przeniesienie informacji merytorycznych z dokumentacji hydrogeologicznych do dokumentów niezbędnych do opracowania wniosku o ustanowienie obszaru ochronnego GZWP (GZWP nr 406).

Stan chemiczny - dobry

Stan ilościowy – dobry

Zidentyfikowane presje znaczące. Wynik analizy znaczących oddziaływań – (1) pobór punktowy z ujęć wód podziemnych, (2) presja obszarowa rozproszona związana z rolnictwem, gospodarką komunalną lub przemysłem

Rodzaj presji determinującej stan wód w obrębie danej JCWPd - chemiczna i ilościowa

Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego - niezagrożona

Cele środowiskowe

Stan chemiczny - dobry stan chemiczny

Stan ilościowy - dobry stan ilościowy

Odstępstwo z tytułu art. 4.4 RDW – nie dotyczy

Odstępstwo z tytułu art.4.5 RDW – nie dotyczy

Działania podstawowe

- monitorowanie wód podziemnych w zakresie stanu ilościowego i chemicznego podczas likwidacji kopalni odkrywkowej margla
- wydanie rozporządzenia ustanawiającego obszar ochronny zbiornika wód śródlądowych, w drodze aktu prawa miejscowego dla GZWP nr 406 (Niecka lubelska (Lublin))
- wydanie rozporządzenia ustanawiającego obszar ochronny zbiornika wód śródlądowych, w drodze aktu prawa miejscowego dla GZWP nr 407 (Niecka lubelska (Chełm-Zamość))
- opracowanie wniosku na potrzeby ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych dla GZWP nr 407 (Niecka lubelska (Chełm-Zamość))

Działania uzupełniające –

- wsparcie merytoryczne w zakresie zagadnień hydrogeologicznych i hydrodynamicznych związanych z ustanawianiem obszarów ochronnych zbiorników wód śródlądowych (GZWP). Obejmować będzie m.in. przeniesienie informacji merytorycznych z dokumentacji hydrogeologicznych do dokumentów niezbędnych do opracowania wniosku o ustanowienie obszaru ochronnego GZWP (GZWP nr 407),
- wsparcie merytoryczne w zakresie zagadnień hydrogeologicznych i hydrodynamicznych związanych z ustanawianiem obszarów ochronnych zbiorników wód śródlądowych (GZWP). Obejmować będzie m.in. przeniesienie informacji merytorycznych z dokumentacji hydrogeologicznych do dokumentów niezbędnych do opracowania wniosku o ustanowienie obszaru ochronnego GZWP (GZWP nr 406).

9 Warunki glebowe

W mieście Świdnik dominują gleby wytworzone z utworów lessowatych i występują w formie pyłów piaszczystych oraz piasków pylastych. Są to gleby żyzne, zaliczone do gleb pseudobielicowych, brunatnych wylugowanych o kwaśnych, które wykazują dobre charakterystyki infiltracji wód opadowych lub roztopowych.

Podział bonitacyjnych gleb podlegających uprawie przedstawia się następująco:

gleby III klas bonitacyjnych – 96,40%,

gleby IV klas bonitacyjnych – 3,52%,

gleby V-VI klas bonitacyjnych – 0,08%.

Powyższe jednoznacznie wskazuje, że w mieście dominują gleby IIIa i IIIb klasy bonitacyjnej. Mniej żyzne gleby mają szczątkowy udział w rolniczej przestrzeni bonitacyjnej gleb. Ogólnie grunty rolne podlegające uprawie w mieście zajmują ok. 409,42 ha (ok. 20,1% ogólnej powierzchni miasta). Tereny niezabudowane i niepodlegające uprawie (nieużytki) zajmują ok. 130,58 ha (ok. 6,4% ogólnej powierzchni miasta). Tereny te pomimo zakończenia na nich działań agrotechnicznych w większości nadal są zakwalifikowane w ewidencji gruntów jako grunty rolnicze. Opisana sytuacja wskazuje, jednoznacznie, że funkcja rolnicza miasta ulega systematycznemu zanikowi. Uprawy rolnicze prowadzone są obecnie jedynie w peryferyjnych częściach miasta. Tereny otwarte o charakterystyce rolniczej w znacznej części miasta nie tworzą już zwartych kompleksów glebowo – rolniczych i są one przerywane terenami zabudowanymi oraz zespołami nieużytków sparcelowanych na działki budowlane. W przeważającej części nieużytki utraciły już wartości użytkowe gleb, ponieważ ich stan wskazuje na zaprzestanie uprawy rolnej w dłuższych okresach czasu. Pokrywa je nalot roślinności spontanicznej i częściowo również ruderalnej. Lokalnie zostały one zadrzewione w skutek sukcesji roślinności spontanicznej i pionierskiej.

10 Warunki klimatyczne

W klimatycznym podziale województwa lubelskiego według Zinkiewiczów (1975), Gmina Miejska Świdnik należy do dziedziny lubelsko - chełmskiej. Średnia roczna temperatura powietrza dla stacji meteorologicznej w Lublinie (najbliższej położona stacja meteorologiczna) wynosi ok. 8,1°C. Średnia temperatura półroczna zimowego wynosiła 1,2 °C, natomiast

półroczna letniego 14,9 °C. Najchłodniejszym miesiącem jest styczeń z temperaturą sięgającą ok. -3 °C, średnie temperatury lipca natomiast, który jest najcieplejszym miesiącem w roku, sięgają 18,7 °C. Okres wegetacyjny, ze średnią temperaturą powyżej 5°C, wynosi 210 – 220 dni w roku. Roczne maksimum usłonecznienia występuje w czerwcu i osiąga 219,9 godziny, minimum usłonecznienia przypada na grudzień osiągając wtedy niespełna 31,5 godziny. Występuje znaczna przewaga usłonecznienia wiosennego – 437 godzin nad usłonecznieniem jesiennym – 298,5 godziny.

Roczny przebieg zachmurzenia jest następujący: liczba dni pogodnych w ciągu roku, ze średnim zachmurzeniem 20%, to 45,9, a liczba dni pochmurnych, kiedy to średnie dobowe zachmurzenie sięga 80%, wynosi 153,3. Najwięcej dni pogodnych występuje we wrześniu – 6 dni, a najmniej w listopadzie 1,8 dnia.

Roczne sumy opadów atmosferycznych kształtują się na poziomie 550 mm, co należy uznać za wartość stosunkowo niską. Zaznacza się przewaga opadów letnich nad zimowymi i znacznie mniejsza przewaga opadów jesiennych nad wiosennymi, co również świadczy o kontynentalizacji klimatu. Maksimum opadów przypada na czerwiec i sierpień (po ok. 70 mm) opadów) oraz lipiec (80 mm). Najniższe opady występują w styczniu i lutym (po ok. 25 mm opadów). Wilgotność względna powietrza atmosferycznego kształtuje się na poziomie średnim w stosunku do innych regionów Polski i wynosi ok. 79%. Maksimum występuje w grudniu i styczniu (87% i 88%), a minimum w maju (70%). Zima cechuje się najwyższą wilgotnością względną – 87% natomiast lato i wiosna najniższą – 74%.

Pod względem anemometrycznym istnieje wyraźna przewaga w ciągu roku wiatrów wiejących z sektora zachodniego (SW, W, NW), które stanowią łącznie ponad 40% częstości. Najrządziej notuje się wiatry z kierunku północno-wschodniego i północnego. Średnia prędkość wiatru stwierdzona w najbliższej stacji meteorologicznej w Lublinie wynosi 2,5 m/s.

Zgodnie z analizami wykonanymi na potrzeby programu KLIMADA, zamieszczonymi w *Strategicznym planie adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020*, na przestrzeni następnych lat warunki klimatyczne Polski zmieniają się. Przewidywane jest zwiększenie się średniej rocznej temperatury ilości dni upalnych (z temperaturą powyżej 25° C) oraz zmniejszenie się ilości dni z temperaturami poniżej 0° C. Zgodnie z tymi analizami występuje prawdopodobieństwo wzrostu ilości zjawisk ekstremalnych związanych z silnym wiatrem, opadami nawalnymi oraz suszą (atmosferyczną, rolniczą i hydrologiczną).

W kształtowaniu lokalnych warunków klimatycznych ma system przepływu powietrza oraz jego regeneracji. Na funkcjonowanie tego systemu wpływają zarówno czynniki zewnętrzne – ruch powietrza w wymiarze masowym, jak również czynniki wewnętrzne kształtujące lokalną cyrkulację powietrza. Walory klimatu lokalnego kształtowane są przez takie czynniki jak stopień zurbanizowania i układ przestrzenny zespołów zabudowy, układu sieci drogowej, udział i rozmieszczenie przestrzenne terenów otwartych oraz nasycenie terenów zurbanizowanych terenami zieleni urządzonej (osiedlowej i przyulicznej). Warunki klimatu lokalnego w mieście kształtują zatem czynniki zewnętrzne związane z przepływem globalnych mas powietrza oraz wewnętrzne, których oddziaływanie na klimat zaczyna być szczególnie widoczne w czasie trwania ciszy meteorologicznej, kiedy zanika oddziaływanie zewnętrznego przewietrzania miasta.

Generalna zasada jest taka, że im mniej skoncentrowana zabudowa, o mniejszej ilości obiektów o znacznych kubaturach i dużym udziale terenów otwartych tym przewietrzanie jest lepsze. W przypadku miasta Świdnik warunki przewietrzania miasta należy uznać za przeciętne i wykazujące tendencje do występowania zjawisk smogowych w przypadku wystąpienia ciszy meteorologicznej. Miasto w części śródmiejskiej wykazuje bardzo silną koncentrację zabudowy, bez naturalnych korytarzy przewietrzających. W najsilniej zurbanizowanej części miasta tereny regenerujące powietrze, tj. tereny pokryte roślinnością są silnie ograniczone (zieleni urządzonej towarzyszącej układowi drogowemu oraz zespołów zieleni urządzonej zorganizowanych z parki, zieleńce i skwery). Taki układ części śródmiejskiej miasta utrudnia zarówno przewietrzanie (koncentracja zabudowy), jak również regenerację powietrza (ograniczona powierzchnia terenów aktywnych biologicznie). Negatywnym czynnikiem w tej części miasta jest również brak możliwości znaczącego zwiększenia udziału w zagospodarowaniu terenów biologicznie czynnych, np. zespołów zieleni urządzonej, ogrodów działkowych czy zieleni przyulicznej. Dalszy rozwój miasta skutkujący dodatkowym obudowaniem jego strefy śródmiejskiej kolejnymi zespołami zabudowy spowoduje prawdopodobnie dalsze pogorszenie warunków klimatycznych jego strefy śródmiejskiej. Kształtowanie zatem osiedli mieszkaniowych na peryferiach miasta powinno opierać się głównie na rozwoju zabudowy o niskiej intensywności i wysokości oraz dużym udziałem zieleni jej towarzyszącej, z bezwzględną koniecznością zachowania funkcji regeneracyjnych powietrza kompleksów leśnych Rejkowizna i Bażantarnia oraz mniejszego położonego w południowej części miasta. Niezbędne jest również zadbanie w kompozycji przestrzennej tej części miasta o zapewnienie wysokiego udziału zespołów roślinności urządzonej, szczególnie wysokiej. Powstanie takich terenów może w pewnym stopniu rekompensować utratę terenów regenerujących powietrze. Wprowadzenie roślinności wysokiej zwiększy również szorstkość podłoża, co pozwoli zmniejszyć prędkość wiatrów napływających nad miasto. Lesistość miasta jest co prawda stosunkowo wysoka, ale kompleksy leśne mają charakter plombowy i dodatkowo w sąsiedztwie miasta nie występują większe kompleksy leśne, dlatego w przypadku wystąpienia silnych wiatrów globalnych zespoły zabudowy kształtujące miasto nie są osłonięte w żaden sposób. W celu uniknięcia dalszej izolacji strefy śródmiejskiej miasta i dalszego zmniejszenia jej przewietrzania, niezbędne jest również zapewnienie w kształtowaniu podmiejskiej części miasta układu dróg ukierunkowanych na dominujące kierunki wiatrów napływających nad miasto. Działanie takie pozwoli zbudować system klinów przewietrzających. Analiza dokumentów planistycznych obowiązujących w mieście (planów miejscowych) eliminuje w zasadzie możliwość rezygnacji z rozwoju inwestycji budowlanych w peryferyjnych częściach miasta.

W przypadku Świdnika czynnikiem negatywnie kształtującym lokalne warunki klimatyczne miasta jest położenie rozbudowanej dzielnicy przemysłowej na północy miasta co znacząco utrudnia jego przewietrzanie od tej strony. Dodatkowo na na głównym kierunku wiatrów przewietrzających miasto Świdnik (zachodnio – południowych) znajdują się tereny

produkcyjne i zurbanizowane miasta Lublin wraz z planami znaczącego powiększenia terenów produkcyjno – usługowych w tej części miasta . Obiekty o znacznych kubaturach w takich rejonach znacząco obniżają warunki przewietrzania głównego zespołu urbanistycznego miasta oraz mogą stanowić zagrożenie depozycją zanieczyszczeń powstających w dzielnicach przemysłowych na tereny miasta Świdnik o przewadze zabudowy mieszkaniowej. Należy zatem wyeliminować z dzielnic przemysłowych (istniejących i projektowanych) wszelkie zagrożenia związane z nadmiarową emisją zanieczyszczeń do atmosfery oraz radykalnie zmniejszyć możliwość powstawania pyłów pochodzących z materiałów sypkich zalegających na powierzchniach magazynowo – produkcyjnych czy nieurządzonych drogach. W tych rejonach miasta niezbędne jest również maksymalne zwiększenie udziału zieleni przyulicznej oraz o ile pozwalają na to warunki technologiczne prowadzonej działalności gospodarczej również zwiększenie terenów aktywnych biologicznie na działkach inwestycyjnych. W przypadku podejmowania działań w tym kierunku nacisk powinien być położony przede wszystkim na zieleni wysoką o funkcji izolacyjnej. Naturalnym czynnikiem wspomagającym warunki przewietrzania miasta jest natomiast ukształtowanie powierzchni. Stosunkowo monotonna rzeźba terenu miasta nie sprzyja zjawisku długotrwałego stagnowania mas powierzchni. Jednocześnie w wymiarze ponadlokalnym miasto znajduje się na płaskowyżu, na który są deponowane zanieczyszczenia pochodzące z gmin sąsiednich położonych wyżej, w tym miasta Lublina.

Lokalne różnicowanie warunków topoklimatycznych w zarysie ogólnym kształtowane jest przez wiele czynników naturalnych, takich jak udział w zagospodarowaniu terenów otwartych, udziału terenów leśnych i zadrzewionych, stopnia rozbudowania układu hydrologicznego, w tym szerokości dolin rzecznych, poziomu zalegania wód gruntowych i w mniejszym stopniu ukształtowania terenu. Czynniki antropogeniczne kształtujące warunki klimatu lokalnego to głównie zagospodarowanie terenów, a szczególnie rodzaj i intensywność zabudowy.

11 Szata roślinna i świat zwierząt

Zgodnie z podziałem geobotanicznym Matuszkiewicza miasto Świdnik położone jest w obrębie działu E Mazowiecko – Poleskiego (Poddziału Mazowieckiego). W podziale regionalnym działu miasto znajduje się w Krainie Wyżyny Lubelskiej (E.4.), Podkrajnie: Okręgu: Wysoczyzny Lubelskiej (E.4.1.) i Podokręgu: Świdnickim (E.4.1.k). Zespoły roślinności potencjalnej zidentyfikowane w mieście dla wymienionych powyżej jednostek to:

- **Grąd subkontynentalny, odmiana małopolska, forma wyżynna, seria żyzna (Tilio-Carpinetum) – występuje we wschodniej części kraju, na północy od Pojezierza Mazurskiego i Wysoczyzny Białostockiej, a na południu po Wyżynę Małopolską, Północne Podkarpacie oraz pogórze Karpat, w warunkach klimatu umiarkowanie kontynentalnego; podłoże i gleby takie jak w charakterystyce grądu środkowoeuropejskiego. Gatunki główne w drzewostanie – grab, dąb szypułkowy, lipa drobnolistna; gatunki domieszkowe: klon pospolity, świerk (w południowej i północno-wschodniej Polsce), buk i jodła (na południu), dąb bezszypułkowy, kolon jawor, brzoza – brodawkowata i omszona, osika i jabłoń dzika oraz modrzew polski (w granicach zasięgu); na siedliskach wilgotnych również jesion, olsza czarna oraz wiąza – górski, polny i szypułkowy. Warstwa krzewów może być w różnym stopniu rozwinięta, zazwyczaj jest lepiej wykształcona na siedliskach żyzniejszych i wilgotniejszych. Oprócz podrostu drzew w jej skład wchodzi: leszczyna pospolita, trzmielina – pospolita i brodawkowata, kruszyzna pospolita, czeremcha zwyczajna, głóg jednoszyjkowy, suchodrzew pospolity, kalina koralowa i jarzab pospolity, rzadziej inne gatunki, np. wawrzyn wilczelyko, czy klókoćka południowa (w południowych rejonach Polski). W czasie aspektu wczesnowiosennego warstwę zielną wypełniają takie gatunki jak: zawilce – gajowy i żółty, przylaszczka pospolita, groszek wiosenny, kokorycze – pusta i pełna, rutewka zdrojowata, ziarnopłon wiosenny i miodunka ćma. W przeciętnych warunkach siedliskowych do najczęściej występujących gatunków rozwijających się w okresach późniejszych należą: gwiazdnica wielokwiatowa, gajowiec żółty, podagrycznik pospolity, prosownica rozpierzchna, dąbrowka rozłogowa, czworolist pospolity, przytulia (marzanka) wonna, czerniec gronkowy, fiolęk leśny, kokoryczka wielokwiatowa, jaskier kosmaty, zerwa kłosowa, nerecznice – samcza i krótkoostna, konwalijka dwulistna i inne. Gatunkami charakterystycznymi zespołu są: turzyca orzęsiona i jaskier kaszubski, a walor gatunków regionalnie wyróżniających mają: przytulinka wiosenna, trzmielina brodawkowata i przytulia Schultesa. Warstwa porostowo-mszysta jest słabo wykształcona z takimi gatunkami mchów, jak: żurawiec falisty, gatunki z rodzaju krótkosz, dzióbkwiec Zetterstedta, merzyk pokrewny oraz plóżymerzyki – kończysty i fałdowany,**
- **Świetlista dąbrowa, postać wyżynna (Potentillo albae-Quercetum rosetosum gallicae) – najczęściej zajmuje wypukłe formy terenu pochodzenia glacialnego oraz zbocza dolin; najważniejsze znaczenie dla tego zespołu ma piaszczysto-żwirowe podłoże geologiczne, często z przewarstwieniami utworów gliniastych, stosunkowo zasobne w węglan wapnia. Typowe są gleby brunatne, rdzawe brunatne i płowe z odczynem słabo kwaśnym w warstwach górnych i słabo zasadowym w dolnych. Świetlista dąbrowa jest u nas rozpowszechniona głównie w pasie Nizin Środkowopolskich i Wysoczyzn Podlasko-Białoruskich oraz na obszarze Pojezierzy Południowobałtyckich w zasięgu leszczyńskiej i poznańskiej fazy zlodowacenia bałtyckiego. Drzewostan zwykle luźny i niemal czysto dąbowy, ale udział dębu szypułkowego i bezszypułkowego jest zmienny. Ogólnie można przyjąć, że przewaga pierwszego z wymienionych gatunków wzrasta w kierunku wschodnim i północnym, natomiast drugi częstszy jest na zachodzie i południu. W formie domieszki występują również: osika, grab i lipa, a także niektóre dzikie drzewa owocowe, np. czereśnia ptasia, grusza pospolita i jabłoń dzika. Warstwę krzewów tworzą między innymi leszczyna, trzmielina brodawkowata, suchodrzew pospolity, kruszyzna, szalik i głogi, do dna lasu dociera dużo światła. Św. d.**

uważana jest za najbogatszy florystycznie zespół leśny Polski. W warstwie zielnej tego zbiorowiska skupiają się rośliny należące do różnych grup ekologiczno-socjologicznych. Wśród nich największą wartość diagnostyczną dla tego zespołu mają leśne gatunki ciepło- i światłolubne, takie jak: pięciornik biały, dzwonek brzoskwiniolistny oraz miodunka wąskolistna, jaskier wielkokwiatowy, midownik melisowaty, pierwiosnek lekarski i dziurawiec skapolistny. Licznie reprezentowane są gatunki typowe dla żyznych lasów liściastych, np. zawilec gajowy, perłówka zwisła, wiechlina gajowa czy kłosowanica leśna, lilia złotogłów i pszeniec gajowy. Do stałych komponentów runa należą niektóre gatunki borowe, głównie borówka czarna, borówka brusznicza i siódmaczek leśny. Ważną grupą są liczne rośliny typowe dla ciepłolubnych zbiorowiskach okrajowych, spośród których w świetlistej dąbrowie najczęściej spotkać można kokoryczkę wonną, traganek szerokolistny, koniczynę dwukłosową, bodziszek krwisty, przytulię właściwą i inne. Oprócz nich znaczący udział mają gatunki łąkowe, natomiast gatunki charakterystyczne dla ciepłolubnych muraw o charakterze stepowym występują na ogół rzadziej, chociaż w niektórych postaciach omawianego zespołu pojawiają się stosunkowo częściej niż w innych zbiorowiskach leśnych. Warstwa porostowo-mszysta jest przeważnie słabo rozwinięta z takimi gatunkami jak: żurawiec falisty, rokitnik pospolity i płonnik strojny

Miasto Świdnik wykazuje bardzo silne modyfikacje środowiska. Obecnie jedynie ograniczone fragmenty miasta posiadają szatę roślinną zbliżoną do naturalnej. Siedliska te są skupione głównie w 2 kompleksy leśne, tj. las Rejkowizna i Bażantarnia oraz mniejszego położonego w południowej części miasta. Zgodnie z wykonaną inwentaryzacją urbanistyczną na potrzeby sporządzanego planu ogólnego grunty leśne zajmują w mieście Świdnik zajmują powierzchnię ok. 297,42 ha (ok. 14,6% ogólnej powierzchni miasta). Grunty leśne w mieście występują w formie dwóch zwartych kompleksów tzw. Lasu Rejkowizna (zachodnia część miasta) i Lasu Bażantarnia (centralna część miasta) oraz mniejszego położonego w południowej części miasta. W opisanych kompleksach leśnych dominują siedliska żyzne, głównie las świeży Lśw. Gatunkami dominującymi w tych siedliskach jest dąb oraz lokalnie sosna i brzoza. W przeważającej części drzewostany są starsze w wieku rębności lub w jego sąsiedztwie. Kompleksy leśne w Świdniku oprócz funkcji gospodarczej pełnią również ważną funkcję przyrodniczo – krajobrazową (podstawa kształtowania systemu przyrodniczego miasta i jeden z najistotniejszych walorów kształtujących panoramę krajobrazową miasta). Skład gatunkowy siedlisk leśnych występujących w mieście jest zbliżony do potencjalnych siedlisk mogącym tu występować – charakterystycznych dla grądów subkontynentalnych (Tilio-Carpinetum). W pozostałej części miasta, poza niewielkimi terenami zadrzewionymi lub pokrytymi roślinnością hydrogeniczną, nie stwierdza się występowania siedlisk o charakterze naturalnym i półnaturalnym i dodatkowo stan zaawansowania zmian antropogenicznych środowiska w zasadzie wyklucza możliwość renaturalizacji miasta w kierunku odbudowy takich siedlisk.

W strukturze przestrzennej miasta ograniczoną powierzchnię posiadają również tereny zieleni urządzonej, a tereny otwarte położone w jego peryferyjnej części ulegają sukcesywnemu zmniejszeniu.

Waloryzację roślinności rzeczywistej wraz ze szczegółowym opisem walorów przyrodniczo – krajobrazowych siedlisk roślinnych występujących w obszarze opracowania i wskazaniem planistycznymi przedstawiono na załączniku mapowym do ekofizjografii.

Zespoły roślinności charakterystyczne dla obszaru opracowania podzielono tam w grupy odzwierciedlające ich wartość przyrodniczą i krajobrazową oraz stan przekształcenia środowiska.

Wyodrębnione typy zespołów roślinności w mieście Świdnik to:

Formacje o najwyższych walorach przyrodniczo - krajobrazowych w skali gminy, pełniące istotne funkcje środowiskotwórcze (ekologiczne, klimatyczne, hydrogeologiczne, krajobrazowe, pełniące funkcje ostoi dla zwierzyny), tworzące główne węzły ekologiczne i korytarze powiązań przyrodniczych w systemie przyrodniczym miasta, do których zaliczono:

- lasy występujące w formie zwartego kompleksu, charakteryzujące się dobrze wykształconym siedliskiem leśnym, typie lasu świeżego, z dominacją w składzie gatunkowym dębu o lokalnie sosny i brzozy, w starszych klasach wieku. Funkcja przyrodnicza siedlisk oprócz funkcji ochronnych związana również z występowaniem nisz ekologicznych dla zwierząt i obszarów węzłowych umożliwiających migrację gatunków zwierząt i roślin oraz zasilanie systemu przyrodniczego miasta. Siedliska o funkcji podstawowej w ukształtowaniu walorów krajobrazowych w mieście. Możliwość wykorzystania do celów rekreacyjnych wysoka, ze względu na wiek drzewostanu. Kompleksy pełnią również funkcję obszarów regeneracyjnych warunków topoklimatycznych oraz są naturalną przeszkodą osłabiającą siłę wiatrów nachodzących nad miasto,

Formacje przekształcone antropogenicznie wykazujące wysokie walory krajobrazowe i ograniczone walory przyrodnicze, charakteryzujące się wysokim udziałem powierzchni biologicznie czynnej i atrakcyjną kompozycją przestrzenną wyróżniającą się w krajobrazie miasta, aktywnie wspomagające system przyrodniczy gminy oraz poprawiające warunki topoklimatyczne panujące w części zurbanizowanej miasta. Zaliczono tu:

- zespoły zieleni urządzonej w formie założeń parkowych, skwerów i zieleńców oraz zespoły zieleni towarzyszące terenom usług sportu i rekreacji. Zespoły pełniące podstawową funkcję rekreacyjną dla mieszkańców miasta, wykazujące wysokie walory przestrzenne wyraźnie wyróżniające się w otaczających je zespołach zabudowy, w zagospodarowaniu większości terenów zauważalny jest wyraźny udział roślinności wysokiej, wszystkie tereny wykazują również bardzo wysoki udział powierzchni biologicznie czynnej, są to

tereny aktywnie łagodzące negatywne zjawiska topoklimatu występujące w zespołach silnie zurbanizowanych, posiadające wysokie zdolności regeneracyjne warunków topoklimatycznych,.

- zespoły ogrodów działkowych, częściowo zdegradowanych (ogrody położone w rejonie ul. Lotniczej), tereny stanowią jedną z podstawowych form rekreacji mieszkańców miasta, zalecane utrzymanie funkcji obecnej w przypadku terenów prawidłowo zagospodarowanych z dopuszczeniem zmiany tej funkcji na terenach częściowo zdegradowanych (zgodnie z obowiązującymi dokumentami planistycznymi miasta), funkcja przyrodnicza i krajobrazowa tych terenów ograniczona do aktywnego wspomagania systemu przyrodniczego miasta poprzez utrzymanie wysokiego udziału powierzchni biologicznie czynnej i wysokiego pokrycia terenu zielenią. Tereny wykazują również istotne funkcje regeneracji topoklimatu (wysokie pokrycie roślinnością) i przewietrzenia części zurbanizowanej miasta (tereny ułatwiające wpływ mas powietrza do najbardziej skoncentrowanych układów zabudowy miejskiej),
- zieleń urządzona towarzysząca układowi przestrzennemu cmentarza oraz obszary lotniska pokryte zielenią trawiastą, funkcja w systemie przyrodniczym miasta ograniczona do wspomagania tego systemu poprzez utrzymanie wysokiego udziału powierzchni biologicznie czynnej. W przypadku obszarów lotniczych wyraźnie widoczna rola terenów w zakresie ochrony gatunkowej zwierząt chronionych w obszarze Natura 2000 oraz użytku ekologicznym. Tereny pełnią również istotne funkcje w systemie przewietrzania miasta poprzez ułatwianie nawiewu mas powietrza do strefy śródmiejskiej miasta oraz terenów rozwijających się w południowej części, wykazujących najgorsze w mieście charakterystyki topoklimatyczne lub tereny, na których w przyszłości mogą nastąpić istotne ograniczenia w przewietrzaniu.

Tereny niezagospodarowane, zagospodarowane częściowo lub podlegające działaniom inwestycyjnym, na siedliskach silniej zmienionych w wyniku działalności antropogenicznej, lokalnie stanowiące obszary aktywnie wspomagające system przyrodniczy gminy, z lokalnym udziałem terenów w fazie sukcesji i przekształceń środowiskotwórczych. Zaliczono tu:

- zadrzewienia i zakrzaczenia porolnicze, pozostałości kompleksów leśnych, sztuczne nasadzenia drzew, w tym na terenach zdegradowanych wskutek działalności antropogenicznej, tereny znajdujące się w fazie sukcesji gatunków pionierskich i spontanicznych, ze znikomym udziałem w tym zjawisku gatunków budujących naturalne i półnaturalne siedliska w regionie, tereny aktywnie wspomagające system przyrodniczy miasta poprzez utrzymanie wysokiego pokrycia roślinnością, wspomaganie systemu przyrodniczego miasta jest jednak niestabilne, tereny podlegające zmianom wskutek podjęcia działań inwestycyjnych,
- nieużytki, w tym zakrzaczone na terenach porolniczych lub wydzielonych parcelach budowlanych niezagospodarowanych funkcjami budowlanymi oraz tereny znajdujące się w fazie inwestycyjnej, pokryte nalotem roślin segetalnych, spontanicznych i ruderalnych, z występującymi drzewami pojedynczo lub w grupach oraz terenami całkowicie pozbawionymi roślinności.

Formacje o przeciętnych walorach przyrodniczych i krajobrazowych, wspomagające system przyrodniczy gminy w ograniczonym stopniu, ale wykazujące wysoki procent powierzchni biologicznie czynnej oraz skład gatunkowy uzależniony od stosowanych upraw i prowadzonych zabiegów agrotechnicznych, narażone na zjawisko trwałego lub czasowego ograniczenia powierzchni biologicznie czynnej. Obszary pełniące funkcje krajobrazowe – krajobraz otwarty miasta oraz pełniące istotne funkcje w warunkach topoklimatycznych miasta, zarówno w zakresie regeneracji powietrza, jak również przewietrzania miasta.

Zaliczono tu:

- sztuczny zbiornik wodny, teren wspomagający system przyrodniczy miasta poprzez utrzymanie wysokiego udziału powierzchni biologicznie czynnej,
- siedliska roślinności segetalnej związanej z uprawą rolniczą, lokalnie czasowo pokryte roślinnością spontaniczną (w zasięgu lokalnym, w miejscu czasowego zaprzestania upraw polowych). Wskazane do zachowania funkcji rolniczej lub przekształcenia w kierunkach wskazanych w obowiązujących w mieście dokumentach planistycznych.

Tereny zainwestowane charakteryzujące się silnym i bardzo silnym stopniem przekształcenia środowiska, szczególnie w zakresie powierzchni biologicznie czynnej, powierzchni ziemi oraz utrudnień w przewietrzaniu miasta i regeneracji powietrza. Tereny mogące stanowić źródło emisji do atmosfery obniżających jakość powietrza.

Zaliczono tu:

- tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej o charakterze miejskim i podmiejskim (o niskiej i średniej intensywności), z nieznacznym udziałem usług podstawowych, tereny zabudowy zagrodowej i usług związanych z ogrodnictwem, z dobrze wykształconymi zespołami roślinności towarzyszącej, głównie w postaci ogrodów przydomowych i zieleńców z udziałem roślinności ozdobnej, w tym wysokiej, z przewagą zabudowy w dobrym stanie architektoniczno - przestrzennym,
- tereny intensywnej zabudowy mieszkaniowo – usługowej (głównie warsztaty, logistyka, handel hurtowy) i mieszkaniowo - produkcyjnej, z ograniczonym udziałem roślinności towarzyszącej występującej w postaci drobnopowierzchniowych enklaw roślin ozdobnych, ogrodów przydomowych, na części terenów występujących w mozaice z zespołami roślinności ruderalnej i spontanicznej,
- tereny intensywnej zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej (w większości zorganizowanej w skoncentrowane osiedla), usług administracji publicznej, bezpieczeństwa publicznego, zdrowia, opieki społecznej, kultury, rozrywki,

oświaty, sportu i rekreacji oraz kultu religijnego i usług ogólnobytowych związanych z codziennymi potrzebami mieszkańców miasta, w dobrym stanie zagospodarowania działek i dobrym stanie technicznym istniejącej zabudowy, w przewadze z wykształconymi zespołami roślinności towarzyszącej (głównie ozdobnej) w postaci skwerów, zielenców oraz kultywowanych trawników, lokalnie tereny o ograniczonej powierzchni zieleni towarzyszącej występującej w formie plomb w otoczeniu terenów całkowicie pozbawionych roślinności (tereny o znacząco ograniczonej powierzchni biologicznie czynnej) oraz tereny z wykształconą zielenią towarzyszącą kształtowaną w formie zespołów zieleni parkowej (tereny o zwiększonym udziale powierzchni biologicznie czynnej).

- tereny intensywnej zabudowy produkcyjno – magazynowej, handlowo usługowej i lokalnie technicznej (w tym infrastruktura miejska) oraz port lotniczy wraz z wyposażeniem pomocniczym lotniska, o zróżnicowanym stanie technicznym i architektonicznym istniejącej zabudowy (od złego do bardzo dobrego), z bardzo silnie ograniczoną powierzchnią biologicznie czynną stanowiącą enklawy zespołów roślinności urządzonej, segetalnej i ruderalnej w mozaice ze znacznymi terenami pozbawionymi roślinności towarzyszącej.
- tereny dróg ponadlokalnych, dróg stanowiących podstawowy układ komunikacyjny miasta oraz tereny kolejowe, tereny mogące oddziaływać na tereny sąsiednie poprzez ponadnormatywny hałas i zanieczyszczenia, tereny w większości zagospodarowane z minimalnym udziałem roślinności urządzonej, stanowiące podstawowe źródło zanieczyszczeń niekorzystnie wpływających na topoklimat miasta. Możliwość poprawy wpływu na topoklimat miasta oraz zmniejszenie emitowanego z nich hałasu ograniczona, ze względu na funkcję jaką pełnią te tereny w regionie i mieście.
- tereny istniejących dróg o znaczeniu lokalnym, wykazujące minimalne zagrożenie przekroczenia dopuszczalnych norm hałasu komunikacyjnego w środowisku, charakteryzujące się zwiększonym ruchem komunikacyjnym jedynie w czasie kulminacji dobowej ruchu komunikacyjnego oraz tereny infrastruktury technicznej, stanowiące powierzchnię o silnie ograniczonej powierzchni biologicznie czynnej, nie wykazujące szczególnego zagrożenia emisją hałasu i zanieczyszczeń na tereny sąsiednie.

Fauna występująca na terenie miasta Świdnik jest charakterystyczna dla terenów silnie zurbanizowanych. Przeważają tu gatunki, które przystosowały się do życia w środowisku silnie przekształconym przez człowieka. Są to oczywiście wszystkie gatunki zwierząt domowych oraz dziko występujące gatunki zwierząt dziko żyjących, takich jak ptaki wykorzystujące miejskie budynki i drzewa w parkach do gniazdowania (np. gołąb grzywacz, kos zwyczajny, oknówka, sierpówka, dymówka, wróbel zwyczajny, skowronek zwyczajny), czy ssaków kuna, tchórz, szczur wędrowny, gatunki nornic i myszy.

Zgodnie z danymi Banku danych o zasobach przyrodniczych, który powstał w ramach projektu pod nazwą „Inwentaryzacja cennych siedlisk przyrodniczych kraju, gatunków występujących w ich obrębie oraz stworzenie banku danych o zasobach przyrodniczych”, w mieście Świdnik zarejestrowano występowanie stanowisk zwierząt chronionych ssaka Susła perełkowanego (*Spermophilus suslicus*) stanowiącego cel ochronny obszaru Natura 2000 i użytku ekologicznego oraz motyla Czerwończyka nieparka (*Lycaena dispar*). Projekt POIS.02.04.00-00-0191/16 realizowany był przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w latach 2017 – 2023.

Na podstawie danych pozyskanych z projektu "Opracowanie zasad kontroli i zwalczania inwazyjnych gatunków obcych wraz z przeprowadzeniem pilotażowych działań i edukacją społeczną" monitorowanego przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska można stwierdzić występowanie w mieście gatunków inwazyjnych roślin niekorzystnych dla ekosystemów występujących w Polsce. W granicach miasta zidentyfikowano występowanie dębu czerwonego, klonu jesionolistnego, nawłoci późniejszej, niecierpki drobnokwiatowej oraz robinii akacjowej.

12. Odporność na degradację i zdolność do regeneracji

Środowisko przyrodnicze w skutek działalności człowieka poddawane jest stałemu procesowi degradacji. Skutki działań człowieka w środowisku można sklasyfikować ze względu na ich zasięg przestrzenny, czas trwania, częstotliwość występowania, skalę i charakter oraz skutki dotyczące zasobów nieodnawialnych. Czynniki antropopresji oddziałują negatywnie na komponenty abiotyczne i biotyczne oraz strukturę i funkcjonowanie systemu przyrodniczego. Następnie pojawiają się różnego rodzaju zanieczyszczenia, również o charakterze transgranicznym.

Pod pojęciem „odporności środowiska na degradację” rozumie się: zachowanie progowych wartości parametrów otoczenia systemu przyrodniczego po których przekroczeniu następują nieodwracalne zmiany w środowisku.

Odporność na degradację w największym stopniu wiąże się z tempem regeneracji i możliwości neutralizacji zanieczyszczeń. W przypadku zdewastowania rodzimej roślinności może dojść do jej odnowy, lecz także do wkroczenia innych gatunków nie specyficznych dla naturalnych siedlisk. Najtrudniej i najdłużej przebiega odnowa środowisk leśnych oraz obszarów łąkowo – łąkowych i podmokłych, które są zdecydowanie mało odporne na degradację. Wiele elementów przyrodniczych nie ma możliwości odnowy wskutek ciągłej ingerencji człowieka i coraz większego ograniczania siedlisk naturalnych i półnaturalnych. Obszary o takiej charakterystyce w mieście Świdnik nie zajmują dużej powierzchni (las ograniczają się w zasadzie do trzech kompleksów leśnych, a obszary z zachowanymi siedliskami naturalnymi i półnaturalnymi o charakterze hydrogenicznym ograniczają się jedynie do siedlisk występujących punktowo na wielkich terenach). Ze względu na silnie ograniczony zasięg obszarów z zachowanymi wartościami przyrodniczymi, powinny być one wyłączone z zasięgu obszarów przeznaczonych w mieście na cele budowlane. Nie dotrzymanie tej zasady mogłoby spowodować całkowitą likwidację systemu połączeń przyrodniczych w mieście.

Mało odpornymi elementami na degradację są również litosfera i powierzchnia ziemi. Zmiany w ich zasięgu są nieodwracalne. Główną przyczyną jest tu ingerencja człowieka (przemysł, zabudowa mieszkaniowo - osiedlowa, tereny związane z komunikacją). W mieście Świdnik tereny takie dominują. Zakłada się również, że sukcesywnie będzie zwiększać się powierzchnia terenów o takiej charakterystyce.

Ograniczoną odporność na zmiany środowiskowe spowodowane działalnością człowieka wykazują również gleby. Do ich degradacji i całkowitej zmiany warunków bonitacyjnych przyczynia się przede wszystkim działalność związana z rozwojem funkcji osadniczych. W zasadzie w całym mieście przeważająca część gleb rolniczych już obecnie straciła swoje wartości produkcyjne i występuje w postaci gleb antropogenicznych na terenach zabudowanych lub nieużytków rolniczych na których działalność rolnicza została zaniechana lub ograniczona w dłuższym okresie czasu. Grunty rolnicze podlegające uprawie zajmują niewielkie powierzchnię i w zasadzie w każdym miejscu w mieście otoczone są lub graniczą z terenami zabudowanymi lub sparcelowanymi na działki inwestycyjne.

Słabą odpornością na degradację wykazują się też wody podziemne. Proces oczyszczania zbiorników podziemnych trwa długo i jest to proces złożony, szczególnie w przypadku zanieczyszczeń ropopochodnych. W mieście szczególnie w trzeciorzędowym poziomie wodonośnym wody na skutek zmiennej litologii mają utrudnione możliwości migracji i samooczyszczania się. Zagrożenie skażenia środowiska wodnego w mieście jest jednak ograniczone ze względu na rozbudowany system wodno – kanalizacyjny, obejmujący swym zasięgiem większość zainwestowanych części miasta.

Biorąc pod uwagę powyższe można wysnuć wniosek, że w obecnie w mieście przeważają tereny o przekształconej powierzchni ziemi, w tym pokryte nasypami antropogenicznymi oraz o silnie przekształconych własnościach bonitacyjnych gleb. Tereny o charakterze naturalnym lub półnaturalnym występują na silnie ograniczonych powierzchniach i są poddane silnej antropopresji. Stan przekształcenia antropogenicznego środowiska miasta wyklucza w zasadzie możliwość renaturalizacji terenów, w sposób umożliwiający powiększenie zasięgu terenów tworzących system przyrodniczy miasta.

Ocena zgodności dotychczasowego użytkowania i zagospodarowania obszaru z cechami i uwarunkowaniami przyrodniczymi.

- 1) użytkowanie zgodnie z warunkami przyrodniczymi - **ogranicza się w mieście jedynie do terenów związanych z kompleksami leśnymi Rejkowizna, Bażantarnia i mniejszym położonym w części południowej miasta,**
- 2) użytkowanie zgodne częściowo z uwarunkowaniami przyrodniczymi – **w mieście obejmuje tereny nieużytków rolniczych (w tym zadrzewionych i zakrzaczonych) oraz gruntów podlegających jeszcze uprawie, a więc tereny przyrodniczo aktywne i umiarkowanie wykorzystywane przez człowieka z zachowaniem procesów przyrodniczych, różnorodności biologicznej i georóżnorodności, zasięg przestrzenny tych terenów będzie ulegał redukcji w miarę rozwoju miasta, aż do całkowitego zaniku,**
- 3). **użytkowanie niezgodne z uwarunkowaniami przyrodniczymi – tereny zurbanizowane, obejmujące obszary zagospodarowane funkcjami mieszkaniowymi, usługowymi i produkcyjnymi, które przeważają w mieście.**

III. UWARUNKOWANIA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO DO ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

1 Uwarunkowania wynikające z opracowania ekofizjograficznego

Opracowanie ekofizjograficzne sporządzono dla całego miasta Świdnik na potrzeby procedury sporządzania planu ogólnego. W opracowaniu tym dokonano analizy istniejącego stanu środowiska wraz ze wskazaniem głównych źródeł zagrożenia dla środowiska. Określono również podstawowe wytyczne ekofizjograficzne dla obszarów miasta niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania systemu przyrodniczego oraz terenów inwestycyjnych według podstawowych funkcji, tj. mieszkaniowej, zagrodowej i związanej z działalnością gospodarczą.

2 Uwarunkowania dla obiektów i obszarów chronionych, wynikające z ochrony obszarów i obiektów objętych odrębnym statusem prawnym, w tym obszarów Natura 2000

W mieście Świdnik obszarowe formy ochrony przyrody, wyznaczone na podstawie przepisów ustawy o Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2026 r. poz. 13), obejmują:

Obszar Natura 2000 PLH060021 Świdnik

Obszar Natura 2000 Świdnik, o powierzchni 122,8 ha, został utworzony w celu ochrony stanowiska susłów perełkowanych zasiedlających trawiaste lotnisko sportowe w Świdniku. Szata roślinna lotniska w Świdniku ma charakter wybitnie antropogeniczny. Przez wiele lat kształtowała się pod wpływem dość jednostronnej działalności człowieka, zmierzającej do utrzymania możliwie niskiej i zwartej murawy, umożliwiającej start i lądowanie lekkich samolotów sportowych i szybowców. Wyodrębnione na terenie lotniska zbiorowiska roślinne są bardzo podobne do siebie pod względem składu florystycznego, różnią się jedynie układem dominacji głównych gatunków i nieco odmiennymi warunkami siedliskowymi. W centralnej i południowej części lotniska występuje zbiorowisko mietlicy pospolitej *Agrostis capillaris*. W południowo-zachodniej części lotniska wykształciło się zbiorowisko tomki wonnej *Anthoxanthum odoratum*. Jest to zbiorowisko dość ubogie w gatunki. Przeważa roślinność typowo łąkowa z klasy *Molinio-Arrhenatheretea*. Trawy reprezentowane są przez rajgras wyniosły, kupkówkę pospolitą, kostrzewę czerwoną, a z roślin dwuliściennych najczęściej występują: komonica zwyczajna, babka lancetowata, koniczyna biała, złocien właściwy. Susły mają tutaj w miarę obfite lecz mało urozmaicone źródło pokarmu.

W północno-zachodniej części lotniska, gdzie występuje dość żyzna gleba brunatna, wykształciło się zbiorowisko kostrzewy łąkowej *Festuca pratensis*. Trawa ta stanowi doskonały pokarm dla susłów, które w okresie późnego lata chętnie zjadają jej stosunkowo duże nasiona i miękkie liście. Wymienione zbiorowisko ma charakter łąki świeżej i jest dość bogate pod względem florystycznym.

Kolonia w Świdniku jest kolonią sztucznego pochodzenia. Powstała jako efekt spontanicznej introdukcji osobnikami pochodzącymi ze stanowiska w Chochłowie. Pierwsze obserwacje obecności susłów w Świdniku pochodzą z 1984 r. Kolonia od początku rozwijała się w warunkach sztucznych o znaczącej antropopresji, tj. w warunkach funkcjonowania lotniska o nawierzchni trawiastej, wykorzystywanego przez różne typy pojazdów lotniczych. Obecnie kolonia to efekt reintrodukcji susłów przeprowadzonej w 2011 i 2014 roku, po wyginięciu na terenie obszaru. W 2020 roku na terenie obszaru stwierdzono występowanie 84 osobników. W ramach monitoringu przeprowadzonego w 2023 roku potwierdzono występowanie 22 osobników. Liczba susłów uległa zmniejszeniu w efekcie oddziaływania czynników klimatycznych (bezsneźny i ciepły okres zimowy oraz ekstremalnie wysokie temperatury w okresie letnim, a także susza). W ogólnej ocenie siedlisko w obszarze jest w dobrym stanie, co stwarza odpowiednie warunki dla funkcjonowania i rozwoju kolonii.

Jakość i znaczenie

2608 Suseł perełkowany *Spermophilus suslicus*

Liczebność oszacowano na podstawie średniej z raportów monitoringowych z ostatnich 10 lat prowadzonych rokrocznie na terenie ww. obszaru. Siedlisko gatunku zostało zinwentaryzowane na znacznej części obszaru. Populacja monitorowana w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Ocena populacji: C Populacja gatunku w obszarze stanowi poniżej 2% liczebności populacji krajowej w kontynentalnym regionie biogeograficznym.

Ocena stanu zachowania: B

Stopień zachowania cech siedliska gatunku – II (elementy dobrze zachowane). W granicach obszaru występują łąki na których prowadzone są koszenia.

Izolacja: A

Populacja izolowana.

Ocena ogólna: C

Ocena stanowi wypadkową pozostałych ocen.

Najważniejsze oddziaływania i działalność mające duży (negatywny) wpływ na obszar (wg kodów oddziaływań).

A04.03 (H i) – **zarzucenie pasterstwa, brak wypasu**

A03.02 (H i) – **nieintensywne koszenie**

A03.03 (H i) – **zaniechanie / brak koszenia**

M01.01 (H b) – **zmiana temperatury (np. wzrost temperatury i temperatur skrajnych)**

M01.03 (M b) – **powódzie i zwiększenie opadów**

K03.04 (H b) – **drapieżnictwo**

K02.01 (M i) – **zmiana składu gatunkowego (sukcesja)**

G01.03 (M o) – **pojazdy zmotoryzowane**

J03.02.01 (L o) – **zmniejszenie migracji / bariery dla migracji**

X (L i) – **brak zagrożeń i nacisków**

Oznaczenie czynników (poza kodami oddziaływań)

poziom: H = wysoki, M = średni, L = niski.

i = wewnętrzne, o = zewnętrzne, b = jednoczesne.

Dla Obszaru został ustanowiony plan zadań ochronnych – ZARZĄDZENIE REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W LUBLINIE z dnia 18 czerwca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Świdnik PLH060021. Plan zadań ochronnych podlegał zmianie na podstawie ZARZĄDZENIA REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W LUBLINIE z dnia 21 kwietnia 2016 r. zmieniającego zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Świdnik PLH060021. Zmianie uległ załącznik nr 5 do Zarządzenia z 2014 r. Działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania.

Zgodnie z planem zadań ochronnych w Obszarze obowiązują następujące cele działań ochronnych:

- Zachowanie siedliska gatunku w niepogorszonej formie (co najmniej na dotychczasowym poziomie parametrów siedliska gatunku: wysokość murawy, baza pokarmowa) poprzez ochronę czynną realizowaną jako intensywne użytkowanie kośne i systematyczne nawożenie,
- Ograniczenie drapieżnictwa poprzez redukcyjny odstrzał lisów żerujących w obrębie obszaru,
- Odtworzenie w wyniku reintrodukcji przedmiotu ochrony (zwarta kolonia susłów perełkowanych) do optymalnego poziomu liczebności uzależnionej od pojemności siedliska.

Zgodnie z planem zadań ochronnych w Obszarze obowiązują następujące działania ochronne:

Działania dotyczące ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych i gatunków zwierząt oraz ich siedlisk

- Redukcyjny odstrzał lisów,
- Reintrodukcja susłów perełkowanych

Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania

- Nawożenie mineralne

Działania dotyczące monitoringu realizacji celów działań ochronnych

- Monitoring koszeń
- Monitoring przedmiotu ochrony i stanu siedliska

Użytek ekologiczny Siedlisko Susła Perełkowatego

Użytek został powołany do życia na podstawie Uchwały Nr LII/357/2010 Rady Miasta Świdnik z 24 czerwca 2010 r. w sprawie wprowadzenia użytku ekologicznego (Dz. Urz. Woj. Lubelskiego z 2010 r., Nr 101, poz.1901). Celem ochrony użytku ekologicznego jest zachowanie korzystnego stanu ochrony kolonii zwartej susła perełkowanego *Spermophilus suslicus*. Szczegółowe zasady ochronne obowiązujące w zasięgu użytku zostały wskazane w uchwale powołującej go do życia.

Zgodnie z jej treścią obowiązują zakazy:

- niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru;
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztorowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
- uszkodzenia i zanieczyszczania gleby;
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- zmiany sposobu użytkowania ziemi;
- wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką.

Odstępstwa od wymienionych zakazów dotyczą wyłącznie lokalizacji inwestycji publicznych oraz dojazdu do urządzeń związanych z obsługą ruchu lotniczego. Dodatkowo w treści tej uchwały w granicach użytku ustalono obowiązek utrzymywania niskiej trawiastej murawy przez cały okres trwania sezonu wegetacyjnego poprzez wykonywanie częstego koszenia (minimum 3 razy w roku).

3 Dziedzictwo i zasoby kulturowe

W mieście Świdnik obiektami podlegającymi ochronie konserwatorskiej na podstawie art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2024 r. poz. 1292, ze zmianami) są obiekty nieruchome ujęte w gminnej ewidencji zabytków i zabytki archeologiczne zaewidencjonowane podczas powierzchniowych badań AZP. Obecnie miasto prowadzi analizy w zakresie wyboru kolejnych obiektów do ujęcia w gminnej ewidencji zabytków. Obiekty zabytkowe znajdując się w granicach miasta zostały oznaczone na załącznikach graficznych do uzasadnienia. Do ich lokalizacji wykorzystano karty adresowe zabytków znajdujące się w dokumentacji gminnej ewidencji zabytków.

Zgodnie z przeprowadzoną kwerendą obiekty zabytkowe w Świdniku to:

Obiekty ujęte w gminnej ewidencji zabytków:

Lp.	Obiekt	Adres	Czas powstania
1	Najstarsza część cmentarza parafialnego	ul. Wyszyńskiego (część dz. ewid. 441 obr. 0006)	1930 r.
2	Budynek dworca kolejowego	ul. Dworcowa 3 (dz. ewid. 152/51 obr. 0001)	1905 - 1915
3	Willa Grażyna	ul. Piękna 37 (dz. ewid. 918/2 obr. 0001)	1915 - 1917
4	Willa Bożena	AL. Wojska Polskiego 36a (dz. ewid. 733 obr. 0001)	ok. 1900 r.
5	Dom mieszkalny	ul. Piłsudskiego/Traugutta 44 (dz. ewid. 917/9 obr. 0001)	1914 - 1915

Stanowiska archeologiczne ujęte w gminnej ewidencji zabytków:

- AZP 77-82/111-3 – osada z okresu pradziejowego, późnego średniowiecza i nowożytności.
- AZP 78-82/11-1 – ślad osadniczy.
- AZP 78-82/30-3 – ślad osadniczy.

- AZP 78-82/29-2 – ślad osadniczy.
- AZP 78-82/28-1 – ślad osadniczy.
- AZP 78-82/13-1 – ślad osadniczy.
- AZP 78-83/41-2 – ślad osadniczy.
- AZP 78-82/15-3 – ślad osadniczy.
- AZP 78-82/12-2 – osada z okresu pradziejowego.
- AZP 78-83/40-1 – ślad osadniczy.
- AZP 78-82/14-7 – ślad osadniczy.
- AZP 78-82/8-2 – ślad osadniczy.

IV. CHARAKTERYSTYKA USTALEŃ PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO

1 Warunki zagospodarowania

Prowadzona procedura planistyczna stanowi wykonanie obowiązku wynikającego z przepisów art. 13a ust. 1 i art. 13i pkt. 12 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r. 1130, ze zmianami), z uwzględnieniem zmian wprowadzonych do tej ustawy na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 poz. 1688, ze zmianami). Zmienione przepisy prawa mają istotny wpływ na prowadzenie polityki przestrzennej miasta, szczególnie w zakresie wskazania terminu wygaśnięcia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz wprowadzenie planu ogólnego, jako dokumentu bazowego do prowadzenia polityki przestrzennej w gminie. Plan ogólny będzie warunkował wykonanie planów miejscowych oraz znacząco ograniczał możliwość wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Wskutek wskazania w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym daty wygaśnięcia studium na 31 grudnia 2025 r. (art. 65 ustawy z dnia 7 lipca 2023 r.) lub wcześniej jeżeli gmina przyjmie plan ogólny. Bezpośrednią przesłanką do podjęcia procedury planistycznej jest Uchwała Nr IV/23/2024 Rady Miasta Świdnik z dnia 20 czerwca 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego Gminy Miejskiej Świdnik. Zakres planu ogólnego reguluje Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758, ze zmianami). Forma ustaleń planu ogólnego obejmuje przede wszystkim delimitację przestrzenną miasta na strefy planistyczne o przypisanych do nich profilach funkcjonalnych podstawowych i dodatkowych. Plan ogólny jest sporządzany w formie danych przestrzennych. Do wyznaczenia stref planistycznych związanych z zabudową mieszkaniową stosuje się metodykę opartą na obliczonym zapotrzebowaniu miasta na tereny budowlane oraz chłonności istniejących w gminie rezerw terenowych na ten cel. Rezerwy uwzględniane w obliczaniu chłonności obejmują tereny niezabudowane w planach miejscowych oraz luki w istniejących zespołach urbanistycznych.

Przed przystąpieniem do wykonania szacunku zapotrzebowania miasta Świdnik na zabudowę mieszkaniową wykonano inwentaryzację urbanistyczną, w której wyodrębniono z jego struktury przestrzennej tereny zabudowane i tereny otwarte. W terenach zabudowanych wydzielono kategorie terenów o różnych formach zabudowy i zagospodarowania, w tym tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami, zabudowy zagrodowej, zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, usług publicznych, usług komercyjnych oraz tereny produkcyjno – usługowe i składowo – magazynowe. Natomiast w terenach otwartych wyodrębniono tereny rolnicze związane z produkcją rolną, tereny rolnicze pełniące funkcje ekologiczne, lasy, wody powierzchniowe, rowy melioracyjne. Dodatkowo w wykonanej inwentaryzacji wyodrębniono tereny dróg i tereny infrastruktury technicznej.

Zapotrzebowanie obliczono z uwzględnieniem przepisów § 3 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758, ze zmianami).

Kolejnym etapem prac było oszacowanie chłonności terenów niezabudowanych, w tym luk w istniejącej zabudowie. W związku z tym, że cały obszar miasta Świdnik objęty jest obowiązującymi planami miejscowymi, w których tereny przeznaczone na cele budowlane obejmują również główne zespoły zurbanizowane gminy, wyznaczenie terenów niezabudowanych stanowiących rezerwy inwestycyjne gminy zostało oparte na analizie przeznaczenia terenów w planach miejscowych. Działanie to jest zgodne z art. 13d ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w którym określono, że przy wyznaczaniu stref planistycznych w pierwszej kolejności uwzględnia się obszary, dla których w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego określono przeznaczenie umożliwiające realizację funkcji mieszkaniowej, oraz obszary uzupełnienia zabudowy w ramach istniejącej zabudowy. Modyfikacja powyżej opisanych działań nastąpiła jedynie w kilku terenach, których sposób zagospodarowania odbiega od przyjętego w planach miejscowych przeznaczenia, tj. tereny przeznaczone w planach miejscowych na cele usługowe są zagospodarowane głównie zabudową mieszkaniową jednorodziną. Nie uwzględnienie tych terenów w terenach związanych z zabudową mieszkaniową prowadziłoby to do błędnych wniosków w analizach chłonności i zapotrzebowania miasta na tereny mieszkaniowe. Nie uwzględnienie tych terenów w strefie mieszkaniowej miasta powodowałoby również nieuzasadnioną zmianę obecnego sposobu użytkowania gruntów, co mogłoby naruszać interes mieszkańców tych terenów (szczególnie w świetle przepisów ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w których strefa SJ stanowi strefę wielofunkcyjną gdzie tereny jednorodzinnej i usługowe stanowią równorzędny profil podstawowy). Zakwalifikowanie opisanych terenów do strefy SU

usługowej lub SP gospodarczej skutkowałoby nieuzasadnionym zwiększeniem stref gospodarczych miasta na tereny mieszkaniowe. Działania te nie były prowadzone w terenach, w których w planach miejscowych sporządzonych w ostatnich latach na wniosek właścicieli gruntów nastąpiła zmiana przeznaczenia gruntów mieszkaniowych na cele działalności gospodarczej. Podobną metodę zastosowano do terenów mieszkaniowych, których właściciele w procedurze sporządzanego planu wnosili o zakwalifikowanie uch działek do strefy gospodarczej miasta.

Oszacowana chłonność terenów mieszkaniowych w mieście wielokrotnie przekracza jego zapotrzebowanie na takie tereny. Powoduje to konieczność zastosowania przy wyznaczaniu stref planistycznych przede wszystkim przepisów art. 13d ust. 3 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w których określono, że w przypadku gdy suma chłonności terenów niezabudowanych, w tym luk w istniejącej zabudowie, jest większa niż 130 % wartości zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową w gminie, dopuszczalne jest wyznaczenie stref planistycznych związanych z zabudową mieszkaniową, jedynie na obszarach, dla których w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego określono przeznaczenie umożliwiające realizację funkcji mieszkaniowej oraz obszarach uzupełnienia zabudowy w ramach istniejącej zabudowy. Cytowane przepisy uniemożliwiają jednocześnie wyznaczenie tych stref planistycznych na pozostałych obszarach gminy. W przypadku miasta Świdnik rezerwy terenowe wyznaczone w planach miejscowych na rzecz rozwoju funkcji mieszkaniowych pokrywają się z terenami uzupełnienia zabudowy w ramach istniejących układów zurbanizowanych gminy, stąd do wyznaczenia stref planistycznych związanych z zabudową mieszkaniową (SJ, SW) wykorzystano rezerwy terenowe wskazane w planach miejscowych, z uwzględnieniem istniejących na gruncie funkcji terenów zgodnie z wykonaną inwentaryzacją urbanistyczną. Wykorzystanie tej inwentaryzacji do podziału miasta na strefy planistyczne umożliwiło wyodrębnienie w terenach zabudowanych dominujących funkcji i tym samym przyporządkowanie do wyznaczanych stref planistycznych luk w istniejącej zabudowie. W przypadku kwalifikowania terenów niezabudowanych do stref planistycznych związanych z zabudową mieszkaniową tym samym wzięto pod uwagę przede wszystkim przeznaczenie terenów określonych w planach miejscowych, z uwzględnieniem lokalnych różnic pomiędzy przeznaczeniem usługowym terenów w planach miejscowych a rzeczywistym sposobem użytkowania kilku terenów, co zostało opisane we wcześniejszej części niniejszego rozdziału uzasadnienia. W pozostałych częściach gminy nie wyznaczono nowych stref planistycznych o takim profilu.

Wszystkie tereny przewidziane w planach miejscowych na funkcję przyrodniczo – krajobrazowe oraz rekreacyjne zostały wyłączone ze stref inwestycyjnych. Tereny te zakwalifikowano do stref otwartych (SO) i stref zieleni i rekreacji (SN), w których zróżnicowano dopuszczalne profile funkcjonalne do ich funkcji w systemie przyrodniczym miasta i stanu użytkowania gruntów, ze szczególnym uwzględnieniem zespołów zieleni urządzonej o funkcji ekologicznej. Ze względu na istotną funkcję tych stref i ich ograniczoną powierzchnię w ich zasięgu nie dopuszczono realizacji instalacji odnawialnych źródeł energii OZE, dopuszczonych do realizacji w profilach dodatkowych stref planistycznych, za wyjątkiem jednej strefy położonej w rejonie ulic Wyszyńskiego – Sosnowej, która ma typowo rolniczą charakterystykę.

W wyznaczaniu stref planistycznych utrzymano rezerwy terenowe określone w planach miejscowych na rzecz rozwoju gospodarczego miasta, tj. wyznaczono rozległe strefy SP (gospodarcze), SH (handlu wielkopowierzchniowego) i SU (usługowe). Zmiana zasięgu terenów działalności gospodarczej miasta nie uzasadnienia w ustaleniach planów miejscowych obowiązujących w jego granicach oraz kierunkach rozwoju miasta wskazanych w strategii rozwoju. Powiększenie stref gospodarczych miasta kosztem terenów mieszkaniowych nastąpiło jedynie w przypadkach bezpośrednio wynikających z wniosków właścicieli nieruchomości złożonych w trakcie procedury planistycznej i poza tą procedurą. W strefach usługowych utrzymano również rezerwy terenowe na rzecz utrzymania i dalszego rozwoju terenów usług publicznych. W sporządzanym planie ogólnym nie zmniejszono powierzchni terenów publicznych wyznaczonych w mieście w ustaleniach planów miejscowych.

W skutek analiz i czynności opisanych powyżej w planie ogólnym miasta Świdnik wyznaczono następujące strefy planistyczne:

- **SW – strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną,**
- **SJ - strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną,**
- **SU - strefa usługowa,**
- **SH - strefa handlu wielko powierzchniowego,**
- **SP - strefa gospodarcza,**
- **SI - strefa infrastrukturalna,**
- **SN - strefa zieleni i rekreacji,**
- **SC - strefa cmentarzy,**
- **SO - strefa otwarta,**
- **SK - strefa komunikacyjna.**

W sporządzanym planie ogólnym nie wyznaczono strefy planistycznej górnictwa (SG), strefy wielofunkcyjnej z zabudową zagrodową (SZ) i strefy produkcji rolniczej (SR). Niewyznaczenie tych stref jest uzasadnione brakiem uwarunkowań rozwoju miasta wskazujących na możliwość rozwoju tych funkcji.

Trudności planistyczne przy kwalifikacji terenów do stref planistycznych wystąpiły dla lotniska Lublin i lotniska Świdnik. Podstawowa funkcja tych obszarów to komunikacja lotnicza, jednak funkcjonowanie tych obszarów wymaga również realizacji obiektów usługowo –magazynowych, technicznych i technologicznych oraz w przypadkach prowadzenia serwisu naprawczego floty lotniczej również produkcyjnych. Realizacja obiektów produkcyjnych może również wynikać bezpośrednio

z działalności zakładów PZL Świdnik, których produkcja jest bezpośrednio związana z produkcją lotniczą, a funkcjonowanie tych zakładów powiązane jest z lotniskami Lublin i Świdnik. Biorąc pod uwagę powyższe zakwalifikowanie obszaru lotnisk do strefy komunikacyjnej SK mogłoby powodować utrudnienia w ich rozwoju. Jednocześnie lotniska objęte są częściowo granicami Obszaru Natura 2000 i użytku ekologicznego, co powoduje dodatkowe utrudnienia w strefowaniu tego obszaru miasta. Cel ochronnych tych obszarów jest bezpośrednio związany z ochroną gatunkową Susła perełkowanego, co powinno skutkować zakwalifikowaniem lotnisk do strefy SO. Taka kwalifikacja powodowałaby jednak uniemożliwienie funkcjonowania i rozwoju nie tylko lotnisk, ale również zakładów PZL Świdnik. Powyższe spowodowało, że obszar lotnisk został zakwalifikowany do strefy SI infrastrukturalnej, która zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758, ze zmianami, ze zmianami) dedukowana jest do rozwoju infrastruktury technicznej i komunikacji. Jednocześnie w przepisach Rozporządzenia profil dodatkowy umożliwia realizację usług i produkcji oraz wyodrębnienie terenów na cele zieleni naturalnej i zieleni urządzonej. Kwalifikacja lotnisk do strefy SI może zatem umożliwić uszczegółowienie zasad ich zagospodarowania do planów miejscowych, w których możliwe będzie wyodrębnienie terenów bezpośrednio związanych z komunikacją lotniczą, terenów usługowo – produkcyjnych stanowiących zaplecze techniczne – manipulacyjne lotnisk oraz terenów wyłączonych z inwestycji budowlanych w celu ochrony gatunkowej przypisanej do Obszaru natura 2000 o użytku ekologicznego.

W sporządzanym planie ogólnym dla każdej strefy planistycznej przyporządkowano odpowiednie gminne standardy urbanistyczne, zgodnie z przepisami art. 13e ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Gminne standardy urbanistyczne obejmują profil funkcjonalny stref planistycznych, wartości maksymalnej nadziemnej intensywności zabudowy, maksymalnej wysokości zabudowy oraz maksymalnego udziału powierzchni zabudowy w strefach planistycznych, o których mowa w art. 13c ust. 2 pkt 1–7 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, wartości minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej – w strefach planistycznych, o których mowa w art. 13c ust. 2 pkt 1–10 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Przy określaniu wartości wskaźników urbanistycznych wzięto pod uwagę ustalenia obowiązujących w gminie planów miejscowych, a w przypadku minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej również przepisy Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758, ze zmianami, ze zmianami). Przy wyznaczaniu gminnych standardów urbanistycznych zastosowano odstępstwo wskazane w art. 13e ust. 3 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym określając dodatkowe wskaźniki i parametry urbanistyczne dla stref planistycznych o których mowa w art. 13c ust. 2 pkt 8-13 tej ustawy. W sporządzanym planie ogólnym nie ustalono natomiast gminnych standardów dostępności infrastruktury społecznej. Zgodnie z wcześniejszymi rozdziałami uzasadnienia potrzeby miasta w tym zakresie są zabezpieczone, wraz ze wskazaniem w planie ogólnym rezerw terenowych na rozbudowę terenów publicznych. Rozkład przestrzenny terenów publicznych umożliwia łatwy dostęp do nich dla mieszkańców miasta, ze względu na ich koncentrację w jego śródmiejskiej części. Jednocześnie w strefach planistycznych wyznaczonych w sporządzanym planie ogólnym nie następuje powiększenie zasięgu terenów mieszkaniowych poza ich zakres wyznaczony w planach miejscowych. Nie nastąpi zatem zmiana utrudniająca dostęp do terenów publicznych od poziomu obecnie występującego w mieście Świdnik.

2 Infrastruktura techniczna

Znacząca funkcja miasta w regionie wynika z jego położeniem na przebiegu głównych szlaków komunikacyjnych województwa, tj. drogi ekspresowej S12 relacji Piotrków Trybunalski – Radom – Lublin – Dorohusk (granica państwa) i S17 relacji Warszawa – Lublin – Hrebenne (granica państwa). Drogi te w mieście Świdnik mają wspólny przebieg. Miasto znajduje się również na układzie węzłowym tych dróg. Układ dróg ponadlokalnych warunkuje bardzo dobre połączenia miasta zarówno w skali regionalnej i ponadregionalnej. Dodatkowo przez miasto przebiega linia kolejowa nr 7 relacji Warszawa – Lublin – Dorohusk (granica państwa). Linia ta umożliwia zapewnienie regularnych połączeń z Warszawą oraz swobodny dojazd do węzła przesiadkowego jakim jest miasto Lublin. Kolejowe połączenia są również realizowane z wymiarze lokalnym na relacjach Lublin – Lotnisko Lublin – Chełm – Zamość. Mają one charakter regularnych połączeń umożliwiających przemieszczanie się ludności w kierunkach miejsce wykonywania pracy zawodowej – miejsce zamieszkania. Dodatkowym autem miasta jest również położenie w jego granicach Lotniska Lublin (częściowe). Lokalizacja lotniska oprócz umożliwienia przemieszczania się ludności na dalsze odległości posiada również walor promocyjny miasta. Układ dróg ekspresowych przebiegających przez miasto zapewnia jego bezpośrednie połączenia z miastem Lublin oraz innymi jednostkami administracyjnymi w aglomeracji lubelskiej, które dodatkowo są wzmocnione poprzez drogę wojewódzką nr 822, przebiegającą przez miasto w ulicach Melgiewska, Lotnicza oraz Żwirki i Wigury. Strukturę przestrzenną miasta w wymiarze lokalnym spina układ dróg powiatowych klasy głównej/zbiorczej (nr 2102L, 2108L, 2131L, 2133L, 2134L, 2137L) oraz gminnych klasy głównej zbiorczej (105609L, 105625L, 105666L, 105667L), stanowiących podstawę układu komunikacyjnego miasta i połączenia go z układem drogowym powiatu świdnickiego i miasta Lublin.

W sporządzanym projekcie planu ogólnego zastosowano przepisy Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758, ze zmianami), które umożliwiają wyznaczenie terenów komunikacji jako odrębnych stref planistycznych tylko dla dróg ekspresowych, głównych ruchu przyspieszonego i głównych

(profil podstawowy) oraz zbiorczych (profil dodatkowy). Zastosowanie tych przepisów umożliwiło wyznaczenie stref planistycznych obejmujących podstawowe ciągi komunikacyjne miasta, w tym drogi znajdujące się w zarządzie miasta.

Sieć wodociągowa i kanalizacyjna mieście jest dobrze rozwinięta. Wg danych GUS za rok 2024 ponad 96,3% populacji miasta korzysta z sieci kanalizacyjnej i 97,5% z sieci wodociągowej. Ścieki odbierane z miasta Świdnika odprowadzane są kolektorem sanitarnym do oczyszczalni w Hajdowie. Główne ujęcia wód zasilające sieć wodociągowa zlokalizowane są w gminie Melgiew 7 studni w miejscowościach Minkowice i Krępiec oraz 1 studnia w mieście Świdnik dz. 188/1 obręb 6 – Kolonia Krępiec. Miasto jest również zgazyfikowane. Z sieci gazowej według danych GUS z 2024 roku korzysta łącznie 94,4% mieszkańców miasta. Sieć gazowa zasila jest z gazociągów wysokoprężnych przebiegających przez miasto poprzez punkty redukcyjno – pomiarowe położone w zachodniej części miasta w rejonie ulic Kolonijnej i Poligonowej. Miasto jest również w pełni zelektryfikowane.

Gromadzenie, wywożenie i unieszkodliwianie odpadów powstających w granicach miasta odbywa się na podstawie obowiązujących przepisów odrębnych, tj. przepisów Ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2023 r. poz. 1587, ze zmianami) i przepisów lokalnych obowiązujących w gminie. Organizacja systemu usuwania i unieszkodliwiania odpadów w oparciu o obowiązujące w tym zakresie przepisy prawa eliminuje całkowicie zagrożenia dla środowiska wynikające z niekontrolowanego składowania, utylizowania i wywozu odpadów oraz zapewnia selektywną zbiórkę odpadów.

W sporządzanym planie ogólnym uwzględniono istniejącą lokalizację głównych terenów infrastruktury miejskiej, w tym wodociągów, kanalizacji, elektroenergetyki i baz związanych z gospodarką odpadami. Tereny te zostały zakwalifikowane do strefy planistycznej SI.

V. POTENCJALNE ZMIANY AKTUALNEGO STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PLANU OGÓLNEGO

Zgodnie z przepisami Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym dotyczących planu ogólnego określenie realnych potrzeb wyznaczania nowych obszarów pod zabudowę mieszkaniową można dokonać porównując prognozowane zapotrzebowanie na taką zabudowę z istniejącymi możliwościami jej lokalizowania w istniejących już rezerwach terenowych wskazanych w planach miejscowych i stanowiących uzupełnienie wykształconych już zespołów urbanistycznych. W wykonanych na potrzeby sporządzanego planu ogólnego analiz wynika jednoznacznie, że istniejące w mieście rezerwy terenowe na cele inwestycji mieszkaniowych nieodzwierciedlają jego realnego zapotrzebowania. Zapotrzebowanie to jest przekroczone ok. 850%.

Analizy wykonane na potrzeby planu ogólnego wykazały jednocześnie, że funkcje gospodarcze miasta są w wystarczającym stopniu uwzględnione w kierunkach rozwoju miasta wskazanych w obowiązującym jeszcze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i wymagają jedynie niewielkiej korekty w rejonach szczególnie atrakcyjnych do rozwoju takiej działalności. Funkcje publiczne, w tym rekreacyjno – wypoczynkowe wypełniają obecne zapotrzebowanie mieszkańców miasta na takie tereny i nie wymagają znacznego powiększenia bez wzrostu zapotrzebowania wynikającego z rozwoju demograficznego miasta.

Z punktu widzenia ochrony przyrody i środowiska, wykonanie planu ogólnego jest szczególnie uzasadnione ograniczeniem rozwoju terenów inwestycyjnych w zasięgu terenów pełniących istotną rolę w systemie przyrodniczym miasta.

Biorąc pod uwagę przepisy ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym nie ma możliwości odstąpienia od wykonania planu ogólnego. Określanie zatem warunków stanu środowiska w przypadku braku realizacji planu ogólnego nie ma uzasadnienia prawnego. Należy jednak zaznaczyć, że sam plan ogólny nie będzie stanowił bezpośredniego czynnika oddziałującego na zmiany środowiska w mieście. Zmiany środowiskowe będą następować po wykonaniu planów miejscowych lub decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenów, które po wejściu w życie planu ogólnego będą musiały zachować zgodność z jego ustaleniami. Szeroko zakres profili funkcjonalnych dopuszczonych w przepisach prawa w strefach funkcjonalnych wyznaczanych w planie ogólnym nie pozwala określić zakresu zmian środowiska wynikających z realizacji zagospodarowania przestrzennego, bez uszczegółowienia zasad zagospodarowania tych stref w dokumentach wykonywanych po jego uchwaleniu. W przepisach tych zarówno w strefach inwestycyjnych, jak również wyłączonych z inwestycji dopuszczalny jest rozwój inwestycji budowlanych i infrastrukturalnych lub odstąpienie od nich i pozostawienie terenów w funkcji rolno – leśnej i ekologicznej. Doprecyzowanie zakresu profilu podstawowego i dodatkowego w strefach planistycznych może być właśnie przesądzone w planach miejscowych.

VI. WPŁYW REALIZACJI USTALEŃ PLANU OGÓLNEGO NA POSZCZEGÓLNE ELEMENTY ŚRODOWISKA ORAZ ZAGROŻENIA DLA ŚRODOWISKA SPOWODOWANE WEJŚCIEM W ŻYCIE USTALEŃ PLANU OGÓLNEGO

1 Emisja gazów i pyłów do powietrza atmosferycznego

Ocena stanu jakości powietrza prowadzona jest przez GIOŚ w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Monitoring jakości powietrza wykonywany jest w oparciu o wyniki pomiarów w punktach kontrolnych i przedstawiany w postaci raportu oceny jakości powietrza na szczeblu wojewódzkim i cyklach rocznych. Ostatnia dostępna roczna ocena jakości powietrza dla województwa lubelskiego dotyczy roku 2023. Przedstawiana w raporcie ocena jakości powietrza jest wykonana w 2

strefach województwa lubelskiego (aglomeracja lubelska, strefa lubelska) dla 12 rodzajów zanieczyszczeń - dwutlenku siarki (SO₂), dwutlenku azotu (NO₂), tlenku węgla (CO), ozonu (O₃), benzenu (C₆H₆), pyłu zawieszonego PM₁₀, pyłu zawieszonego PM_{2,5} oraz zanieczyszczeń oznaczanych w pyłe PM₁₀: benzo(a)pirenu, arsenu, kadmu, niklu i ołowiu. z kolei ocenę pod kątem ochrony roślin wykonano dla strefy lubelskiej i 3 zanieczyszczeń: dwutlenku siarki (SO₂), tlenków azotu (NO_x) i ozonu (O₃).

Dla powyższych zanieczyszczeń w raporcie przeprowadzono klasyfikację stref w oparciu o najwyższe stężenia w obszarze strefy oraz normatywne wartości stężeń, wraz z oceną uwzględniającą ochronę zdrowia.

Zgodnie z dostępnymi danymi Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska na obszarze miasta Świdnik nie znajdują się punkty pomiarowe zanieczyszczeń powietrza, wykorzystane w raporcie. Ocenę powietrza w mieście oparto zatem na danych przedstawionych w raporcie dla strefy lubelskiej, która obejmuje miasto Świdnik.

Dane dla strefy lubelskiej:

- ze względu na stężenie pyłu PM₁₀ - do klasy A,
- ze względu na stężenie pyłu PM_{2,5} - do klasy A1 (wg poziomu dopuszczalnego fazy II), A (poziom dopuszczalny i faza),
- ze względu na stężenie benzo(a)pirenu - do klasy A,
- ze względu na stężenie dwutlenku azotu - do klasy A
- ze względu na stężenie dwutlenku siarki - do klasy A
- ze względu na stężenie benzenu - do klasy A
- ze względu na stężenie ozonu - do klasy A (wg poziomu docelowego), D2 (wg poziomu długoterminowego)
- ze względu na stężenie ołowiu - do klasy A
- ze względu na stężenie arsenu - do klasy A
- ze względu na stężenie kadmu - do klasy A
- ze względu na stężenie niklu - do klasy A
- ze względu na stężenie tlenku węgla - do klasy A

Kryteria klasyfikacji stref pod względem jakości powietrza:

klasa A - poziom stężeń zanieczyszczenia nie przekracza poziomu dopuszczalnego/docelowego,

klasa C - poziom stężeń zanieczyszczenia przekracza poziom dopuszczalny/docelowy,

klasa A1 - brak przekroczenia poziomu dopuszczalnego dla fazy II,

klasa C1 - przekroczenie poziomu dopuszczalnego dla fazy II,

klasa D1 - poziom stężeń zanieczyszczenia nie przekracza poziomu celu długoterminowego (dotyczy tylko ozonu),

klasa D2 - poziom stężeń zanieczyszczenia przekracza poziom celu długoterminowego (dotyczy tylko ozonu).

W wyniku rocznej oceny jakości powietrza, wykonanej na podstawie danych za 2023 rok z uwzględnieniem poziomów dopuszczalnych i docelowych przyjętych ze względu na ochronę zdrowia ludzi, dla wszystkich zanieczyszczeń aglomeracja lubelska i strefa lubelska uzyskały klasę A i A1. Roczna cena jakości powietrza w województwie lubelskim za 2023 rok wg kryterium ochrony zdrowia ludzi nie wykazała przekroczeń w strefach województwa.

Działania człowieka powodujące zanieczyszczenie atmosfery można podzielić na kilka grup, do których należą:

- produkcja wyrobów przemysłowych - główne źródło emisji lotnych związków organicznych i metanu a także pyłów, dwutlenku węgla, dwutlenku siarki oraz dwutlenku azotu,
- transport ludzi i towarów (tzw. emisja komunikacyjna) - znaczny udział w emisjach tlenku węgla, tlenków azotu, dwutlenku węgla i niemetalowych lotnych związków organicznych,
- ogrzewanie budynków mieszkalnych i obiektów użyteczności publicznej (tzw. emisja niska) - źródło emisji znacznej ilości dwutlenku siarki, tlenków azotu, pyłów i dwutlenku węgla, gazów szklarniowych i zakwaszających środowisko, wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych i dioksyn.

Na stan i stopień skażenia powietrza w gminie decydujący wpływ ma:

- emisja ze źródeł niskich, lokalnych kotłowni i palenisk domowych opalanych w większości emisja punktowa z podmiotów gospodarczych;
- niska emisja: z pieców węglowych w indywidualnych budynkach jednorodzinnych,
- zakładów przemysłowych, gospodarstw ogrodniczych itp.
- transport samochodowy,
- nielegalne spalanie odpadów (w piecach domowych i innych).

Miasto Świdnik stanowi obszar silnie zurbanizowany podlegający dodatkowo intensywnemu rozwojowi. Tereny o takich charakterystykach narażone są na zwiększone emisję zanieczyszczeń związanych z dostawą ciepła oraz zwiększonym ruchem komunikacyjnym. Szczególnie dotyczy to dróg układu podstawowego miasta oraz dróg krajowych i wojewódzkich przebiegających przez miasto. Drogi te są jednym z głównych emitorów zanieczyszczeń na obszar miasta. Silne zagęszczenie zabudowy w strefie śródmiejskiej miasta obniża przewietrzanie terenów, co w okresie grzewczym dodatkowo obniża jakość powietrza. Zgodnie z danymi zawartymi w cytowanym raporcie GIOŚ zwiększone poziomy zanieczyszczeń nie powinny przekroczyć dopuszczonych norm, porównanie raportów z poprzednich lat wskazuje na poprawę warunków aerosanitarnych w całym województwie. Należy jednak zaznaczyć, że emisja zanieczyszczeń powietrza z sieci dróg podstawowych i ponadlokalnych oraz zwiększone emisję ze źródeł ciepła w okresie grzewczym mogą prowadzić do powstawania krótkookresowego wzrostu zanieczyszczeń ponad dopuszczalne normy.

Redukcja zanieczyszczeń przemysłowych powinna **polegać będzie na:**

- dalszej modernizacji istniejących zakładów przemysłowych w kierunku redukcji ilości emitowanych zanieczyszczeń,
- wykluczeniu z procesów przemysłowych technologii powodujących emisje zanieczyszczeń do atmosfery lub stwarzających możliwość wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

Głównym zagrożeniem bezpośrednio związanym z rozwojem zagospodarowania w granicach opracowania jest wzrost emisji zanieczyszczeń spowodowany wzrostem ilości indywidualnych źródeł ciepła oraz wzrostem ruchu komunikacyjnego. W celu ograniczenia emisji z tych źródeł w sporządzanych dla obszarów inwestycyjnych dokumentach planistycznych należy wprowadzić obostrzenia w zakresie dopuszczania do stosowania przy dostawie ciepła wyłącznie rozwiązań technicznych umożliwiających zachowanie dopuszczalnych poziomów emisji zanieczyszczeń do atmosfery. Uzasadnienie ma również wprowadzenie nakazu stosowania do ogrzania pomieszczeń technologii zapewniających ograniczenie ilości substancji odprowadzanych do powietrza do poziomów dopuszczalnych oraz eliminujących powstawanie uciążliwego oddziaływania odorami na tereny sąsiednie. Proponowane rozwiązania powinny zmniejszyć zagrożenie wystąpienia nadmiernych zanieczyszczeń powietrza spowodowanych rozwojem zagospodarowania miasta. Zwiększenie zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery będzie dotyczyć przede wszystkim dróg osiedlowych i lokalnych służących bezpośredniej obsłudze komunikacyjnej nowych terenów inwestycyjnych. Wprowadzenie ograniczeń w zakresie możliwości zwiększania się ruchu komunikacyjnego w miarę rozwoju inwestycyjnego miasta w przypadku Świdnika jest ograniczone. Powierzchnia miasta utrudnia objęcie go w całości rozbudowanym systemem komunikacji zbiorowej, który jest jednym z podstawowych czynników ograniczających ruch komunikacyjny. Jednocześnie jego powierzchnia utrudnia również obsługę mieszkańców poprzez dostępność pieszą. Wydaje się, że rozwiązania w tym zakresie dla miasta powinny obejmować wielokierunkowe działania, tj. rozbudowę systemu komunikacji zbiorowej, rozbudowę systemu komunikacji rowerowej oraz umożliwienie rozwoju działalności usługowej w lokalnie skoncentrowanych centrach usługowo – handlowych, dotarcie do których nie wymaga przemieszczania się po obszarze całego miasta. Istotne jest również zapewnienie utrzymania regularnych połączeń z Lublinem, który dla znacznej części mieszkańców miasta jest miejscem zatrudnienia. Nie przewiduje się natomiast możliwości zmniejszenia ruchu tranzytowego przebiegającego przez miasto poprzez drogę ekspresową S12/17 oraz zmniejszenia ruchu na linii kolejowej oraz lotniska Świdnik i Lublin. Funkcja tych terenów komunikacyjnych wyklucza możliwość zmniejszenia potoków ruchu tranzytowego, które generują one.

Redukcja zanieczyszczeń powietrza powstających w wyniku ogrzewania budynków powinna polegać będzie na przebudowie systemu ogrzewania w kierunku zmniejszenia zużycia ciepła oraz większego udziału paliw ekologicznie czystszych w produkcji ciepła, m.in. gazu ziemnego i węgla o obniżonej zawartości siarki, a także paliw ze źródeł odnawialnych. Działania te obejmować mogą m.in:

- modernizacja indywidualnych źródeł ciepła dla ogrzewania budynków i procesów technologicznych w kierunku urządzeń, rozwiązań technicznych i technologii zapewniających zachowanie dopuszczalnych przepisami odrębnymi poziomów emisji zanieczyszczeń do atmosfery,
- zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w zaopatrzeniu miasta w ciepło,
- redukcja zużycia ciepła w budynkach poprzez izolację istniejących budynków,
- budowa systemu zaopatrzenia w gaz umożliwiającą wykorzystanie gazu do indywidualnego ogrzewania budynków mieszkalnych.

Redukcja zanieczyszczeń transportowych może polegać będzie na:

- rozbudowie i modernizacji układu drogowego w kierunku umożliwiającym poprawę przepustowości dróg,
- tworzeniu pasów zieleni izolacyjnej lub ekranów akustycznych wzdłuż dróg o największym natężeniu ruchu, w tym tranzytowego (drogi krajowe i wojewódzkie), w miejscach przekroczenia dopuszczalnych norm hałasu w środowisku,
- tworzeniu warunków dla rozwoju innych sposobów poruszania się niż samochód osobowy poprzez:
 - budowę dróg rowerowych i tras pieszych,
 - tworzenie pomieszczeń dla przechowywania rowerów w budynkach mieszkalnych, zakładach pracy i obiektach usług publicznych,
 - utrzymanie regularnych połączeń autobusowych łączących miasto z regionem.

2 Hałas

Hałas stanowi jedno ze źródeł zanieczyszczenia środowiska, wzrastające w ostatnich latach w związku z rozwojem komunikacji, uprzemysłowieniem i postępującą urbanizacją. Odczuwany jest przez ich mieszkańców jako jeden z najbardziej uciążliwych czynników, wpływających ujemnie na środowisko i samopoczucie.

Podstawowym aktem prawnym określającym dopuszczalne poziomy hałasu jest Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r. poz. 112, ze zmianami). W rozporządzeniu tym wskazano dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne, wyrażone wskaźnikami LAeq D i LAeq N, które to wskaźniki mają zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska, w odniesieniu do jednej doby oraz prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony przed hałasem:

Lp.	Rodzaj terenu	Dopuszczalny poziom hałasu w [dB]			
		Drogi lub linie kolejowe		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
		$L_{Aeq D}$ przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	$L_{Aeq N}$ przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom	$L_{Aeq D}$ przedział czasu odniesienia równy 8 najmniej korzystnym godzinom dnia kolejno po sobie następującym	$L_{Aeq N}$ przedział czasu odniesienia równy 1 najmniej korzystnej godzinie nocy
1	a) Strefa ochronna „A” uzdrowiska b) Tereny szpitali poza miastem	50/50	45/45	45/45	40/40
2	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży ²⁾ c) Tereny domów opieki społecznej d) Tereny szpitali w miastach	64/61	59/56	50/50	40/40
3	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny zabudowy zagrodowej c) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe ²⁾ d) Tereny mieszkaniowo-usługowe	68/65	59/56	55/55	45/45
4	Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców ³⁾	70/68	65/60	55/55	45/45

Wyróżnia się trzy główne rodzaje hałasu, według źródła powstawania:

- hałas komunikacyjny pochodzący od środków transportu drogowego i kolejowego,
- hałas przemysłowy, powodowany przez urządzenia i maszyny w obiektach przemysłowych i usługowych,
- hałas komunalny występujący w budynkach mieszkalnych, szczególnie wielorodzinnych i w obiektach użyteczności publicznej.

Hałas komunikacyjny - do najbardziej uciążliwych źródeł hałasu należy komunikacja drogowa. Środki transportu są ruchomymi źródłami hałasu, decydującymi o parametrach klimatu akustycznego, przede wszystkim na terenach zurbanizowanych. Hałas komunikacyjny jest czynnikiem powodującym istotne zagrożenie uciążliwościami w przypadku całej miasta.

Hałas przemysłowy - stanowi na terenie miasta zagrożenie o charakterze lokalnym, występujące głównie na terenach sąsiadujących z zabudową mieszkaniową i jest uciążliwy głównie dla budynków z pomieszczeniami na stały pobyt ludzi, zlokalizowanych w pobliżu takich obiektów. Jego emisja odbywa się przez urządzenia w zakładach przemysłowych, usługowych, rzemieślniczych, bazach transportowych oraz w dużych kompleksach handlowych (supermarkety, itp.), często pracujących w nocy, zlokalizowanych w pobliżu lub na terenie zabudowy mieszkaniowej.

Hałas osiedlowy i mieszkaniowy - Szacuje się, że w skali kraju aż 25% mieszkańców jest narażona na ponadnormatywny hałas w mieszkaniach, występujący w wyniku stosowania „oszczędnych” materiałów i konstrukcji budowlanych. Hałas wewnątrzosiedlowy spowodowany jest przez pracę silników samochodowych, wywożenie śmieci, dostawy do sklepów i głośną muzykę. Do nich dołącza się niejednokrotnie bardzo uciążliwy hałas wewnątrz budynku, spowodowany wadliwym funkcjonowaniem instalacji wodno-kanalizacyjnej, centralnego ogrzewania, dźwigów, hydroforów, zyspów, itp. Bardzo często powodem hałasu wewnątrz budynków mieszkalnych jest lokalizacja w pomieszczeniach piwnicznych lokali usługowych typu

introligatornie, puby czy dyskoteki. Obszary mieszkaniowe skupione w większe osiedla w mieście są nieliczne, stąd również zagrożenie tego typu hałasem jest tu ograniczone i nie powoduje znaczących uciążliwości dla mieszkańców miasta.

Dodatkowo lokalnie istotny wpływ na klimat akustyczny miasta może mieć **hałas linii elektromagnetycznych**, który spowodowany jest zjawiskiem ulotu (wyładowania wokół przewodu) i zależy od:

- parametrów technicznych linii (napięcie fazowe, geometria układu przesyłowego, obciążenie),
- czynników środowiskowych (warunki atmosferyczne, terenowe, zapylenie), stanu technicznego linii.

Najistotniejszym źródłem hałasu w mieście jest ruch komunikacyjny. Inne źródła hałasu nie stanowią tu znaczących uciążliwości. Do czynników mających wpływ na poziom emisji hałasu drogowego należą:

- natężenie ruchu,
- struktura strumieni pojazdów, a zwłaszcza udziału w nim transportu ciężkiego,
- stan techniczny pojazdów,
- rodzaj i stan techniczny nawierzchni,
- organizacja ruchu drogowego,
- charakter zabudowy (zagospodarowanie) terenów otaczających.

W mieście Świdnik systematycznie wzrasta ruch komunikacyjny, w tym tranzytowy powodując zarówno znaczny wzrost zanieczyszczeń powietrza emisją spalin, jak i wzrost uciążliwości związanych z hałasem. Szczególnie uciążliwe jest układ dróg ekspresowych i wojewódzkich przebiegających przez nie. W przypadku miasta wysokie emisje hałasu do środowiska pochodzą również z lotnisk Lublin i Świdnik oraz międzynarodowej linii kolejowej przebiegającej przez nie.

Ocena jakości klimatu akustycznego na szczelbu wojewódzkim jest wykonywana przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w formie raportu stanu akustycznego. Ostatnie dane zostały uwzględnione w raporcie z 2023 r. Zgodnie z jego treścią badania hałasu komunikacyjnego w mieście Świdnik nie były prowadzone. Punkt pomiarowy położony w mieście i uwzględniony w raporcie badał poziomy hałasu przemysłowego. Wyniki badań z tego punktu nie wskazywały na możliwość przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku. Biorąc pod uwagę badania hałasu wykonane dla dróg krajowych i wojewódzkich w innych częściach województwa, w których wskazano możliwe przekroczenia dopuszczalnych norm hałasu na terenach z nimi sąsiadujących, można założyć, że drogi tej kategorii przebiegające przez miasto również powodują okresowo ponadnormatywną emisję hałasu na tereny z nimi sąsiadujące. Wniosek ten ma uzasadnienie szczególnie dla drogi ekspresowej S12/17, która jest jednym z podstawowych szlaków komunikacyjnych regionu i całego kraju i jest w związku z tym silnie obciążona potokami ruchu tranzytowego, ciężkiego. Wysokie prawdopodobieństwo przekroczenia dopuszczalnych norm hałasu w środowisku w przypadku miasta Świdnika wynika z przebiegu przez nie międzynarodowej linii kolejowej, która również jest silnie obciążona ruchem tranzytowym. Wreszcie kolejnym potencjalnym źródłem ponadnormatywnego hałasu w środowisku są lotniska Lublin i Świdnik. Funkcjonowanie opisanych powyżej dróg i terenów komunikacji kolejowej i lotniczej ogranicza możliwość ingerencji w poziom hałasu z nich emitowanego. W przypadku wystąpienia ponadnormatywnych poziomów hałasu tereny zagrożone nim powinny być zabezpieczane na podstawie obowiązujących przepisów z zakresu ochrony środowiska, w tym realizacją ekranów akustycznych lub innych zabezpieczeń przed hałasem.

Silny charakter inwestycyjny miasta (wynikający z dokumentów planistycznych obowiązujących w mieście) oraz duże tempo rozwoju miasta, powoduje że jest ono zagrożone zwiększonymi poziomami hałasu komunikacyjnego, pochodzącego z podstawowego układu komunikacyjnego miasta. Hałas ten stanowi dla mieszkańców sąsiadujących z nią nieruchomości istotną uciążliwość. Koncentracja terenów zurbanizowanych oraz ich intensywny rozwój niesie również za sobą zagrożenie wzrostem hałasu wewnątrz miasta do dopuszczalnych poziomów. Dotyczy to zarówno hałasu komunikacyjnego, jak również hałasu osiedlowego i pochodzącego z terenów aktywności gospodarczej. Wzajemne nakładanie się tych wszystkich czynników może prowadzić do powstawania wewnątrz miast hałasu stanowiącego już uciążliwość dla mieszkańców miasta. Pory szczególnego natężenia hałasu w mieście mają jednak charakter krótkookresowy, związany głównie z porami przemieszczania się mieszkańców do miejsc pracy i powrotami z nich do miejsc zamieszkania. W tym okresie na drogach układu podstawowego, części śródmiejskiej miasta oraz stref aktywności gospodarczej poziom emitowanego hałasu mogą nawet przekraczać dopuszczone normy. Poziomy te zanikają w innych częściach doby i w porze wieczornej miasto przyjmuje charakter uspokojony. Poziomy hałasu emitowane z dróg ponadlokalnych utrzymują natomiast wysokie poziomy przez całą dobę i w związku z tym przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu na terenach z nimi sąsiadujących mogą następować zarówno w porze dziennej, jak i nocnej. Zagrożenie całodobowe dotyczy również hałasu kolejowego i lotniczego. Ograniczony wpływ na mieszkańców miasta ma również hałas pochodzący od linii elektroenergetycznych, ponieważ przebiegają one na peryferiach miasta w miejscach słabo zurbanizowanych.

Rozwój zagospodarowania w obszarze opracowania będzie skutkował wzrostem hałasu w środowisku. Większa ilość mieszkańców i obiektów związanych z działalnością gospodarczą spowoduje wzrost hałasu w środowisku. Wzrost ten będzie spowodowany przede wszystkim wzrostem natężenia ruchu wewnętrznego miasta. Nie przewiduje się jednak, że wzrost ten będzie powodował przekroczenia dopuszczalnych norm hałasu w środowisku. Rozwój miasta może w efektywnie czasowej spowodować jednak pojawienie się miejsc trwale narażonych na emisje hałasu zbliżone do dopuszczalnych norm. W przypadku położenia tych miejsc w rejonach mieszkaniowych będzie on stanowił trwałą uciążliwość utrudniającą codzienne życie mieszkańców tych terenów. Zauważalny może być również wzrost hałasu w miejscach prowadzenia prac budowlanych. Poziomy hałasu w tych miejscach ma jednak charakter krótkookresowy i ulegnie zanikowi po zakończeniu prowadzonych prac budowlanych. Nie zakłada się również spadku obecnie występujących poziomów hałasu pochodzących

z dróg ponadlokalnych oraz dróg stanowiących główny układ komunikacyjny miasta. Poziomy pochodzące z tych źródeł będą osiągać poziomy zbliżone do dopuszczalnych norm lub będą je przekraczać. Będą one również wykazywać właściwości wzrostowe, a w docelowym modelu zagospodarowania miasta hałas pochodzący z takich dróg może wykazywać tendencję trwałego nadmiernego obciążenia hałasem, niektórych części miasta w cyklach dobowych – w porze wyjazdów do miejsc pracy i powrotów z nich.

3 Odpady

W wyniku realizacji ustaleń planu ogólnego wzrośnie ilość wytwarzanych odpadów. Gromadzenie, wywożenie i unieszkodliwianie odpadów powstających w granicach opracowania odbywać się będzie na podstawie obowiązujących przepisów odrębnych, tj. przepisów Ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2023 r. poz. 1587, ze zmianami) i przepisów lokalnych obowiązujących w mieście. Organizacja systemu usuwania i unieszkodliwiania odpadów w oparciu o obowiązujące w tym zakresie przepisy prawa eliminuje całkowicie zagrożenia dla środowiska wynikające z niekontrolowanego składowania, utylizowania i wywozu odpadów.

4 Wody podziemne i powierzchniowe

Zgodnie z danymi przedstawionymi w aktualizacji Planu gospodarowania wodami w dorzeczu Wisły z 2022 r. stan jednolitych części wód powierzchniowych – rzecznych w dorzeczu, których znajduje się miasto jest zły. Stan tych wód jest na tyle niekorzystny, że dotrzymanie wyznaczonego w tym dokumencie celu środowiskowego jest niezagrożone jedynie dla Raciążnica od Rokitnicy do ujścia. Natomiast stan jednolitych części wód podziemnych jest dobry i nie przewiduje się ryzyka nieosiągnięcia założonego celu środowiskowego.

Wyóżnia się następujące rodzaje presji mające największy wpływ na jakość wód::

Punktowe źródła zanieczyszczeń

- zrzuty ścieków komunalnych i przemysłowych
- składowiska odpadów komunalnych i przemysłowych
- przypadkowe skażenia środowiska gruntowo - wodnego
- pobory kruszywa

Obszarowe źródła zanieczyszczeń

- zanieczyszczenia związkami azotu i fosforu ze źródeł rolniczych
- działalność górnicza (odwodnienie wyrobisk i odwodnienia wgłębne),
- aglomeracje miejsko – przemysłowe (tereny zurbanizowane), przede wszystkim zrzuty ścieków komunalnych z terenów nieobjętych kanalizacją, spływ wód opadowych z obszarów zabudowanych oraz zmiany stanu ilościowego na pobór wód do celów komunalnych i gospodarczych,
- melioracje,
- obszary szczególnego zagrożenia powodzią,
- niska emisja w zakresie substancji priorytetowych: benzo(g,h,i)peryleny oraz indeno(1,2,3-cd)pirenu – depozycja zanieczyszczeń z atmosfery.

Głównym źródłem zanieczyszczeń wód w gminie są ścieki bytowe, zanieczyszczenia pochodzące z terenów rolniczych (skutek nawożenia) oraz środki chemiczne używane do utrzymania dróg w okresie zimowym. Wpływ na stan czystości wód ma również zwiększona emisja niskich zanieczyszczeń pochodzących z ogrzewania w okresie zimowym – osadzanie się pyłów zawieszonych.

Zgodnie z danymi pochodzącymi z Planu gospodarowania wodami w dorzeczu Wisły stan wszystkich jednolitych części wód powierzchniowych obejmujących miasto Świdnik jest zły. Stan wód jest zły do tego stopnia, że dla każdej części wód powierzchniowych ustanowiono odstęstwa od terminu osiągnięcia dobrego stanu. Natomiast stan jednolitych części wód podziemnych jest dobry i nie wymaga poprawy.

Podstawowe presje na stan wód powierzchniowych zgodnie z Planem Gospodarowania Wodami jest:

Działalność górnicza

Zagrożeniem dla wód powierzchniowych są zasolone wody dołowe dopływające do wód powierzchniowych głównie z kopalń. Eksploatacja węgla kamiennego powoduje konieczność intensywnego odwadniania górotworu, zmianę kierunków krążenia wód podziemnych oraz obniżenie zwierciadła wód podziemnych. Likwidacja kopalń węgla kamiennego oraz wypełnianie leja depresji powoduje uruchomienie w górotworze procesów geochemicznych, mających istotny negatywny wpływ na wody podziemne – **presja w mieście nie występuje.**

Zrzuty ścieków komunalnych i przemysłowych, w tym z zrzuty ścieków komunalnych z terenów nieobjętych kanalizacją

Zagrożenie dla wód związane z zrzutem ścieków oczyszczonych wynikają przede wszystkim z niedostatecznego oczyszczenia ich przed odprowadzeniem ich do odbiorników, jakim najczęściej są wody płynące. Niewystarczające oczyszczenie ścieków może spowodować przedostanie się do środowiska wodnego substancji biogennych, w tym chorobotwórczych i chemicznych. Przekroczenie dopuszczalnych norm tych substancji wynika w tym przypadku z błędów technologicznych oczyszczania ścieków lub awarii procesu technologicznego w oczyszczalni i jest zjawiskiem stosunkowo incydentalnym. Trwały wpływ na wody w miejscach zrzutów ścieków oczyszczonych ma skład odprowadzanych substancji, który może wpływać na zmiany środowiska wodnego, poprzez zmiany techniczne wody, czy też zwiększoną ilość osadów

pochodzenia organicznego. Skutki długotrwałego oddziaływania tych czynników na ekosystemy wodne związane są przede wszystkim ze zmianami warunków życia roślin i zwierząt tu występujących i tym samym mogą prowadzić do zmian składu gatunkowego biocenoz wodnych. Natomiast wpływ odprowadzanych ścieków komunalnych lub przemysłowych do odbiorników wodnych z terenów nieuzbrojonych w kanalizację i nieoczyszczonych jest silną presją mogącą doprowadzić do degradacji tego środowiska. Substancje organiczne, chemiczne i biogenne znajdujące się w ściekach nieoczyszczonych są groźne nie tylko dla organizmów żyjących w odbiornikach, ale również ludzi poprzez przedostawanie się ich do ujęć wody oraz gleby. W przypadku terenów związanych z mieszkalnictwem i nieskanalizowanych istotnym zagrożeniem jest również korzystanie z indywidualnych rozwiązań w odprowadzeniu ścieków, szczególnie szamb, ale również oczyszczalni przydomowych. Zastosowanie instalacji o złych warunkach technicznych może spowodować przedostanie się nieoczyszczonych ścieków do wód powierzchniowych i podziemnych – bezpośredni spływ grawitacyjnych do wód powierzchniowych i infiltracja poprzez glebę do warstw wodonośnych – **presja występuje w mieście w ograniczonym zakresie**. Wynika to z uzbrojenia przeważającej części układu przestrzennego miasta w kanalizację sanitarną. Dalszy rozwój zagospodarowania tych terenów będzie powodował zmniejszanie presji wraz z rozbudową systemu kanalizacji zbiorczej, który stanowi podstawę odprowadzania ścieków w polityce przestrzennej miasta. Pewne zagrożenia dla środowiska wodnego może mieć dopuszczanie stosowania technologii przejściowych (zbiorniki na nieczystości i oczyszczalnie przydomowe) do czasu wykonania sieci zbiorczej. Wystąpienie tej presji jest jednak minimalne, ponieważ stosowanie tych instalacji następować będzie z uwzględnieniem obowiązujących w tym zakresie przepisów odrębnych, obejmujących również zachowanie ich szczelności.

Składowiska odpadów

Większość odpadów komunalnych wytworzonych na terenie Polski jest składowana na składowiskach odpadów. Jest to najbardziej rozpowszechniona metoda ich zagospodarowania. Obiekty, jakimi są składowiska odpadów, powinny zatem spełniać odpowiednie wymagania, aby nie nastąpiła ewentualna infiltracja zanieczyszczeń do gruntu i wód powierzchniowych. Nieodpowiednie składowanie odpadów może mieć negatywny wpływ na środowisko wodne. Zagrożeniem dla wód są wody odciekowe pochodzące z niezisolowanych składowisk. Źródłem odcieków ze składowisk jest prześlizgiwanie wody opadowej przez bryłę wysypiska, a także na niezisolowanych składowiskach dopływ wód powierzchniowych oraz podziemnych powodujących wypłukiwanie i rozpuszczanie powstających produktów rozkładu. Źródłem odcieków jest także woda dostarczana wraz z odpadami oraz pochodząca z rozkładu substancji organicznych. Ilość i skład odcieków zależą głównie od: rodzaju i stopnia rozdrobnienia odpadów, ilości wody infiltrującej, wieku składowiska, techniki składowania. Ocieki z wysypisk wykazują bardzo wysoką mineralizację i charakteryzują się znacznie podwyższonymi parametrami biologicznego i chemicznego zapotrzebowania na tlen (BZT5 i ChZT), wysokimi stężeniami substancji rozpuszczonych, chlorków, siarczanów i związków azotu amonowego – **presja w mieście nie występuje**, w mieście nie funkcjonują składowiska odpadów. W sporządzanym planie ogólnym nie wskazuje się również rezerw na ten cel.

Zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych

Skutkami dla środowiska wodnego prowadzonej działalności rolniczej jest zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych związkami azotu i fosforu, w wyniku spływu powierzchniowego, powodujące proces eutrofizacji wód powierzchniowych, tym samym uniemożliwiając m.in. ich rekreacyjne wykorzystanie czy też dyskwalifikując wody do ich poboru w celu zaopatrzenia ludności w wodę do spożycia. Zanieczyszczenie wód związkami azotu i fosforu stanowi również zagrożenie dla ekosystemów wodnych, poprzez zmianę warunków siedliskowych dla żyjących w nich gatunków roślin i zwierząt (silnie zmiany biocenotyczne). Pomimo, że zużycie nawozów sztucznych jak i naturalnych zmniejszyło się w ostatnich latach, to jednak rolnictwo i hodowla nadal generują źródła zanieczyszczeń – **presja będzie ulegać zmniejszeniu, aż do całkowitego zaniku**. W planie ogólnym nie przewiduje się terenów związanych z intensyfikacją produkcji rolniczej. Przewidywany rozwój miasta wskazuje na całkowity zanik prowadzonej jeszcze obecnie działalności rolniczej..

Przypadkowe skażenia środowiska gruntowo-wodnego

Przypadkowe zagrożenia nadzwyczajne spowodowane są zwykle katastrofami komunikacyjnymi lub poważnymi awariami przemysłowymi. Mają one zwykle charakter przypadkowy a ich częstotliwość jest trudna do przewidzenia – **presja ma charakter losowy** i jest związana głównie z ruchem komunikacyjnym.

Pobory kruszywa

Głównym czynnikiem wpływającym na środowisko wodne w wyniku wydobywania powierzchniowego kopalin jest obniżenie zwierciadła wód podziemnych oraz przerwanie warstw wodonośnych. W wyniku tych działań powstaje tzw. lej depresyjny, którego zasięg jest uzależniony od powierzchni na jakiej prowadzi się tą eksploatację. Zagrożeniem dla środowiska wodnego jest również nielegalny pobór surowców piaszczystych z koryt rzek. W tym przypadku zmiany środowiskowe prowadzą do zmiany warunków hydrograficznych, tj. zmiany koryta wód płynących – **presja w mieście nie występuje**. W sporządzanym planie ogólnym nie wskazuje się rezerw na ten cel.

Oddziaływania wywierane na ilościowy stan wód - pobory wód powierzchniowych i podziemnych.

Nadmierny i długotrwały pobór wód podziemnych, przekraczający dostępne zasoby dyspozycyjne jest głównym zagrożeniem dla dobrej jakości wód podziemnych. Skutkuje to obniżeniem zwierciadła wód podziemnych, powstawaniem lejów depresyjnych, zmianą kierunków przepływu wód podziemnych, negatywnym oddziaływaniem na ekosystemy zależne od wód podziemnych oraz na wody powierzchniowe – **presja nie jest szczególnie nasiloną**. Dostawa wody w mieście jest realizowana głównie ze zbiorczej sieci wodociągowej zaopatrywanej z ujęć gminnych. Pobór wody odbywa się na podstawie pozwolenia – prawnego, przy uwzględnieniu możliwych do poboru zasobów dyspozycyjnych. Dane dla ujęć wody wskazują na występowanie znacznych rezerw wodnych, które mogą być wykorzystane w rozbudowie sieci wodociągowej przy

zwiększonej liczbie odbiorców. Wskazuje to, że w miarę rozwoju zagospodarowania będzie również następował rozwój sieci wodociągowej. W obowiązujących planach miejscowych zostały wprowadzone zasady warunkujące dostawę wody do nowych budynków ze zbiorczej sieci wodociągowej. Nie ma przesłanek do zmiany tych zasad w nowo opracowywanych planach. Przyjęty w mieście kierunek dostawy wody nie wskazuje na uzasadnione zagrożenie powstawania licznych indywidualnych ujęć wód.

Spływ wód opadowych i roztopowych z obszarów zabudowanych. Niska emisja zakresie substancji priorytetowych: benzo(g,h,i)peryenu oraz indeno(1,2,3-cd)pirenu – depozycja zanieczyszczeń z atmosfery.

Niekorzystny wpływ spływu wód opadowych i roztopowych z obszarów zabudowanych przejawia się przede wszystkim w zanieczyszczeniu wód powierzchniowych i podziemnych substancjami chemicznymi, w tym ropopochodnymi, pochodzącymi z układu drogowego oraz terenów o nawierzchni utwardzonej. W miejscach prowadzenia intensywnej produkcji zwierzęcej są to również związki organiczne i biogenne. Spływ nieoczyszczonych wód opadowych i roztopowych powoduje również przenikanie do środowiska wodnego związków pochodzących z niskiej emisji zanieczyszczeń do atmosfery, które osadzają się na gruncie. Substancje te mogą osadzać się również bezpośrednio na powierzchni zbiorników wodnych - **presja występuje w mieście**. Powierzchnia terenów utwardzonych w mieście jest znaczna w stosunku do jego ogólnej powierzchni i dodatkowo w skutek realizacji zagospodarowania zgodnego z opracowywanym planem ogólnym powierzchnia takich terenów może ulec znacznemu wzrostowi. Spływ wód opadowych lub roztopowych z tych terenów będzie zatem ulegał nasileniu. Z wysokim prawdopodobieństwem może również znacząco zwiększyć się depozycja zanieczyszczeń atmosferycznych do wód podziemnych i powierzchniowych. Stosowanie przez miasto odpowiednich zabezpieczeń przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych powinno znacząco obniżyć zagrożenie wystąpienia omawianej presji. Zabezpieczenia te mogą również obejmować ustalenia planów miejscowych, w zakresie dopuszczonych form odprowadzenia wód opadowych lub roztopowych z terenów utwardzonych, na których powstaje ryzyko zanieczyszczenia tych wód. Nasilenie presji może ulec znaczącemu zmniejszeniu także w skutek rozbudowy sieci kanalizacji deszczowej. W tym przypadku istnieje przynajmniej możliwość separacji zanieczyszczonych wód pochodzących z układu komunikacyjnego.

Obszary szczególnego zagrożenia powodzią, melioracje wodne.

Wpływ powodzi i melioracji na środowisko wodne jest związane przede wszystkim z urządzeniami technicznymi z nimi związanymi. Realizacja urządzeń takich powoduje zmiany przepływu wód powierzchniowych. W przypadku melioracji dodatkowym oddziaływaniem jest osuszanie obszarów naturalnie nadmiernie wilgotnych, co ma wpływ zarówno na poziom wodonośny jak również retencję wody. W przypadku tych urządzeń istotny wpływ na środowisko wodne ma również spływ do odbiorników naturalnych zanieczyszczeń gromadzonych w rowach. W przypadku zjawiska powodzi silnym negatywnym oddziaływaniem na środowisko wodne jest przedostawanie się do niego zanieczyszczeń stałych, chemicznych i organicznych z obszarów, na których zjawisko to wystąpiło - **presja nie występuje w mieście**, obszar miasta nie jest objęty granicami obszarów zmeliorowanych oraz obszarami szczególnego zagrożenia powodzią..

Analiza ustaleń projektu planu ogólnego w stosunku do podstawowych presji wywieranych na środowisko wodne wskazuje, że realizacja zagospodarowania na podstawie tych ustaleń nie będzie stwarzać istotnych zagrożeń dla wód powierzchniowych i podziemnych. Układ hydrograficzny miasta zostaje zachowany. Bez zmian w zagospodarowaniu pozostają tereny mające wpływ na retencję wody w mieście – tj. tereny zabagnione, trwałe zbiorniki łęgowe, czy wreszcie kompleksy leśne.

Oddziaływanie ustaleń planu ogólnego na środowisko wodne będzie ograniczać się przede wszystkim zmian następujących w obszarach wskazanych do prowadzenia inwestycji budowlanych. Dotyczyć ono będzie zmniejszania infiltracyjnego zasilania warstwy wodonośnej w skutek zwiększenia powierzchni terenów o podłożu utwardzonym. W okresie długoterminowym może to spowodować nieznaczne obniżenie zwierciadła wód podziemnych. Oddziaływanie to nie będzie znaczące ponieważ wyznaczone w planie ogólnym obszary działalności inwestycyjnej wymagające utwardzenia powierzchni terenów i silnego ograniczenia powierzchni biologicznie czynnej mają ograniczony zasięg. Powyższe czynniki powodują, że nie ma przesłanek wskazujących na możliwość istotnego obniżenia poziomu wód gruntowych w wyniku realizacji ustaleń projektu planu ogólnego. W okresie krótkoterminowym oddziaływanie ustaleń planu ogólnego na środowisko wodne będzie związane z pracami budowlanymi prowadzonymi w trakcie realizacji inwestycji dopuszczonych jego ustaleniami. Realizacja robót budowlanych będzie powodowała zaburzenie ciągłości warstw wodonośnych. Zjawisko to będzie miało charakter czasowy i zaniknie po zakończeniu procesów budowlanych.

5 Emisja pól elektromagnetycznych

Promieniowanie elektromagnetyczne jest bardzo rozległe i obejmuje różne długości fal, począwszy od fal radiowych, przez fale promieni podczerwonych, zakres widzialny i fale promieni nadfioletowych, aż do bardzo krótkich fal promieni rentgenowskich i promieni gamma. Z całego spektrum promieniowania elektromagnetycznego w sposób istotny oddziałują na organizmy tylko te fale, które są pochłaniane przez atomy, cząsteczki i struktury komórkowe. Z uwagi na sposób oddziaływania promieniowania na materię widmo promieniowania elektromagnetycznego można podzielić na promieniowanie jonizujące i niejonizujące:

- promieniowanie jonizujące, występuje w wyniku użytkowania zarówno wzbogaconych, jak i naturalnych substancji promieniotwórczych w energetyce jądrowej, ochronie zdrowia, przemyśle, badaniach naukowych,

- promieniowanie niejonizujące, występuje wokół linii energetycznych wysokiego napięcia, radiostacji, pracujących silników elektrycznych oraz instalacji przemysłowych, urządzeń łączności, domowego sprzętu elektrycznego, elektronicznego itp.

Nadmierne dawki promieniowania działają szkodliwie na wszystkie organizmy żywe, dlatego też ochrona przed szkodliwym promieniowaniem jest jednym z ważnych zadań ochrony środowiska.

Promieniowanie jonizujące - Szczególnym rodzajem promieniowania jest promieniowanie jonizujące, nazwane tak, ponieważ wywołuje w obojętnych elektrycznie atomach i cząsteczkach materii zmiany w ładunkach elektrycznych, czyli jonizację. Promieniowanie jonizujące podzielić możemy na promieniowanie korpuskularne (głównie promieniowanie α i β) oraz na promieniowanie elektromagnetyczne o długości fali mniejszej niż 100 nm (nano metrów), obejmujące promieniowanie gamma (γ) oraz rentgenowskie (X).

Źródła promieniowania można podzielić na naturalne – występujące w przyrodzie i sztuczne – wytwarzane przez człowieka. Naturalne źródła promieniowania pochodzą ze skorupy ziemskiej (naturalne pierwiastki promieniotwórcze) oraz promieniowania kosmicznego pochodzącego ze Słońca i innych źródeł energii. Na całej kuli ziemskiej mamy do czynienia z działaniem promieniowania jonizującego, pochodzącego ze źródeł naturalnych i nazywanego naturalnym tłem promieniowania. Tło nie jest jednakowe na całej powierzchni Ziemi. Substancje promieniotwórcze rozmieszczone są dość nierównomiernie. Podobnie natężenie promieniowania kosmicznego nie jest jednakowe. Sztuczne źródła promieniowania obejmują źródła medyczne, przemysł jądrowy, opad promieniotwórczy, odpady radioaktywne a nawet promieniowanie pochodzące z urządzeń codziennego użytku (np. czujniki dymu, odbiorniki TV).

Narażenie radiacyjne dla ludności określa się jako sumę narażeń pochodzących od naturalnych źródeł sztucznych. Ocenia się, że roczna dawka skuteczna (efektywna) promieniowania jonizującego otrzymana przez statystycznego mieszkańca Polski, od naturalnych i sztucznych źródeł promieniowania jonizującego oraz od źródeł stosowanych w procedurach medycznych, w 2004 roku wynosiła około 3,36 mSv i utrzymywała się na tym poziomie przez ostatnie 3 lata. Jest to średnia wartość utrzymująca się na obszarze Unii Europejskiej.

Promieniowanie niejonizujące - Promieniowaniem elektromagnetycznym (PEM) nazywamy emisję zaburzenia energetycznego wywołanego zmianą przyspieszania jakichkolwiek ładunków elektrycznych np. przepływem prądu elektrycznego. Biorąc pod uwagę fakt, że współczesna cywilizacja opiera się na technologiach wykorzystujących prąd elektryczny oraz pola elektromagnetyczne można stwierdzić, że w chwili obecnej sztuczne promieniowanie elektromagnetyczne dla pewnych pasm częstotliwości jest największym energetycznym zagrożeniem na Ziemi. Źródłem promieniowania jest każda instalacja, każde urządzenie, w którym następuje przepływ prądu np. sieci energetyczne, stacje radiowe i telewizyjne, aparaty telefonii komórkowej, stacje bazowe telefonii komórkowej, radiotelefony, CB-radio, urządzenia elektryczne wykorzystywane w przemyśle lub w gospodarstwach domowych.

Ze względu na stosunkowo krótki okres wykorzystywania pól elektromagnetycznych wytwarzanych przez źródła sztuczne (gwałtowne zwiększenie emisji nastąpiło w ostatnich 50 latach) brak jest wiarygodnych informacji na temat oddziaływania na zdrowie i środowisko przy ekspozycjach długoletnich (wpływ na następne pokolenia – skutki odległe). Stąd między innymi wynika potrzeba ciągłego monitoringu, który określiłby na jakie poziomy pól narażenia są mieszkańcy.

Głównymi źródłami promieniowania niejonizującego w środowisku są:

- stacje radiowe i telewizyjne,
- elektroenergetyczne linie napowietrzne wysokiego napięcia, stacje transformatorowe,
- stacje przekaźnikowe telefonii komórkowej,
- zespoły sieci i urządzeń elektrycznych w gospodarstwie domowym (np. kuchenki mikrofalowe),
- urządzenia radiolokacyjne i radionawigacyjne,
- urządzenia emitujące pole elektromagnetyczne pracujące w zakładach przemysłowych oraz ośrodkach medycznych.

Najważniejsze źródła PEM oddziałujące na środowisko na terenie miasta to urządzenia i sieci energetyczne. Największe oddziaływanie, mogące powodować przekroczenia poziomów dopuszczalnych, występuje od napowietrznych linii elektroenergetycznych wysokiego napięcia, tj. linii 110 kV przebiegających przez nie. Zabezpieczenie ludności przed promieniowaniem pochodzącym z tych linii to przede wszystkim wyznaczenie stref technologicznych, w których powinien obowiązywać zakaz lokalizacji budynków z pomieszczeniami na pobyt ludzi. Szerokość tych stref i dodatkowe ograniczenia zagospodarowania terenów w ich zasięgu zostały opisane w kolejnych rozdziałach prognozy. Nie można założyć, że linie te zostaną skablowane lub zlikwidowane. Ich funkcja w systemie elektroenergetycznym miasta w zasadzie dyskwalifikuje takie działania. Regulacje w tym zakresie wykraczają poza regulowany zakres planu miejscowego i powinny być unormowane w planach miejscowych.

Oprócz linii elektroenergetycznych wysokiego napięcia na terenie miasta poważnymi źródłami promieniowania elektromagnetycznego są stacje bazowe telefonii komórkowej. Instalacje te emitują niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne, generowane przez anteny stacji w czasie jej pracy, a ich moc promieniowana izotropowo jest różna w zależności od wielkości stacji bazowej (często również powyżej 100 W). Częstotliwość emitowania pól elektromagnetycznych waha się w granicach od 30 kHz do 300 GHz.

W przypadku stacji bazowych telefonii komórkowej, pola elektromagnetyczne są wypromieniowywane na bardzo dużych wysokościach, w miejscach niedostępnych dla ludzi. Wokół budowanych stacji bazowych telefonii komórkowych istnieje możliwość tworzenia obszarów ograniczonego użytkowania. Na terenie miasta do tej pory nie wystąpiła potrzeba tworzenia takich obszarów. Należy mieć na uwadze, że oddziaływanie promieniowania niejonizującego na środowisko będzie stale wzrastać, szczególnie w rejonach, gdzie istnieją dogodne warunki do lokalizacji. Największe oddziaływanie na człowieka występuje w paśmie 50 Hz. Wynika to między innymi z faktu, że większość urządzeń w zakładach pracy i w gospodarstwach domowych jest zasilana z sieci energetycznej. Trzeba przy tym podkreślić, że w tej kategorii występuje niekontrolowany wzrost liczby źródeł. Z przyczyn technicznych ich ewidencja nie jest możliwa do przeprowadzenia.

Zakłada się, że rozbudowa systemu elektroenergetycznego w skutek realizacji planu ogólnego opierać się będzie na sieciach średniego i niskiego napięcia, których funkcjonowanie nie powoduje zagrożeń szczególnie silnym promieniowaniem elektromagnetycznym. W celu zabezpieczenia ludności przed skutkami promieniowania elektromagnetycznego pochodzącymi od linii średniego napięcia należy wyznaczyć w planach miejscowych strefę technologiczną, tak jak dla linii wysokiego napięcia, przy czym szerokość tej strefy może być w tym przypadku ograniczona. Biorąc pod uwagę powyższe nie stwierdza się możliwości wystąpienia istotnego zwiększenia emisji pól elektromagnetycznych w skutek uzbrojenia terenów w infrastrukturę elektroenergetyczną.

Również w przypadku promieniowania pochodzącego z instalacji związanych z telefonią komórkową, nie przewiduje się w granicach miasta konieczności realizacji nowych masztów telefonii komórkowej. Tym samym nie przewiduje się również zwiększenia zagrożeń emisją promieniowania elektromagnetycznego spowodowanego rozwojem sieci komórkowej.

6 Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

W związku z projektowanym przeznaczeniem nie prognozuje się nadzwyczajnych zagrożeń dla środowiska. Pewne zagrożenie mogą stwarzać jedynie katastrofy komunikacyjne z udziałem substancji niebezpiecznych, które wskutek nieprzewidzianych zdarzeń mogą dostać się w sposób niekontrolowany do środowiska. Substancje takie pochodzą głównie z przewożonych ładunków, w mniejszym stopniu z układów technologicznych samych pojazdów (paliwa, oleje itp.). Zjawiska takie mają charakter losowy i trudno prognozować częstotliwość ich wystąpienia. Miejsca zdarzeń losowych odbywają się zwykle na drogach, a zwiększona ich częstotliwość dotyczy dróg układu ponadlokalnego.

7 Powierzchnia ziemi

Rozwój zagospodarowania terenów związany z nasileniem procesów inwestycyjnych zawsze powoduje istotne zmiany w ukształtowaniu powierzchni ziemi. Zakres zmian naturalnej rzeźby terenu zależy od typu zabudowy i rodzaju zagospodarowania jej towarzyszącego. Rodzaje zagospodarowania charakteryzujące się znaczną intensywnością zabudowy oraz występowaniem obiektów budowlanych o znacznych kubaturach powodują istotne bardzo silne zmiany naturalnego ukształtowania powierzchni ziemi (wymagają do realizacji znacznych powierzchni wyrównanych i utwardzonych). Najintensywniejsze formy zagospodarowania to zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna, usługowa i przemysłowa. Oprócz posadowienia na terenach o tych funkcjach obiektów budowlanych o znacznych kubaturach istotnie przekształcenia rzeźby terenu powodowane są również urządzeniem terenów im towarzyszących, a przede wszystkim parkingów i dróg dojazdowych do tych obiektów. Realizacja tych urządzeń wymaga całkowitego przekształcenia naturalnej rzeźby terenu. Mniejsze zmiany w ukształtowaniu powierzchni ziemi są związane z rozwojem terenów mieszkalnictwa jednorodzinnego. Zmiany rzeźby terenu w przypadku realizacji tych inwestycji mają charakter punktowy, ograniczony do miejsc lokalizacji budynków jednorodzinnych. Zagospodarowanie terenów towarzyszących tej zabudowie również nie wymaga urządzenia znacznych powierzchni w celu zapewnienia dojazdu czy możliwości parkowania. Zawsze istotne zmiany w ukształtowaniu powierzchni ziemi spowodowane są realizacją nowych dróg, a szczególnie dróg podstawowego układu komunikacyjnego w danej jednostce terytorialnej. Realizacja takich inwestycji wymaga wyrównania terenu na znacznych powierzchniach.

Rozwój terenów objętych granicami opracowania będzie powodował dalsze istotne zmiany w ukształtowaniu powierzchni ziemi, w zasięgu terenów przeznaczonych w nim na cele inwestycyjne. Naturalne formy geomorfologiczne w miarę rozwoju zagospodarowania będą przekształcane w kierunku form antropogenicznych. Zakres zmian będzie jednak zróżnicowany i będzie zależał od przyjętych zasad zagospodarowania określonych dla poszczególnych obszarów funkcjonalno – rozwojowych. W projekcie planu ogólnego wskazuje się przede wszystkim obszary rozwoju zabudowy średnio intensywniej i zabudowy ekstensywniej. Ograniczenie intensywności zabudowy powinno spowodować również ograniczenie zmian ukształtowania powierzchni ziemi w wyniku realizacji inwestycji budowlanych.

Nie przewiduje się natomiast istotnych zmian powierzchni ziemi w terenach już zabudowanych lub pokrytych nasypami antropogenicznymi oraz terenach, które w projekcie planu nie zostały przeznaczone na cele inwestycyjne (grunty leśne i rolne, zieleń nieurządzona i urządzona). Kolejne zmiany powierzchni ziemi w tych terenach mogą dotyczyć jedynie

punktowych przekształceń w miejscach lokalizacji nowej zabudowy lub realizacji obiektów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.

Polityka zagospodarowania przestrzennego miasta, zgodnie ze sporządzanym planem ogólnym ma, zmierzać będzie do zachowania i wyeksponowania w krajobrazie charakterystycznych elementów rzeźby powierzchni ziemi, tj. zachowanie naturalnego ukształtowania terenów, szczególnie poza granicami stref zurbanizowanych. W strefach przewidzianych do celów inwestycyjnych obowiązującą zasadą w sporządzanych planach miejscowych powinno być ograniczenie terenów wyrównanych i utwardzonych do niezbędnego do realizacji docelowego zagospodarowania minimum.

Jednym z najistotniejszych działań umożliwiających zachowanie atrakcyjnych form ukształtowania powierzchni ziemi w mieście jest przyjęcie w planach miejscowych zasady, że w realizacji zespołów zabudowy na terenach otwartych należy unikać makroniwelacji terenu na znacznych powierzchniach, a poszczególne obiekty budowlane powinny być wkomponowane w istniejący krajobraz.

8 Gleby

Główną przyczyną zmian w naturalnych warunkach glebowych są stale nasilające się wpływy różnorodnych form działalności antropogenicznej. Zmiany te przejawiają się w postaci szeregu form degradacji pokrywy glebowej i prowadzą do wytworzenia gleb o zmienionym profilu i właściwościach fizykochemicznych. Przekształcenia mechaniczne gleb powodowane są przez zabudowę terenu, utwardzanie i ubicie podłoża, zdjęcie pokrywy glebowej lub jej wymieszanie z elementami obcymi (np. gruzem budowlanym) oraz w wyniku formowania wykopów i wyrównań. Ważną rolę odgrywa emisja zanieczyszczeń powietrza i opad zanieczyszczeń oraz procesy chemicznego degradowania gleb przez niewłaściwie prowadzoną gospodarkę ściekową i odpadową. W obszarach dolinnych źródłem zanieczyszczeń gleb są wylewy rzek, zwłaszcza tych, które prowadzą wody zanieczyszczone.

Realizacja projektu planu ogólnego będzie skutkować zmniejszeniem zasięgu gruntów o funkcjach rolniczych. Dotyczy to stref funkcjonalnych, które zostają wskazane w planie ogólnym do rozwoju procesów inwestycyjnych, związanych z działalnością budowlaną. W wyniku realizacji docelowego zagospodarowania w tych strefach warstwa glebowa ulegnie znacznej dewastacji w skutek prowadzenia robót ziemnych, związanych z realizacją obiektów budowlanych i zagospodarowaniem działek budowlanych. Zmiany te będą obejmowały niszczenie mechaniczne warstwy glebowej i zaburzenia układu warstw w profilu pionowym, przykrywanie gleb warstwami podglebia i skały macierzystej. W wyniku tych prac powstaną nasypy antropogeniczne, które cechują się zupełnie innymi warunkami niż pierwotnie występujące gleby. Spowoduje to zmianę siedliska i trwałe wyłączenie gruntów z produkcji rolniczej.

Zmiany opisane powyżej nie będą dotyczyć gruntów pozostawionych w projekcie planu ogólnego w strefie otwartej SO. Obszary te zajmują znaczą powierzchnię w obszarze opracowania i będą one pełnić nadal funkcję rolniczej przestrzeni produkcyjnej miasta.

9 Bioróżnorodność, szata roślinna

Aktualnie największym zagrożeniem dla roślin na obszarze miasta są zagrożenia antropogeniczne, wynikające przede wszystkim z zanieczyszczeniem środowiska oraz ograniczaniem zasięgu obszarów otwartych, w tym pokrytych roślinnością naturalną i półnaturalną. W przypadku miasta Świdnik nasilenie presji antropogenicznej na tereny otwarte jest wysokie. Tereny zurbanizowane obejmują znaczną powierzchnię miasta i dodatkowo na granicy układu przestrzennego miasta mają charakter rozproszony, co zwiększa możliwość penetracji antropogenicznej terenów otwartych, w tym istotnych dla funkcjonowania systemu przyrodniczego miasta.

Zmiany bioróżnorodności w granicach sporządzanego planu ogólnego będą miały różne natężenie, w zależności od obecnego i planowanego na podstawie ustaleń projektu planu ogólnego zagospodarowania terenów. I tak dla terenów z zachowanym przeznaczeniem leśnym lub terenów pozostawionych jako zieleń nieurządzona lub tereny rolnicze nie przewiduje się żadnych istotnych zmian w stanie wykształconych siedlisk. Zmiany bioróżnorodności nie będą również dotyczyć terenów już zabudowanych. Ewentualne dalsze zmiany mogą w tym przypadku dotyczyć zwiększenia udziału gatunków ozdobnych niespecyficznych dla siedlisk występujących w regionie. W przypadku terenów jeszcze niezabudowanych, a włączonych do stref planistycznych związanych z intensyfikacją procesów budowlanych zmiany bioróżnorodności wystąpią, ale będą miały różne nasilenie i różny wpływ na ekosystemy występujące na nich występujące. Najsilniej zmieni się bioróżnorodność terenów w ramach siedlisk leśnych, zespołów roślinności hydrogenicznej i napiaskowej oraz zadrzewień powstałych w skutek naturalnej sukcesji siedlisk leśnych występujących w regionie, które zostały wskazane do rozwoju procesów budowlanych. Zmiany w przypadku tych terenów będą obejmowały całkowitą likwidację siedliska oraz wymianę składu gatunkowego roślin występujących obecnie. Zostanie wprowadzona roślinność urządzona i komponowana, a istniejące gatunki specyficzne dla siedlisk występujących w regionie zostaną jedynie częściowo wkomponowane w zespoły roślinności urządzonej. Zachowanie istniejącej roślinności ograniczy się prawdopodobnie do okazów roślinności wysokiej. Należy jednak zaznaczyć, że powierzchnia obszarów objętych takimi zmianami w planie ogólnym jest silnie ograniczona. Rozwój procesów inwestycyjnych w mieście planuje się przede wszystkim na terenach przekształconych antropogenicznie, głównie gruntach rolniczych. W przypadku terenów jeszcze niezabudowanych, ale pokrytych roślinnością spontaniczną lub segetalną zmiany bioróżnorodności będą mniej widoczne. Gatunki antropogeniczne zostaną zastąpione innymi gatunkami również pochodzenia antropogenicznego. Zmiany te będą miały neutralny charakter dla ekosystemów naturalnych i

pólnaturalnych występujących w granicach miasta. Zostanie natomiast uniemożliwiona naturalna sukcesja gatunków roślin wchodzących w skład naturalnych ekosystemów.

Istotne zmiany środowiska oprócz zmniejszenia bioróżnorodności dotyczyć będą również ograniczenia powierzchni biologicznie czynnej na terenach dotąd niezabudowanych, a wskazanych do rozwoju procesów budowlanych. Wśród terenów zabudowanych zmniejszenie to, ze względu na ustalony wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej, będzie niezauważalne i ograniczone do zmian punktowych. Zamiana terenów aktywnych biologicznie na utwardzone i zabudowane będzie jednym z najsilniejszych wpływów prowadzonej działalności inwestycyjnej na obszarze miasta. Ograniczenie tego zjawiska jest realizowane w projekcie planu ogólnego poprzez ustalenie nakazu zachowania minimalnej powierzchni biologicznie czynnej na każdej działce budowlanej. Utrzymanie częściowej aktywności biologicznej działek budowlanych powinno minimalizować presję wywierane na środowisko wskutek działań inwestycyjnych oraz zachęcać do uwzględnienia w zagospodarowaniu działek budowlanych zespołów roślinności urządzonej.

10 Świat zwierząt

Główne negatywne oddziaływania na świat zwierząt w obszarze opracowania będą dotyczyły wyłącznie terenów przeznaczonych na cele inwestycyjne. Będą one obejmowały dalsze i ciągle postępujące, w miarę rozwoju terenów zainwestowanych, ograniczenie terenów stanowiących ostoje, w których mogą bytować zwierzęta dziko żyjące. Dodatkowym utrudnieniem w bytowania zwierząt dziko żyjących będzie również zwiększanie się barier przestrzennych uniemożliwiających ich swobodną migrację. Rozwój zagospodarowania na obszarze opracowania spowoduje tym samym dalsze zubożenie gatunków występujących tu. Zostanie utrwalony dominujący udział w składzie gatunkowym zwierząt synantropijnych, charakterystycznych dla obszarów zurbanizowanych.

Wyżej opisane oddziaływania nie dotyczą terenów położonych w planie ogólnego w zasięgu wydzielonej strefy ekologicznej. Tereny te zachowają swoje walory dla bytowania zwierząt dziko żyjących. Atrakcyjność zachowanych w ramach tych terenów ostoi zwierząt może zostać zakłócona w wymiarze lokalnym poprzez zwiększoną antropopresję rekreacyjną, spowodowaną rozwojem terenów przewidzianych na cele mieszkaniowe oraz cele związane ze sportem i rekreacją.

11 Krajobraz oraz system powiązań przyrodniczych

Dalsze zmiany w krajobrazie będą wyraźnie i dotyczyć będą przede wszystkim zwiększenia udziału antropogenicznych form zagospodarowania terenów. Powierzchnia terenów niezabudowanych będzie podlegać zmniejszeniu na rzecz terenów zabudowanych. Działania inwestycyjne spowodują wykształcenie nowego krajobrazu zurbanizowanego, w części miasta, w której przewiduje się rozwój procesów inwestycyjnych. Ograniczenie negatywnego wpływu na krajobraz działań inwestycyjnych podejmowanych w obszarach zurbanizowanych to przede wszystkim ustalenie standardu zabudowy i zagospodarowania terenów, który zapewni możliwość wykształcenie spójnego przestrzennie układu urbanistycznego. W przypadku analizowanego projektu planu ogólnego warunek ten został spełniony. Przyjęte wskaźniki i parametry urbanistyczne gwarantują możliwość zachowania jednolitego standardu architektonicznego w wydzielonych kwartałach zabudowy. Standard ten, oprócz funkcji zabudowy, obejmuje również formę i gabaryt zabudowy oraz wskaźniki powierzchni biologicznie czynnej i intensywności zabudowy. Powyżej opisane zjawiska odnoszą się jedynie do części miasta włączonych do stref inwestycyjnych. W celu ochrony środowiska przyrodniczego miasta w planie wskazano elementy niezbędne do funkcjonowania systemu przyrodniczego. Są to tereny leśne oraz tereny zieleni o funkcjach ekologicznych, zakwalifikowane do strefy planistycznej SO – otwartej i SN – rekreacji i zieleni. W przypadku obszarów zieleni ekologicznej zakłada się, że obecnie nie wszystkie mogą stanowić bezpośrednią bazę ekologiczną miasta, ponieważ w części są one poddawane uprawom rolnym. W miarę rozwoju miasta istnieje jednak wysokie prawdopodobieństwo, że rolnictwo w tych terenach będzie ulegać zmniejszeniu i tym samym powiększać się będzie obszar sukcesji siedlisk naturalnych i półnaturalnych na tereny rolne. Obszary podlegające uprawom rolniczym stanowią obecnie funkcję wspomagającą dla systemu przyrodniczego miasta. W przypadku zachowania takiego wykorzystania terenów funkcja ta zostanie również zachowana. Działaniem podstawowym dla tych obszarów jest więc w planie ogólnym trwałe wyłączenie ich z zasięgu terenów inwestycyjnych, co pozwoli na utrzymanie ich przydatności dla tego systemu. W przypadku stref planistycznych z lasami ich potencjał zostanie zachowany bezpośrednio. Działania na rzecz poprawy warunków przyrodniczych w zasięgu tych obszarów mogą dotyczyć jedynie przebudowy drzewostanów stanowiących zadrzewienia, w celu dostosowania ich składu gatunkowego do siedlisk występujących w regionie.

W realizacji zagospodarowania przestrzennego poprzez plany miejscowe należy spełniać następujące warunki:

- dążyć do zachowania ciągłości przestrzennej korytarzy powiązań przyrodniczych, w przypadku barier powierzchniowych należy przewidzieć w planach miejscowych odpowiednie pasy terenu umożliwiające powiązanie ze sobą elementów systemu przyrodniczego miasta, a w przypadku barier liniowych należy przewidzieć odpowiednie przejścia dla zwierząt, w szczególności dla małych zwierząt;
- w terenach zainwestowanych, na etapie opracowania planów miejscowych należy zapewnić wysokie pokrycie terenów powierzchnią biologicznie czynną,
- w kompozycji zieleni urządzonej należy gwarantować stosowanie gatunków charakterystycznych dla regionu oraz stosować zróżnicowane gatunki wykazujące wysoką zmienność gatunkową,
- zachować w terenach otartych zmienność siedlisk i typów środowiska dogodnych do rozprzestrzeniania gatunków;
- dążyć do zrównoważonego wykorzystania zasobów naturalnych;

- dążyć do zmiany profilu gospodarki rolnej do form ekologicznych;
- ograniczyć do niezbędnego minimum zmniejszania powierzchni lasów, zadrzewień, szpalerów drzew.

12 Transgraniczne oddziaływania na środowisko

Ustalenia projektu planu ogólnego mają zasięg lokalny. Nie prognozuje się jego oddziaływania poza granice kraju.

13 Wpływ ustaleń planu ogólnego na obiekty chronione w granicach miasta Świdnik, w tym na obszary Natura 2000

Ochrona obszarów chronionych w mieście, tj. Obszaru Natura 2000 PLH060021 Świdnik i Użytku ekologicznego Siedlisko Susła Perełkowatego następuje na podstawie planów zadań ochronnych w przypadku Obszaru Natura 2000 i szczegółowych ograniczeń w zagospodarowaniu terenów wskazanych w przepisach powołujących użytek ekologiczny do życia. W przypadku Obszaru Natura 2000 dokumentem kierunkowym określającym zadania ochronne i sposób ich realizacji jest plan zadań ochronnych. Zawiera m. in. identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych gatunku zwierząt będącego przedmiotem ochrony, cele działań ochronnych i określenie działań ochronnych ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania. Szczegółowe wytyczne ochronne podlegają uwzględnieniu w planach miejscowych, szczególnie w zakresie braku możliwości podejmowania zmian w zagospodarowaniu przestrzennym mających negatywny wpływ na zadania ochronne Obszaru Natura 2000. Obszar Natura 2000 i użytek ekologiczny podlegających ochronie w granicach miasta Świdnik mają nietypową charakterystykę przestrzenną. Znajdują się one w zasięgu lotniska Lublin, co znacząco utrudnia możliwości wyeksponowania przestrzennie ich ochrony bez uwzględnienia funkcjonowania lotniska Lublin. Jest to spowodowane przede wszystkim konstrukcją planu ogólnego wynikającą z przepisów ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, szczególnie art. 13a, 13c i 13e. Zgodnie z tymi przepisami w planie ogólnym wyodrębnia się strefy planistyczne, dla których przypisuje się odpowiedni profil funkcjonalny i podstawowe wskaźniki urbanistyczne. Przy takiej konstrukcji prawnej nie można pominąć faktu, że obszary chronione w mieście Świdnik znajdują się w zasięgu lotniska Lublin i z tego powodu obszary te zostały zakwalifikowane do strefy planistycznej SI – infrastrukturalnej (za wyjątkiem skrajnych części Obszaru Natura 2000 wchodzącego w granice działek ewidencyjnych sąsiadujących z lotniskiem i zagospodarowanych funkcjami mieszkaniowymi i produkcyjnymi), w której podstawowy profil obejmuje infrastrukturę techniczną i komunikację. Jedyne wskaźniki urbanistyczne, który należy wskazać dla tej strefy to udział powierzchni biologicznie czynnej, który w Rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758, ze zmianami) został określony na 20%. Jednocześnie w cytowanym rozporządzeniu jako profil dodatkowy w strefie SI dopuszcza się uwzględnienie możliwości przeznaczania strefy lub jej części m.in. na cele zieleni urządzonej i zieleni naturalnej. Opisana konstrukcja prawna planu ogólnego wskazuje, że w jego ustaleniach nie ma możliwości wskazania szczególnych obostrzeń w zagospodarowaniu terenów dla obszarów podlegających ochronie bez wykluczenia funkcjonalności lotniska Lublin i jednocześnie szeroki zakres profili dedykowanych dla strefy infrastrukturalnej kieruje uszczegółowieniem zasad zagospodarowania do planu miejscowego. Biorąc to pod uwagę można stwierdzić, że przyjęte w sporządzanym planie ogólnym strefowanie planistyczne dla obszarów podlegających ochronie nie powoduje naruszeń celów ochronnych oraz zakazów obowiązujących dla tych obszarów. Ewentualne ograniczenia w zagospodarowaniu terenów, mające na celu ochronę wynikającą z przepisów prawa ustalonych dla obszarów podlegających ochronie w mieście Świdnik mogą zostać wprowadzone w sporządzanych planach miejscowych, w których będzie możliwa bardziej szczegółowa delimitacja części lotniska Lublin, w której będzie możliwy dalszy rozwój funkcji komunikacji lotniczej i jej obsługi oraz części, w której będą musiały nastąpić ograniczenia w zagospodarowaniu wynikające z zakresu ochrony gatunkowej i siedliskowej określonej w przepisach prawa dla obszarów podlegających ochronie.

Miasto Świdnik w całości znajduje się w zasięgu granic Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Nr 406 – „Niecka Lubelska – (Lublin)”. Ochrona zasobów zbiornika jest realizowana z uwzględnieniem przepisów ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne (Dz. U. z 2025 poz. 960, ze zmianami). Podstawowy zakres ochrony zasobów zbiornika wód podziemnych ogranicza się w planowaniu przestrzennym do uwzględnienia odpowiednich przepisów odrębnych odnoszących się do jakości wód podziemnych i zasad ich ochrony, a przypadku planu miejscowego również do wprowadzenia ustaleń w zakresie odprowadzania wód opadowych lub roztopowych. Umocowanie prawnie zakresu planu ogólnego uniemożliwia wprowadzenie do niego ustaleń bezpośrednio odnoszących się do ochrony zasobów zbiorników wód podziemnych. Działanie najbardziej racjonalne to ograniczenie możliwości rozpraszania zabudowy i skoncentrowanie docelowych układów urbanistycznych, w sposób ułatwiający ich uzbrojenie w infrastrukturę wodno – kanalizacyjną i tym samym minimalizowanie zagrożeń skutkujących zanieczyszczeniem środowiska wodnego. Istotnym działaniem planistycznym w ochronie zasobów wodnych jest również ograniczenie zmian zagospodarowania terenów odpowiedzialnych za retencję wód opadowych lub roztopowych, tj. terenów zabagnionych (zaglebień bezodpływowych) oraz obszarów trwałych mających tendencję do stagnacji wód, szczególnie wilgotnych łąk. Zasada ta została w pełni uwzględniona w fazie wyznaczania stref planistycznych związanych z rozwojem inwestycji budowlanych w mieście. Podstawowe obszary odpowiedzialne w mieście za retencję wody w planie ogólnym zostały zakwalifikowane do stref SO (otwartej) i SN (zieleni i rekreacji).

Podobne zasady projektowe mają również zastosowanie ochrony jednolitych części wód powierzchniowych wyznaczonych na podstawie Planów gospodarowania wodami. Miasto znajduje się na obszarze objętym Planem gospodarowania wodami

w dorzeczu Wisły. Plan stanowi realizację Ramowej Dyrektywy Wodnej (2000), ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej w Europie. Stanowi on również wypełnienie zobowiązań wynikających z postanowień Ramowej Dyrektywy Wodnej w zakresie cyklicznej (sześciolletniej) aktualizacji planów gospodarowania wodami. Jednocześnie dokument umożliwia wypełnienie zobowiązań raportowych Polski do KE. Zgodnie z RDW każde Państwo Członkowskie zapewnia ustalenie programu środków (działań), dla wszystkich obszarów dorzecza lub części międzynarodowych obszarów dorzecza leżących na jego terytorium, uwzględniając wyniki analiz wymaganych art. 5 RDW (w tym przegląd wpływu działalności człowieka na środowisko i analizę ekonomiczną korzystania z wód). Program działań (zgodnie z ustawą prawo wodne – zestaw działań) powinien być ukierunkowany na osiągnięcie celów środowiskowych dla wód powierzchniowych, podziemnych i obszarów chronionych. Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły jest głównym dokumentem planistycznym w zakresie gospodarowania wodami na tym obszarze dorzecza. Stanowi on również podstawę do podejmowania decyzji kształtujących stan zasobów wodnych na obszarze dorzecza i zasady gospodarowania nimi. Służy także koordynowaniu działań mających na celu osiągnięcie lub utrzymanie co najmniej dobrego stanu wód oraz ekosystemów od wód zależnych, poprawę stanu zasobów wodnych, poprawę możliwości korzystania z wód, zmniejszenie ilości wprowadzanych do wód lub do ziemi substancji mogących negatywnie oddziaływać na wody. Pierwszy plan zagospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, uwzględniający RDW, został przyjęty w 2011 r. (M.P. z 2011 Nr 49 poz. 549). Najnowsza aktualizacja Planu (nowy Plan) została przyjęta na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz. U. z 2023 r. poz. 300).

Zgodnie z cytowanym planem miasto Świdnik znajduje się w zasięgu Jednolitych Części Wód Powierzchniowych **Bystrzyca od zb. Zemborzyckiego do ujścia** RW20000824699, **Czerniejówka** RW20000624669, **Dopływ spod Świdnika** RW20000624674, **Stoki** RW200006245499 oraz Podziemnych **GW200089**. Jednolite Części Wód Powierzchniowych obejmujących miasto wykazują zły stan. Osiągnięcie celów środowiskowych ustalonych w Planie gospodarowania wodami jest zagrożony do tego stopnia, że konieczne było ustanowienie odstępstw w trybie art. 4 ust. 4 RDW i rt. 4 ust. 5 RDW. Stan Jednolitych Części Wód Podziemnych jest dobry. Osiągnięcie celów środowiskowych ustalonych w Planie gospodarowania wodami nie jest zagrożone.

Obszary chronione położone poza granicami miasta Świdnik nie mają bezpośrednich połączeń przyrodniczych z terenami znajdującymi się w jego granicach. Nie przewiduje się oddziaływania ustaleń planu ogólnego na te obszary.

14 Ochrona zabytków i dóbr kultury

Ochrona **zabytków archeologicznych** powinna obejmować nakaz wykonywania robót ziemnych albo prowadzenia zmian charakteru prowadzonej dotychczas działalności, z uwzględnieniem zasad określonych w przepisach odrębnych z zakresu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami, a także dotyczącymi postępowania z zabytkami w procesie budowlanym.

Ochrona **budynków ujętych w gminnej** może obejmować:

- ochronę przed rozbiórką budynków,
- zakaz nadbudowy budynków i przebudowy ich formy zewnętrznej,
- nakaz zachowania obecnego wyglądu i gabarytów budynków w tym wysokości lub przywrócenia historycznej budynków, potwierdzonej na podstawie archiwalnej dokumentacji, ikonografii lub badań,
- nakaz ochrony zachowanych elementów dekoracji architektonicznej,
- nakaz uzupełnienia ubytków detali architektonicznego w oparciu o zachowane fragmenty oraz dokumentację archiwalną,
- nakaz zachowania wymiarów oraz proporcji otworów okiennych i drzwiowych,
- nakaz ochrony, zachowania lub przywrócenia pierwotnego materiału oraz kolorystyki budynków na podstawie badań stratygraficznych,
- zakaz umieszczania na elewacjach frontowych budynków, w miejscach widocznych z poziomu z poziomu ulicy od strony przestrzeni publicznych kabli, anten, klimatyzatorów i innych urządzeń technicznych, w tym także w przestrzeni okien i drzwi budynków,
- nakaz utrzymania historycznej linii zabudowy, jej skali i gabarytów.

Ochrona **cmientarza ujętego w gminnej ewidencji** powinna obejmować:

- nakaz ochrony, zachowania i konserwacji historycznego rozplanowania cmentarzy oraz ukształtowania ich terenu, obejmującego układ ciągów pieszych i zieleni, w tym wysokiej, bram, kaplic, układu kwater i mogił,
- nakaz restauracji i wyeksponowania zachowanych relikwów architektury cmentarnej, w tym nagrobków, figur, lapidariów oraz pomników,
- nakaz stosowania przepisów odrębnych odnoszących się do ochrony zabytków oraz opieki nad zabytkami we wszelkich działaniach prowadzonych w obrębie cmentarza, w tym obejmujących prace porządkujące lub realizację nowego zagospodarowania.

Wyszczególnione zasady ochronne przekraczają umocowany prawnie zakres planu ogólnego. Ustalenia te mogą zostać uwzględnione przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. W planie ogólnym możliwe jest jedynie przyporządkowanie terenów, na których znajdują się obiekty zabytkowe, do odpowiednich stref planistycznych, w sposób umożliwiający zachowanie ich funkcji, zabytkowej struktury przestrzennej oraz historycznej lokalizacji i historycznego

rozplanowania przestrzennego. Opisane działania projektowe zostały wykorzystane w fazie projektowej sporządzania planu ogólnego dla miasta Świdnik. Dodatkowe działania projektowe w sporządzanym planie ogólnym objęły również ograniczenie możliwości zmiany obecnej funkcji terenów, na których znajdują się zabytki, w sposób zagrażający zachowaniu ich wartości zabytkowych i historycznych. Do działań tych można zaliczyć także przyporządkowanie tym terenom profilu podstawowego i dodatkowego, w sposób ograniczający możliwość niepożądanych zmian sposobu zagospodarowania terenów podlegających ochronie konserwatorskiej. W fazie projektowej podziału miasta na strefy planistyczne ochronę zabytków uwzględniono również poprzez przyporządkowanie terenom, na których znajdują się zabytki, odpowiednich wskaźników i parametrów urbanistycznych uniemożliwiających zmianę ich formy architektonicznej oraz istotną zmianę zagospodarowania działek, na których są posadowione. Wskaźniki i parametry urbanistyczne możliwe do ustalenia w planie ogólnym zostały określone w art. 13e ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym i są to maksymalna nadziemna intensywność zabudowy, minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej, maksymalna wysokość zabudowy oraz maksymalny udział powierzchni zabudowy. Ustalenie tych wskaźników nie tylko na dla terenów, na których posadowione są zabytki, ale również terenów sąsiednich uniemożliwi powstanie dominant przestrzennych przesłaniających obiekty zabytkowe lub uniemożliwiających powstanie wokół nich krajobrazów dysharmonijnych. Najmniejsze oddziaływanie planu ogólnego jest widoczne na ochronę zabytków archeologicznych. Ich ochrona odbywa się poprzez wykonanie odpowiednich badań przez fazą inwestycyjną. Przepisy prawa określające zakres planu ogólnego nie przewidują możliwości szczególnego potraktowania terenów, na których zlokalizowane są zabytki archeologiczne. Wyłączanie tych terenów ze stref inwestycyjnych ze względu na znajdujące się na nich zabytki archeologiczne nie ma uzasadnienia w przepisach ustawy o ochronie zabytków.

Inne niż opisane działania ochronne nie mają osadzenia w zakresie planu ogólnego określonego w przepisach ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, szczególnie w przepisach Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758, ze zmianami) określających zasady wyznaczania i charakterystyki stref planistycznych.

15 Przewidywane oddziaływania na ludzi

Realizacja ustaleń projektu planu ogólnego będzie miała istotny wpływ na warunki życia zdrowia i życia ludzi. Pozytywne oddziaływanie planu ogólnego związane jest bezpośrednio z powiększeniem terenów przewidzianych na cele budowlane. Wskazanie w sporządzanym planie ogólnym terenów inwestycyjnych jest zgodne z wolą właścicieli nieruchomości. Rozwój terenów inwestycyjnych pozwoli zaspokoić potrzeby lokalnej społeczności w zakresie mieszkaniowym i dostępności usług podstawowych. Rozwój terenów związanych z działalnością gospodarczą pozwoli natomiast zmniejszyć zapotrzebowanie na miejsca pracy oraz wzmocni sferę gospodarczą miasta. Zaspokojenie potrzeb społeczności lokalnej ma bezpośredni wpływ na wzrost komfortu życia mieszkańców obszarów objętych granicami opracowania. Poprawa warunków życia mieszkańców będzie również wynikiem zwiększonych nakładów miasta na infrastrukturę techniczną i komunikacyjną, w wyniku, których wzrośnie atrakcyjność wyposażenia dróg publicznych oraz zwiększy się dostępność zbiorczych systemów infrastruktury technicznej. Stosowanie ustaleń projektu planu ogólnego w rozwoju zagospodarowania wpłynie również na poprawę wizerunku przestrzennego obszaru opracowania. Wysoki standard architektoniczno – przestrzenny zagospodarowania terenów w sposób zdecydowany poprawia komfort życia mieszkańców. Skutki rozwoju zagospodarowania będą miały jednak również wymiar negatywny. Wzrost liczby mieszkańców oraz zwiększenie obiektów związanych z działalnością gospodarczą spowoduje jednocześnie zwiększenie ruchu komunikacyjnego i indywidualnych źródeł ciepła, co przyczyni się do wzrostu zanieczyszczeń atmosfery i wzrostu hałasu w środowisku. Rozwój terenów inwestycyjnych spowoduje również zwiększenie ilości odpadów powstających w mieście.

Silne ograniczenia inwestycyjne w mieście stwarzają przebiegające przez miasto linie elektroenergetyczne 110 kV, od których obowiązują strefy technologiczne o szerokości 40 m, tj. po 20 m od osi linii dla linii 110 kV i 15 m, tj. po 7,5 m od osi linii dla linii 15 kV. W zasięgu stref technologicznych zgodnie z przepisami odrębnymi obowiązuje ograniczenie lokalizowania budynków z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi oraz zakaz składowania materiałów niebezpiecznych pożarowo, tworzenia hałd i nasypów, lokalizacji instalacji fotowoltaicznych, nasadzeń roślinności wysokiej (powyżej 3 m wysokości) i rozbudowanym systemie korzeniowym zagrażającej bezpieczeństwu linii oraz obowiązuje szerokość pasa wycinki podstawowej drzew na trasie linii. Strefy od linii 15 kV mogą być jednak wyeliminowane poprzez skablowanie linii 15 kV lub ich likwidację.

Inne istotne ograniczenia inwestycyjne w mieście związane są ze strefami sanitarnymi od cmentarza. Od cmentarza obowiązują strefy sanitarne (do 50 m i od 50 m do 150 m) obowiązujące na podstawie przepisów Ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1590) i jej aktu wykonawczego jakim jest Rozporządzenie Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze (Dz. U. z 1959 r. Nr 52 poz. 315). W granicach strefy sanitarnej od cmentarza do 50 m obowiązuje zakaz lokalizacji zabudowy mieszkalnej, zakładów produkujących artykuły żywności, zakładów żywienia zbiorowego bądź zakładów przechowujących artykuły żywności oraz studzien, źródeł i strumieni, służących do czerpania wody do picia i potrzeb gospodarczych. Natomiast w strefie sanitarnej od cmentarza od 50 m do 150 m dopuszczalne jest zmniejszenia do 50 m strefy odległości cmentarza od zabudowy mieszkalnej i obiektów budowlanych związanych z produkcją artykułów żywności, żywniem zbiorowym i przechowywaniem artykułów żywności, o ile tereny będą uzbrojone w sieć wodociągową i z zachowaniem obowiązku podłączenia do tej sieci wszystkich budynków korzystających z wody. W

strefie tej nie może być zastosowane odstępstwo od zakazu realizacji studzien, źródeł i strumieni, służących do czerpania wody do picia i potrzeb gospodarczych z ujęć indywidualnych. Wymienione ograniczenia nie powodują całkowitego zakazu realizacji obiektów budowlanych na terenach położonych w ich zasięgu. Wywołuje natomiast obowiązek przyjęcia takich sposobów zagospodarowania terenów, które uwzględnią przytoczone obostrzenia.

Silne ograniczenia w zagospodarowaniu terenów w mieście wynikają również z przebiegu przez jego obszar gazociągów wysokiego ciśnienia: DN500 relacji Drennik - Felin, DN500 relacji Felin - ECWrotków, DN400 relacji Felin – Krasnystaw, węzła gazowego Felin oraz gazociągu wysokiego ciśnienia DN/250/200/150. Wokół wymienionych gazociągów obowiązują strefy kontrolowane, których szerokość jest uzależniona od ciśnienia znamionowego oraz średnicy gazociąg.

Ograniczenia wynikające z przepisów prawa dla stref kontrolowanych związane są głównie z zakazem realizacji obiektów budowlanych wg funkcji (odległości podane poniżej obejmują połowę szerokości stref, tj. odległość od gazociągu w każdą stronę, ogólna szerokość stref stanowi zatem podwójną wartość odległości wskazanych poniżej):

- dla gazociągu DN500 relacji Drennik – Felin:
 - 32,5 m dla budynków użyteczności publicznej i zamieszkania zbiorowego,
 - 17,5 m dla budynków mieszkalnych zabudowy jednorodzinnej i wielorodzinne,
 - 15 m dla wolnostojących budynków niemieszkalnych (stodoły, szopy, garaże),
 - 25 m dla obiektów zakładów przemysłowych,
 - 15 m dla parkingów samochodowych;
- dla gazociągu DN500 relacji Felin – ECWrotków, DN400 relacji Felin – Krasnystaw:
 - 16,5 m dla budynków użyteczności publicznej i zamieszkania zbiorowego,
 - 15 m dla budynków mieszkalnych zabudowy jednorodzinnej i wielorodzinne,
 - 15 m dla wolnostojących budynków niemieszkalnych (stodoły, szopy, garaże),
 - 15 m dla obiektów zakładów przemysłowych,
 - 15 m dla parkingów samochodowych;
- dla przebudowanego gazociągu DN500 relacji Drennik - Felin, DN400 relacji Felin – Krasnystaw:
 - 4 m dla budynków użyteczności publicznej i zamieszkania zbiorowego,
 - 4 m dla budynków mieszkalnych zabudowy jednorodzinnej i wielorodzinne,
 - 4 m dla wolnostojących budynków niemieszkalnych (stodoły, szopy, garaże),
 - 4 m dla obiektów zakładów przemysłowych,
 - 4 m dla parkingów samochodowych;
- dla gazociągu DN250/200/150:
 - 15 m dla budynków użyteczności publicznej i zamieszkania zbiorowego,
 - 15 m dla budynków mieszkalnych zabudowy jednorodzinnej i wielorodzinne,
 - 15 m dla wolnostojących budynków niemieszkalnych (stodoły, szopy, garaże),
 - 15 m dla obiektów zakładów przemysłowych,
 - 15 m dla parkingów samochodowych;
- dla przebudowanego gazociągu DN250/200/150:
 - 6 m dla budynków użyteczności publicznej i zamieszkania zbiorowego,
 - 6 m dla budynków mieszkalnych zabudowy jednorodzinnej i wielorodzinne,
 - 6 m dla wolnostojących budynków niemieszkalnych (stodoły, szopy, garaże),
 - 6 m dla obiektów zakładów przemysłowych,
 - 6 m dla parkingów samochodowych.

Odległości budynków od węzła gazowego Felin powinny być większe od poziomego zasięgu stref zagrożenia wybuchem ustalonych dla tego węzła, o ile przepisy odrębne nie stanowią inaczej. Dodatkowo przy ustalaniu odległości budynków i obiektów budowlanych w stosunku do węzła gazowego należy uwzględniać przepisy ustawy Prawo budowlane wraz z rozporządzeniami wykonawczymi. Przepisy obowiązujące w tym zakresie wskazują także, że w strefach kontrolowanych od gazociągów:

- należy kontrolować wszelkie działania, które mogłyby spowodować uszkodzenie gazociągu lub mieć inny negatywny wpływ na jego użytkowanie i funkcjonowanie,
- nie należy wznosić obiektów budowlanych, urządzać stałych składów i magazynów oraz podejmować działań mogących spowodować uszkodzenia gazociągu podczas jego użytkowania,
- nie mogą w ich zasięgu rosnąć drzewa w odległości mniej niż 2,0 m od gazociągów o średnicy do DN300 włącznie i 3,0 m od gazociągów o średnicy większej niż DN 300, licząc od osi gazociągu do pni drzew,
- dla gazociągu układanego w przecinkach leśnych powinien być wydzielony pas gruntu bez drzew i krzewów o szerokości minimum 2,0 m z obu stron osi gazociągu, licząc od osi gazociągu do pni drzew.

Zakres planu ogólnego wynikający z przepisów ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym uniemożliwia wprowadzenie do jego ustaleń zasad rozbudowy sieci gazowej, w tym wysokoprężnej. Zasady rozbudowy, przebudowy i

realizacji nowych sieci gazowych mogą zostać wprowadzone dopiero w sporządzanych planach miejscowych. Sposób zagospodarowania terenów sąsiadujących z gazociągami wysokiego ciśnienia regulują przepisy Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 26 kwietnia 2013 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe i ich usytuowanie (Dz. U. z 2013 r. poz. 640). Ograniczenia inwestycyjne stwarza również strefa ograniczeń sytuowania zabudowy od terenów kolejowych, wynosząca 20 m licząc od granicy terenów kolejowych. W strefie ograniczenia w użytkowaniu terenów obejmują:

- obowiązuje lokalizacja zabudowy zgodnie z przepisami odrębnymi z zakresu prawa budowlanego i warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie;
- obowiązują szczególne warunki zagospodarowania terenów i ograniczenia w użytkowaniu gruntów, wynikające z obowiązujących przepisów odrębnych, z zakresu transportu kolejowego, w tym odległości i warunków sytuowania drzew i krzewów, elementów ochrony akustycznej, wykonywania robót ziemnych w sąsiedztwie linii kolejowej, a także sposób urządzania i utrzymywania zasłon śnieżnych oraz pasów przeciwpożarowych;
- obowiązuje zakaz realizacji budynków usługowych związanych ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży oraz szpitali i domów opieki społecznej;
- wszelkie roboty ziemne w odległości od 4 m do 20 m od granicy terenów kolejowych należy każdorazowo wykonywać z uwzględnieniem obowiązujących w tym zakresie przepisów odrębnych.

Obszar planu ogólnego położony jest również w zasięgu oznaczonych na załącznikach graficznych do uzasadnienia powierzchni ograniczających przeszkody dla lotniska Lublin i lotniska Świdnik, określonych w dokumentacji rejestracyjnej, jak i planie generalnym lotniska Lublin oraz lotniska Świdnik określonych w dokumentacji rejestracyjnej lotniska. W zasięgu powierzchni ograniczających, obiekty naturalne i sztuczne, w tym obiekty budowlane nie mogą być wyższe niż wysokości określone przez te powierzchnie. Przy obliczaniu wysokości obiektu należy uwzględnić umieszczone na nim kominy, anteny i inne urządzenia, a w przypadku dróg lub linii kolejowych również ich skrajnie. W zasięgu powierzchni ograniczających obowiązuje zakaz sadzenia, uprawy lub dopuszczania do wzrostu drzew lub krzewów stanowiących przeszkodę lotniczą. Zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi dla lotniska Lublin i lotniska Świdnik:

- obowiązuje zakaz budowy lub rozbudowy obiektów budowlanych sprzyjających występowaniu zwierząt stwarzających zagrożenie dla ruchu statków powietrznych oraz hodowania lub wypuszczania ptaków stwarzających zagrożenie ruchu statków powietrznych;
- w zagospodarowaniu terenów należy uwzględnić ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych dla powierzchni ograniczających zabudowę od lotniczych urządzeń naziemnych (powierzchnie BRA);
- należy zachować lotnicze przeznaczenie terenu położonego w granicach lotnisk, a każda ewentualna zmiana cech lotniska, w tym zmiana przebiegu granicy lotniska, budowy i rozbudowy infrastruktury lotniskowej, wymaga postępowania zgodnego z obowiązującymi w tym zakresie przepisami odrębnymi.

16 Przewidywane oddziaływania na dobra materialne

Wpływ ustaleń projektu planu ogólnego na dobra materialne należy zaliczyć do oddziaływań pozytywnych. Objęcie granicami terenów inwestycyjnych działek niezabudowanych spowoduje wzrost ich wartości. Dalsze wzbogacenie dóbr materialnych nastąpi w wyniku realizacji na nich zabudowy. W stosunku do terenów już zabudowanych ustalenia projektu planu ogólnego mają raczej charakter neutralny. W myśl ustaleń projektu istniejące zagospodarowanie i zabudowa zostaje zachowana. Przeprowadzenie zmian w warunkach zagospodarowania tych terenów zależy wyłącznie od ich właściciela. W projekcie planu ogólnego nie wprowadzono również ustaleń, które powodowałyby obniżenie wartości gruntów. Negatywny wpływ na dobra materialne w granicach opracowania mogą mieć jedynie awaria infrastruktury technicznej i katastrofy komunikacyjne. Zjawiska te mają charakter losowy i są trudne do przewidzenia, tym samym ich wpływ na dobra materialne nie ma istotnego wpływu.

VII. OPIS PRZEWIDYWANYCH ZNACZĄCYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO WYNIKAJĄCYCH Z REALIZACJI USTALEŃ PLANU OGÓLNEGO

Przedmiotem poniższych analiz i ocen są przewidywane i zarazem znaczące oddziaływania na środowisko skutków w ustaleń projektowanego dokumentu, czyli planu ogólnego. Należy podkreślić, że wszelkie opisane w niniejszym opracowaniu oddziaływania są potencjalnymi lub inaczej mówiąc – prognozowanymi oddziaływaniami, które mogą wystąpić w wyniku realizacji planu ogólnego. Zasadnicze znaczenie dla określenia prognozowanego oddziaływania ma przeznaczenie określonego terenu. Realizacja docelowego zagospodarowania terenów według zróżnicowanych funkcji wynikających z ich przeznaczenia powoduje zmiany w środowisku, które charakteryzują się różnym nasileniem. Różne jest w związku z tym ich nasilenie, okres trwania i możliwość powrotu do stanu środowiska przed wprowadzeniem zmian wynikających z przeznaczenia terenów.

Do określenia stopnia przewidywanych przekształceń środowiska spowodowanych realizacją ustaleń planu ogólnego przyjęto w dalszej części opracowania przyjęto następującą podstawową skalę oddziaływań:

- **znaczące** - oddziaływanie, które prowadziło będzie do przekraczania norm środowiskowych określonych przepisami odrębnymi lub, w przypadku obszarów chronionych, będzie wpływało na przedmiot ochrony w stopniu zagrażającym funkcjonowaniu obszaru;

- **stałe** - oddziaływanie, które trwale wpływa na dany komponent środowiska - niemożliwe jest odtworzenie danego komponentu do stanu sprzed realizacji ustaleń planu ogólnego;
- **długoterminowe** - oddziaływanie, które trwale będzie przez cały okres, w którym analizowany obszar będzie użytkowany zgodnie z ustaleniami planu ogólnego – możliwe jest przywrócenie stanu poszczególnych komponentów środowiska do stanu sprzed realizacji ustaleń planu ogólnego;
- **średnioterminowe** - oddziaływanie, które wynika z użytkowania terenu zgodnie z ustaleniami planu ogólnego - przywrócenie stanu poszczególnych komponentów środowiska do stanu sprzed realizacji planu ogólnego możliwe jest w okresie użytkowania terenu zgodnie z ustaleniami planu ogólnego;
- **krótkoterminowe** - oddziaływanie, które wynika z działań inwestycyjnych związanych z realizacją ustaleń projektu planu ogólnego - przywrócenie stanu poszczególnych komponentów środowiska do stanu sprzed realizacji planu ogólnego możliwe jest w okresie użytkowania terenu zgodnie z ustaleniami planu ogólnego;
- **chwilowe** - oddziaływanie, które wynika z działań inwestycyjnych związanych z realizacją ustaleń projektu planu ogólnego bądź ze zdarzeń losowych – oddziaływanie ustanie z chwilą zakończenia działań.

Przewidywane oddziaływania spowodowane wprowadzeniem w życie ustaleń planu ogólnego obejmować będą oddziaływania wywierane na różnorodność biologiczną, powietrze, wody, gleby, ukształtowanie terenu, zwierzęta i rośliny, warunki życia ludności, krajobraz i klimat akustyczny w wymiarze:

Bezpośrednie stałe

- zachowanie istniejących form ochrony
- zachowanie najcenniejszych w skali planu ogólnego terenów zieleni
- znaczące zmniejszenie powierzchni biologicznie czynnej w związku z wyznaczeniem nowych terenów inwestycyjnych,
- utrzymanie powierzchni biologicznie czynnej na części powierzchni działek budowlanych poprzez wprowadzenie nakazu zachowania minimalnej powierzchni biologicznie czynnej we wszystkich terenach inwestycyjnych
- częściowa likwidacja dotychczasowej szaty roślinnej (głównie roślinności segetalnej, ruderalnej i spontanicznej), w tym możliwość likwidacji części zadrzewień śródpolnych i przydrożnych,
- zwiększenie różnorodności biologicznej (nowe nasadzenia zieleni urzędowej z udziałem gatunków niezgodnych z siedliskami występującymi w regionie)
- zmiana warunków siedliskowych zwierząt występujących w terenach otwartych i zwiększenie populacji zwierząt synantropijnych występujących w obszarach zurbanizowanych,
- zniszczenie gleb w miejscach posadowienia zabudowy i utwardzonych częściach terenów stanowiących elementy wyposażenia działek budowlanych o funkcjach zgodnych z przeznaczeniem podstawowym,
- zachowanie walorów krajobrazowych na terenach wyłączonych z funkcji budowlanych,
- przekształcenie krajobrazu terenów otwartych w kierunku krajobrazów zurbanizowanych
- dopuszczenie na części terenów realizacji obiektów budowlanych o znacznych kubaturach
- zwiększenie poziomów hałasu w środowisku spowodowane zwiększeniem liczby osób mieszkających i pracujących w obszarze opracowania

Bezpośrednie długoterminowe

- zwiększenie powierzchni terenów inwestycyjnych skutkujące możliwością powiększenia powierzchni terenów niewykorzystywanych rolniczo (ugorowanych) oraz powierzchni nieużytków budowlanych (grunty wyłączone z produkcji rolniczej i niezagospodarowane funkcjami docelowymi)
- zwiększenie spływu wód opadowych i roztopowych ze względu na zwiększenie powierzchni utwardzonych, prowadzące do obniżenia się zwierciadła wód podziemnych wskutek zmniejszenia zasilania podpowierzchniowego
- zwiększenie ilości wytwarzanych ścieków i odpadów
- zwiększenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery pochodzących z nowych terenów budowlanych i tras komunikacyjnych
- sukcesywne wzrastanie w miarę rozwoju zagospodarowania terenów poziomów hałasu w środowisku spowodowanych zwiększeniem liczby osób mieszkających i pracujących w obszarze opracowania

Bezpośrednie krótkoterminowe

- występowanie uciążliwości związanych z emisją hałasu przez sprzęt budowlany i zanieczyszczeniami gleb, powietrza i wód w czasie robót budowlanych związanych z realizacją docelowego zagospodarowania terenów
- zwiększenie zanieczyszczenia powietrza w okresie zimowym spowodowane ogrzewaniem pomieszczeń na nowych terenach inwestycyjnych
- czasowe zmiany poziomu zwierciadła wód gruntowych wywołane robotami ziemnymi w trakcie realizacji docelowego zagospodarowania w terenach inwestycyjnych
- zanieczyszczenie wód i gleb w wyniku wystąpienia zdarzeń losowych
- zmiany ukształtowania powierzchni ziemi w trakcie trwania realizacji docelowego zagospodarowania terenów (roboty ziemne)

Pośrednie krótkoterminowe

- emisja zanieczyszczeń do gleb, wód i powietrza w trakcie trwania procesów inwestycyjnych w trakcie realizacji docelowego zagospodarowania terenów
- wzrost hałasu spowodowany pracą sprzętu budowlanego w trakcie procesów inwestycyjnych
- czasowe przekształcenie gleb i powierzchni ziemi na terenach objętych pracami inwestycyjnymi
- zmiany krajobrazu w trakcie trwania prac inwestycyjnych
- zwiększenie poziomów hałasu w trakcie prac inwestycyjnych w związku z pracą maszyn budowlanych i zwiększonym ruchem ciężkim

Pośrednie długoterminowe

- zwiększenie hałasu, emisji zanieczyszczeń szczególnie do atmosfery oraz odpadów po zagospodarowaniu terenów funkcjami docelowymi (przewaga terenów zabudowanych)
- płoszenie zwierząt na terenach sąsiadujących z obszarem opracowania oraz zwiększona presja antropogeniczna na tereny cenne przyrodniczo i krajobrazowo w otoczeniu obszarów opracowania

Opis wyżej wymienionych oddziaływań dotyczy wszystkich komponentów środowiska, w tym różnorodności biologicznej, świata zwierząt i roślin, wód powierzchniowych i podziemnych, powietrza powierzchni ziemi i krajobrazu, klimatu, w tym akustycznego, gleb i warunków życia ludności. Sposób oddziaływania ustaleń planu ogólnego na wymienione komponenty środowiska opisano we wcześniejszych rozdziałach niniejszej prognozy. Opisane powyżej rodzaje oddziaływania stanowią podsumowanie wszystkich możliwych oddziaływań mogących wystąpić w obszarze opracowania. Prawdopodobieństwo ich wystąpienia oraz ich nasilenie jest uzależnione od wielu czynników, np. tempa rozwoju zagospodarowania w poszczególnych obszarach, czy sposobu stosowania ustalonych w projekcie planu ogólnego wskaźników i parametrów urbanistycznych (nie stosowanie maksymalnych wartości dopuszczonych wskaźników).

Zasadnicze znaczenie dla określenia prognozowanego oddziaływania ma przeznaczenie określonego terenu, a szczególnie funkcja i intensywność zabudowy.

Zasadnicze znaczenie dla określenia prognozowanego oddziaływania ma przeznaczenie określonego terenu umożliwiające rozwój procesów inwestycyjnych lub hamujące je. Przeznaczenie terenów wpływa bezpośrednio na stan środowiska oraz zakres możliwych zmian środowiskowych spowodowanych realizacją ustaleń planu ogólnego.

Symbole wprowadzone w poniższej tabeli oznaczają: + (oddziaływanie pozytywne), - (oddziaływanie negatywne), 0 (brak oddziaływania).

Opisane powyżej symbole odnoszą się do przewidywanych oddziaływań wymienionych w poszczególnych elementach środowiska, na które oddziałują. Wskazując w poniższej tabeli rodzaj określonych oddziaływań ze względu na ich intensywność, charakter oraz trwałość i odwracalność określa się jednocześnie czy jest to oddziaływanie pozytywne, negatywne bądź czy nie występuje w ogóle, w podziale na kategorie przyjętego w zmianie planu ogólnego przeznaczenia terenów.

Oddziaływania pozytywne	Oddziaływania negatywne	Symbol przeznaczenie terenów w projekcie planu ogólnego	Rodzaj oddziaływania												
			minimalne	przeciętne	znaczące	bezpośrednie	pośrednie	wtórne	skumulowane	krótkotrwałe	długotrwałe	odwracalne	nieodwracalne	zamykające się w granicach terenu	wykraczający na tereny sąsiednie
Bioróżnorodność, powiązania przyrodnicze															
Wyłączenie z zasięgu terenów inwestycyjnych obszarów wykazujących najwyższą bioróżnorodność siedliskową. Zachowanie istniejących powiązań przyrodniczych. Powiększenie/utrzymanie terenów wspomagających system przyrodniczy miasta.	Zmniejszenie bioróżnorodności na terenach przeznaczonych na cele budowlane. Utrudnienia w funkcjonowaniu zachowanych powiązań przyrodniczych lub przerwanie tych połączeń.	SO	0	0	+	+	+	0	+	0	+	+	0	+	+
		SN, SC	+/-	+	0	+/-	+/-	0	0	+/-	+/-	+	0	+	0
		SJ	0	-	0	-	0	0	0	-	-	0	-	-	0
		SW, SU	0	-	-	-	-	0	0	-	-	0	-	-	0
		SH, SP	0	-	-	-	-	0	0	-	-	0	-	-	0
		SI, SK	0	0	-	-	-	0	-	0	-	0	-	-	0
Roślinność															
Zwiększenie/utrzymanie powierzchni biologicznie czynnej. Zachowanie siedlisk leśnych i hydrogenicznych	Zmniejszenie powierzchni biologicznie czynnej. Wprowadzenie gatunków obcych niezwiązanych z siedliskami występującymi w regionie. Zwiększenie udziału roślinności urządzonej pochodzenia	SO	0	0	+	+	0	0	+	0	+	+	0	+	0
		SN, SC	+/-	+	0	+/-	+	0	0	+/-	+	+/-	0	+	0
		SJ	0	-	0	-	0	0	0	-	-	0	-	-	0
		SW, SU	0	-	0	-	0	0	0	-	-	0	-	-	0

Oddziaływania pozytywne	Oddziaływania negatywne	Symbol przeznaczenie terenów w projekcie planu ogólnego	Rodzaj oddziaływania												
			minimalne	przeciętne	znaczące	bezpośrednie	pośrednie	wtórne	skumulowane	krótkotrwałe	długotrwałe	odwracalne	nieodwracalne	zamykające się w granicach terenu	wykraczający na tereny sąsiednie
	synantropijnego. Zubożenie składu gatunkowego w zbiorowiskach roślinnych. Trwałe usunięcie roślinności wysokiej (drzew i zadrzewień)	SH, SP	0	-	-	-	0	0	0	-	-	0	-	-	0
		SI, SK	0	0	-	-	0	0	-	0	-	0	-	-	0
		Zwierzęta													
Zachowanie ekosystemów stanowiących siedliska bytowania gatunków zwierząt dziko żyjących.	Zmniejszenie powierzchni terenów mogących stanowić siedliska i ostoje dla zwierząt dziko żyjących Zwiększenie ilości barier przestrzennych umożliwiających swobodną migrację zwierząt Uciążliwości związane z robotami budowlanymi w trakcie prac inwestycyjnych (płoszenie) Ograniczenie populacji fauny zasiedlającej tereny niezabudowane	SO	0	0	+	+	+	0	+	+	+	+	0	+	+
		SN, SC	-	0	0	-	0	0	0	0	-	+	0	-	0
		SJ	0	-	0	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-
		SW, SU	0	0	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-
		SH, SP	0	0	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-
		SI, SK	0	0	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-
Krajobraz															
Zachowanie w krajobrazie elementów naturalnej kompozycji przestrzennej	Powiększenie zasięgu krajobrazów antropogenicznych	SO	0	0	+	+	+	0	+	0	+	+	0	+	+
	Ograniczenie powierzchni terenów	SN, SC	0	+	0	+	0	+	0	0	+	+	0	+	0

Oddziaływania pozytywne	Oddziaływania negatywne	Symbol przeznaczenie terenów w projekcie planu ogólnego	Rodzaj oddziaływania												
			minimalne	przeciętne	znaczące	bezpośrednie	pośrednie	wtórne	skumulowane	krótkotrwałe	długotrwałe	odwracalne	nieodwracalne	zamykające się w granicach terenu	wykraczający na tereny sąsiednie
Wprowadzenie ujednoliconych standardów zagospodarowania terenów	wyróżniających się w krajobrazie	SJ	+/-	+/-	-	+/-	-	-	-	+/-	-	0	-	-	-
		SW, SU	+/-	-	-	+/-	-	-	-	+/-	-	0	-	-	-
		SH, SP	+/-	-	-	+/-	-	-	-	+/-	-	0	-	-	-
		SI, SK	+/-	-	-	+/-	-	-	-	+/-	-	0	-	-	-
Rzeźba terenu															
Zachowanie naturalnych form rzeźby terenu	Przekształcenie powierzchni ziemi spowodowane realizacją zabudowy	SO	+	+	+	+	0	0	0	0	+	+	0	+	0
		SN, SC	0	+	0	+	0	+	0	0	+	+	0	+	0
		SJ	-	0	0	-	0	0	-	-	-	0	-	-	0
		SW, SU	0	-	0	-	0	0	-	-	-	0	-	-	0
		SH, SP	0	0	-	-	0	0	-	-	-	0	-	-	0
		SI, SK	0	0	-	-	-	0	-	-	-	0	-	-	0
Gleby															
Zachowanie właściwości	Degradacja właściwości	SO	0	0	+	+	0	0	0	0	+	+	0	+	0

Oddziaływania pozytywne	Oddziaływania negatywne	Symbol przeznaczenie terenów w projekcie planu ogólnego	Rodzaj oddziaływania												
			minimalne	przeciętne	znaczące	bezpośrednie	pośrednie	wtórne	skumulowane	krótkotrwałe	długotrwałe	odwracalne	niedwracalne	zamykające się w granicach terenu	wykraczający na tereny sąsiednie
użytkowych gleb	bonitacyjnych gleb	SN, SC	-	0	0	-	0	0	0	0	-	-	0	-	0
		SJ	0/-	0	0	-	0	0	-	0	-	0	-	-	0
		SW, SU	0	-	0	-	0	0	-	-	-	0	-	-	0
		SH, SP	0	0	-	-	0	0	-	-	-	0	-	-	0
		SI, SK	0	0	-	-	-	0	-	-	-	0	-	-	0
		Wody powierzchniowe i podziemne													
Minimalizacja zagrożeń związanych z zanieczyszczeniem wód powierzchniowych i podziemnych poprzez wprowadzenie docelowego modelu gospodarki wodno – kanalizacyjne opartego na zbiorczych systemach infrastruktury technicznej oraz nakazu odprowadzania wód opadowych i roztopowych z powierzchni utwardzonych po oczyszczeniu do dopuszczalnych norm	Ryzyko zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych ściekami (do czasu uzbrojenia terenów w miejską sieć wodno – kanalizacyjną) Obniżenie zwierciadła wód podziemnych, wskutek zwiększenia powierzchni terenów uszczelnionych i utwardzonych	SO	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		SN, SC	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		SJ	0	+/-	0	+/-	0	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-
		SW, SU	0	+/-	0	+/-	0	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-
		SH, SP	0	+/-	0	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-
		SI, SK	0	0	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-

Oddziaływania pozytywne	Oddziaływania negatywne	Symbol przeznaczenie terenów w projekcie planu ogólnego	Rodzaj oddziaływania												
			minimalne	przeciętne	znaczące	bezpośrednie	pośrednie	wtórne	skumulowane	krótkotrwałe	długotrwałe	odwracalne	nieodwracalne	zamykające się w granicach terenu	wykraczający na tereny sąsiednie
Powietrza atmosferyczne i hałas															
Zachowanie terenów mających pozytywny wpływ na jakość powietrza	Zmiany warunków klimatu lokalnego na skutek powiększenia powierzchni terenów zabudowanych Wzrost emisji zanieczyszczeń pochodzących z indywidualnych źródeł ciepła Wzrost poziomów hałasu w środowisku	SO	0	0	+	+	+	+	+	+	+	+	0	+	+
		SN, SC	0	0	0	0	0	0	+	0	+	+	0	0	0
		SJ	-	0	0	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-
		SW, SU	-	0	0	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-
		SH, SP	-	0	0	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-
		SI, SK	0	-	0	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-
Obszary i obiekty podlegające ochronie, w tym zabytki i dobra kultury															
Ochrona obiektów i obszarów zgodna z zakresem określonym w odpowiednich przepisach odrębnych		SO	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		SN, SC	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		SJ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		SW, SU	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Oddziaływania pozytywne	Oddziaływania negatywne	Symbol przeznaczenie terenów w projekcie planu ogólnego	Rodzaj oddziaływania												
			minimalne	przeciętne	znaczące	bezpośrednie	pośrednie	wtórne	skumulowane	krótkotrwałe	długotrwałe	odwracalne	nieodwracalne	zamykające się w granicach terenu	wykraczający na tereny sąsiednie
		SH, SP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		SI, SK	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ochrona zdrowia i życia ludzi, wpływ na dobra materialne															
Zwiększenie zasięgu terenów inwestycyjnych Ustalenie jednolitych standardów zabudowy i zagospodarowania terenów dla podobnych rodzajów zagospodarowania terenów Poprawa warunków uzbrojenia terenów w infrastrukturę techniczną Wprowadzenie zbiorczego systemu usuwania i unieszkodliwiania odpadów Poprawa stanu wyposażenia dróg. Uwzględnienie zjawiskiem powodzi. Utrzymanie i zwiększenie powierzchni terenów rekreacyjnych Wprowadzenie ograniczeń w zagospodarowaniu terenów położonych w strefach ochronnych wyznaczonych od urzędzeń	Zwiększenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery oraz wzrost hałasu w środowisku Zwiększenie ilości wytwarzanych odpadów	SO	0	0	+	+	0	0	0	0	+	+	0	+	+
		SN, SC	0	0	+	+	0	0	0	0	+	+	0	+	+
		SJ	-	0	+	+/-	+/-	+	+	+/-	+	+	0	+	+/-
		SW, SU	-	+/-	+	+/-	+/-	+	+	+/-	+	+	0	+	+/-
		SH, SP	0	+/-	+/-	+/-	+/-	+	+	+/-	+	+	0	+	+/-
		SI, SK	-	+/-	+/-	+/-	+/-	-	-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-

Oddziaływania pozytywne	Oddziaływania negatywne	Symbol przeznaczenie terenów w projekcie planu ogólnego	Rodzaj oddziaływania											
			minimalne	przeciętne	znaczące	bezpośrednie	pośrednie	wfórne	skumulowane	krótkotrwałe	długotrwałe	odwracalne	nieodwracalne	zamykające się w granicach terenu
infrastruktury technicznej i innych obiektów (urządzeń elektroenergetycznych i gazowych, stref sanitarnych od cmentarzy)														

VIII. OCENA SKUTKÓW DLA OBSZARÓW I OBIEKTÓW OBJĘTYCH OCHRONĄ PRZYRODNICZĄ

Ustalenia projektu planu ogólnego dla obszarów i obiektów chronionych, wyczerpują możliwy do uzyskania w tym dokumencie zakres wynikający bezpośrednio z przepisów ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Ochrona prawna obszarów i obiektów chronionych odbywa się poprzez przepisy prawa na podstawie, których zostały one powołane do życia. Dla obszarów i obiektów chronionych położonych poza granicami opracowania, nie przewiduje się żadnego negatywnego oddziaływania związanego z realizacją planu ogólnego.

IX. OCENA STANU ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM

W sporządzanym planie ogólnym znaczące oddziaływanie na środowisko dotyczy przede wszystkim terenów już zmienionych antropogenicznie. Są to tereny zabudowane lub tereny rolnicze, występujące w znacznej części w formie nieużytków. Tereny takie nie wykazują struktury biotycznej umożliwiającej poprawę warunków środowiska do stanu umożliwiającego aktywny udział w systemie przyrodniczym miasta. W przypadku terenów zabudowanych poprawa stanu środowiska jest w zasadzie niemożliwa. Natomiast w przypadku terenów porolniczych działania na rzecz poprawy warunków środowiskowych mogą obejmować w zasadzie tylko zalesienie tych terenów. Działania takie w granicach wyznaczonych w sporządzanym planie ogólnym strefach inwestycyjnych nie mają jednak uzasadnienia przestrzennego i funkcyjnego.

X. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE

Prace projektowe nad sporządzanym projektem planu ogólnego rozpoczęte zostały od wykonania analiz dotyczących istniejącego stanu zagospodarowania terenów, struktury własności, wydanych decyzji administracyjnych, celów ochrony dla obszarów i obiektów prawnie chronionych oraz zamierzeń inwestycyjnych wynikających z polityki przestrzennej miasta i dokumentów strategicznych w randze ponadlokalnej. Analizie podlegały również wnioski złożone w trakcie procedury planistycznej. Pod uwagę wzięto również ograniczenia inwestycyjne wynikające z uwarunkowań lokalnych i ponadlokalnych, obejmujących również strefy oddziaływania infrastruktury technicznej i komunikacyjnej. Projekt planu ogólnego został wykonany po przeprowadzonych analizach i podlegał licznym korektom, które wynikały, z konieczności uściślenia przyjętych rozwiązań planistycznych w zakresie standardu architektoniczno – urbanistycznego dla określonych stref planistycznych oraz modyfikacji planu ogólnego w zakresie granic wyznaczonych stref planistycznych i ich profili funkcjonalnych oraz w zakresie ograniczenia zmian w środowisku dla obszarów podlegających ochronie i obszarów wykazujących wysokie walory – przyrodniczo krajobrazowe, szczególnie w kontekście zachowania układu powiązań przyrodniczych miasta.

XI. OCENA ZGODNOŚCI PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO Z ZALECENIAMI OKREŚLONYMI W OPRACOWANIU EKOFIZJOGRAFICZNYM

W sporządzanym planie ogólnym uwzględniono wytyczne wynikające z opracowania ekofizjograficznego w zakresie możliwym do uwzględnienia w nim ze względu na regulowany prawnie jego zakres. Regulacje prawne określające ten zakres mają odzwierciedlenie głównie w odpowiednim podziale miasta na strefy planistyczne i przyporządkowanie im odpowiednich profili zagospodarowania (podstawowego i dodatkowego). Uwzględnienie wytycznych wynikających z opracowania ekofizjograficznego umożliwiających zapewnienie warunków utrzymania równowagi przyrodniczej i racjonalną gospodarkę zasobami środowiska (art. 72 ust. 1 ustawy prawo ochrony środowiska) to głównie wyłączenie ze stref planistycznych o profilu inwestycyjnym terenów niezbędnych do zachowania ciągłości korytarzy powiązań przyrodniczych, funkcjonalności rolniczej przestrzeni produkcyjnej oraz funkcjonalności węzłów (ostoi) przyrodniczych. Tereny wskazane w opracowaniu ekofizjograficznym do pełnienia takich funkcji zostały zakwalifikowane w sporządzanym planie ogólnym do strefy otartej SO. Wyznaczenie strefy otartej obejmującej obszary miasta rekomendowane w opracowaniu ekofizjograficznym do wyłączenia ich z obszarów inwestycyjnych zapewnia w mieście ochronę walorów krajobrazowych, środowiska i warunków klimatycznych oraz ochronę wód, gleby i ziemi przed zanieczyszczeniem w związku z prowadzeniem gospodarki rolnej. Jednocześnie ustalenie dla wyznaczonych w sporządzanym planie ogólnym stref planistycznych związanych z rozwojem inwestycji budowlanych profilu umożliwiającego rozbudowę infrastruktury technicznej i komunikacyjnej pozwoli na wprowadzenie przy wykonaniu bardziej szczegółowych aktów planowania przestrzennego odpowiednich zasad uzbrojenia tych terenów w niezbędną infrastrukturę i przede wszystkim umożliwi rozbudowę systemów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej. Występuje również konieczność uszczegółowienia zasad zagospodarowania stref planistycznych wyznaczonych w sporządzanym planie ogólnym w zakresie potrzeb ochrony powietrza, wód, gleby, ziemi, ochrony przed hałasem, wibracjami i polami elektromagnetycznymi. W wyznaczaniu stref planistycznych uwzględniono ograniczenia w zagospodarowaniu wynikające z wskazanych powyżej potrzeb, ale jedynie w zakresie ograniczenia funkcji stref planistycznych mogących mieć negatywny wpływ na jakość środowiska, czy mogących skutkować brakiem możliwości wykonania wskazanych funkcji w terenach o ograniczonych możliwościach użytkowania wynikających z przebiegu sieci infrastruktury technicznej (linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia), stref sanitarnych od cmentarza). W

strefowaniu planu ogólnego uwzględniono również ograniczenia w zagospodarowaniu obowiązujące dla obszarów szczególnego zagrożenia powodzią. Natomiast zgodnie z opracowaniem ekofizjograficznym nie było podstawy do wprowadzania ograniczeń wynikających z zagrożenia osuwania się mas ziemnych – w mieście nie zostały zaewidencjonowane osuwiska i obszary zagrożone ruchami masowymi.

W podziale miasta na strefy planistyczne uwzględniono również wynikające z opracowania ekofizjograficznego proporcje pozwalające na zachowanie lub przywrócenie równowagi przyrodniczej i prawidłowych warunków życia (art. 72 ust. 2 ustawy prawo ochrony środowiska). Wytyczne wynikające z tego opracowania dotyczą głównie ograniczenia zasięgu terenów inwestycyjnych, co jak opisano powyżej zostało uwzględnione poprzez wyznaczenie w planie ogólnym strefy otwartej SO oraz ustalenie stref planistycznych inwestycyjnych umożliwiających oddzielenie przestrzenne stref konfliktowych wzajemnie, np. gospodarczej i mieszkaniowej, a w przypadku graniczenia ze sobą takich stref określenie wskaźników i parametrów urbanistycznych umożliwiających podjęcie w bardziej szczegółowych aktach planowania przestrzennego dodatkowych działań izolujących takie funkcje lub zmniejszających wzajemne konflikty przestrzenne. Wreszcie zgodnie z opracowaniem ekofizjograficznym nie ma podstawy wprowadzania do sporządzanego planu ogólnego szczególnych zasad kształtowania zagospodarowania przestrzennego dla obszarów zdegradowanych w wyniku działalności człowieka, klęsk żywiołowych oraz ruchów masowych ziemi. Zgodnie z tym opracowaniem, ale również wykonaną inwentaryzacją urbanistyczną obszary takie w mieście Świdnik nie występują.

XII. OCENA ZGODNOŚCI PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO Z OBOWIĄZUJĄCYMI PRZEPISAMI Z ZAKRESU OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY ORAZ ZABYTEKÓW I DÓBR KULTURY

W projekcie planu ogólnego rozpoznano elementy środowiska wymagające ochrony w jego granicach. Konstrukcja ustaleń planu ogólnego odwołuje działania ochronne dla tych elementów do obowiązujących przepisów z zakresu ochrony środowiska, przyrody, prawa wodnego oraz zabytków i dóbr kultury. Jest to zgodne z techniką prawodawczą. Biorąc pod uwagę unormowany prawnie zakres planu ogólnego realizacja zadań ochronnych dla obszarów podlegających ochronie prawnej odbywa się w nim przede wszystkim poprzez wyznaczenie odpowiednich stref planistycznych i przyporządkowanie im odpowiednich standardów przestrzennych, w tym profili funkcjonalnych oraz wskaźników i parametrów urbanistycznych. Uszczegółowienie tych zasad wykracza poza wspomniany wcześniej zakres planu ogólnego. Zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym uszczegółowienie zasad ochronnych może być wykonane w sporządzanych planach miejscowych.

XIII. OCENA ROZWIĄZAŃ MAJĄCYCH NA CELU OGRANICZENIE POTENCJALNYCH NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO

W projekcie planu ogólnego ustalono zasady umożliwiające ograniczenie negatywnych oddziaływań na wszystkie komponenty środowiska możliwe do umieszczenia w normowanym prawnie zakresie tego aktu planowania przestrzennego. Podobnie jak w poprzednim rozdziale prognozy działania te ograniczają się przede wszystkim poprzez wyznaczenie odpowiednich stref planistycznych i przyporządkowanie im odpowiednich standardów przestrzennych, w tym profili funkcjonalnych oraz wskaźników i parametrów urbanistycznych. Szczególnie istotne w tych działaniach jest ograniczenie zasięgu stref inwestycyjnych miasta poza obszary o szczególnej wartości dla jej walorów przyrodniczo – krajobrazowych oraz zastosowanie delimitacji przestrzennej wyznaczonych stref planistycznych w sposób umożliwiający minimalizowanie wzajemnych konfliktów pomiędzy strefami planistycznymi o różnych zasadach zagospodarowania, czy strefami mogącymi wykazywać uciążliwości dla terenów sąsiednich w skutek prowadzenia inwestycji budowlanych i późniejszego funkcjonowania ich w przestrzeni miasta.

XIV. PODSUMOWANIE I OKREŚLENIE METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI USTALEŃ PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO

Wnioski wynikające z analizy wpływu ustaleń projektu planu ogólnego na poszczególne elementy krajobrazu.

Wnioski, wynikające z analizy obecnej sytuacji oraz możliwych zmian wywołanych realizacją ustaleń zawartych w projekcie planu ogólnego, zebrano i przedstawiono w poniższej tabeli. Zawiera ona analizę potencjalnych zagrożeń i nasilenia oddziaływań, wynikających z ustalonego w projekcie planu ogólnego przeznaczenia terenów wraz z oszacowaniem ich wagi dla poszczególnych komponentów środowiska. Typy oddziaływania wskazane w poniższej tabeli zostały oznaczone na załączniku granicznych do niniejszej prognozy. Mają one również odniesienia do uszczegółowionych sposobów oddziaływania na środowisko dla przyjętych w projekcie planu ogólnego rodzajów stref planistycznych, określonych we wcześniejszych rozdziałach prognozy.

Potencjalny wpływ ustaleń planu ogólnego na środowisko ustalono według skali:

A – stopień przekształcenia niski lub brak zmian w środowisku,

B – stopień przekształcenia niski do średniego, szczególnie w zakresie ograniczenia powierzchni biologicznie czynnej,

C – stopień przekształcenia średni do wysokiego, szczególnie w zakresie ograniczenia powierzchni biologicznie czynnej,

D - stopień przekształcenie wysoki, szczególnie w zakresie ograniczenia powierzchni biologicznie czynnej, wzrostu hałasu i zanieczyszczeń środowiska.

Typ. Oddziaływa nia	Symbol przeznacze nia	Powierzchnia ziemi	Wody powierzchniowe i	Atmosfera i klimat	Klimat akustyczny	Rośliny, pow. biologiczni	Zwierzęta	Krajobraz	Warunki życia ludności	Obszary i obiekty chronione
1	SO	A	A	A	A	A	A	A	A	A
2	SN, SC	B	A	A	A	B	A	A	A	A
3	SJ	B	A	A	B	B	B	A	A	A
4	SW, SU	C	A	A	B	C	B	B	A	A
5	SH, SP	D	A	B	D	D	B	C	A	A
6	SI, SK	D	A	C	D	D	B	C	B	A

Zgodnie z art. 32 ustawy z dnia 23 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1130, ze zmianami) organ sporządzający miejscowy planu ogólnego dokonuje analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym miasta (w tym skutków realizacji postanowień projektowanego planu ogólnego).

Do metod analizy skutków realizacji postanowień planistycznych generalnie należeć może:

- prowadzenie rejestru miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego rejestrowanie wniosków o sporządzenie miejscowych planów oraz planów ogólnych lub ich zmianę i gromadzenie materiałów z nimi związanych;
- ocenę zgodności wydanych decyzji i pozwoleń budowlanych z projektem;
- ocena i aktualizacja form ochrony przyrody i najcenniejszych siedlisk przyrodniczych;
- oceny rozwoju gospodarczego (przedsiębiorczości, rozwoju budownictwa, przemian struktury agrarnej, powierzchni urządzonych terenów zieleni i wzrostu lesistości),
- kontrole stanu jakościowego wód podziemnych (2 razy w roku),
- pomiar emisji niskiej (w okresie sezonu grzewczego i najintensywniejszego użytkowania traktów komunikacyjnych) w sąsiedztwie skupisk zabudowy mieszkaniowej.

Zgodnie z przepisami ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz. U. z 2025 r. poz. 647, ze zmianami) oraz w celu uniknięcia powielania monitorowania w myśl zasady Dyrektywy 2001/42/WE w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko, wpływ ustaleń projektu procedowanego planu ogólnego na środowisko w zakresie: jakości poszczególnych elementów przyrodniczych, dotrzymywaniu standardów jakości środowiska, obszarach występowania przekroczeń, występujących zmianach jakości elementów przyrodniczych i przyczynach tych zmian kontrolowany będzie w ramach systemu Państwowego Monitoringu Środowiska. Wyniki prowadzonego monitoringu prezentowane będą corocznie w Raportach o stanie środowiska, wydawanych w formie ogólnodostępnej publikacji, ale źródłami danych w tym zakresie mogą też być: Wojewódzka Baza Danych (prowadzona przez Marszałka Województwa), źródła administracyjne wynikające z obowiązków sprawozdawczych lub zapisów ustawowych (decyzje, zezwolenia, pozwolenia) czy badania statystyczne Głównego Urzędu Statystycznego. Ponadto w zakresie monitoringu poszczególnych elementów środowiska odpowiedzialne są: jednostki i instytucje związane z gospodarką wodną, zarządy dróg, starostwa powiatowe, urzędy wojewódzkie, a w zakresie ochrony przyrody Lasy Państwowe, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska oraz inne, jednostki wspomagające, zatrudniające ekspertów tej dziedziny (np. IMGW, RZGW).

Zaleca się, by monitorowanie skutków wdrażania i funkcjonowania ustaleń miejscowego planu ogólnego (w zakresach badań nie objętych monitoringiem WIOS) prowadziła Rada Miasta Świdnik. Wskazane jest dokonywanie oceny stanu realizacji ustaleń Planu ogólnego i wpływu na środowisko w cyklach rocznych.

XV. INFORMACJE O CELACH OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONYCH NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, KRAJOWYM I LOKALNYM ORAZ POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI

Działania przewidziane w planie ogólnym w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego oraz skutków oddziaływania kierunków jego zagospodarowania mają charakter lokalny, jednak uwzględniają cele ochrony środowiska zawarte w dokumentach strategicznych opracowywanych na szczeblu krajowym i regionalnym oraz w dyrektywach Unii Europejskiej.

Dokumenty na szczeblu międzynarodowym

Do najważniejszych dokumentów zaliczyć należy:

- Dyrektywa 98/83/UE z dnia 3 listopada 1998 r. w sprawie jakości wód przeznaczonych do spożycia przez ludzi,
- Dyrektywa Ramowej UE dotyczącej wody, przyjętej w 1997 r.,
- Dyrektywa 98/15/EC z 27 lutego 1998 r. dot. wprowadzania zanieczyszczeń do wód,
- Dyrektywa Ramowej w sprawie ogólnych zasad gospodarowania odpadami 75/442/EWG z 15 lipca 1975 r., Dyrektywy 9/31 WE w sprawie odpadów niebezpiecznych,
- Dyrektywa 43/92 EEC z 21 maja 1992 r. (z późn. zm.) w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory oraz Dyrektywy 79/409/EWG z 2 kwietnia 1979 r. o ochronie ptaków, będąca podstawą tworzenia Europejskiej Sieci Ekologicznej NATURA 2000.

Dokumenty na szczeblu krajowym

Do dokumentów o randze krajowej należą m.in.:

- II Polityka ekologiczna państwa, która nawiązuje do priorytetowych kierunków działań określonych w VI Programie działań Unii Europejskiej w dziedzinie środowiska. Dokument ten wskazuje narzędzia ochrony środowiska, a także problemy związane ze współpracą międzynarodową ze szczególnym uwzględnieniem UE. Swoje cele i zakres działań wyznacza w trzech horyzontach czasowych: do roku 2002, do roku 2010 i do roku 2025.
- Krajowa strategia ochrony i umiarkowanego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z Programem działań mówi o zachowaniu całej rodzimej przyrody, bez względu na jej formę użytkowania oraz stopień jej przekształcenia lub zniszczenia.
- Krajowy Program Zwiększania Lesistości, który jest instrumentem polityki leśnej w zakresie kształtowania przestrzeni przyrodniczej kraju, zawiera ogólne wytyczne sporządzania regionalnych planów przestrzennego zagospodarowania w dziedzinie zwiększania lesistości.
- Krajowy Plan Gospodarki Odpadami określa zakres działania niezbędny do zaplanowania zintegrowanej gospodarki odpadami w kraju, w sposób zapewniający ochronę środowiska z uwzględnieniem obecnych i przyszłych możliwości technicznych, organizacyjnych.
- Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych jest programem inwestycji rozbudowy systemów oczyszczalni ścieków w sektorze komunalnym. Program pozwoli na wyeliminowanie nieoczyszczonych ścieków (pochodzących ze źródeł miejskich i aglomeracji) z wód powierzchniowych. Dokument dotyczy także poprawy jakości wód powierzchniowych, będących potencjalnym źródłem poboru ujęć komunalnych. Zamierzeniem Programu jest również pobudzenie inicjatyw lokalnych (nowe miejsca pracy) oraz pełne dostosowanie do wymogów Unii Europejskiej w zakresie wyposażenia w system oczyszczalni ścieków i kanalizacji.

Biorąc pod uwagę specyfikę planu miejscowego najistotniejsze cele wymienionych dokumentów odnoszą się do ochrony środowiska przyrodniczego i bioróżnorodności. Przeprowadzona w poprzednich rozdziałach analiza wykazała brak negatywnych oddziaływań na środowisko przyrodnicze na większości terytorium planu i terenów do niego przyległych.

Wszelkie akty prawne oraz pośrednio dokumenty związane z polityką przestrzenną i polityką ekologiczną państwa są zgodne z przepisami prawa międzynarodowego oraz ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi. W szczególności dostosowywane są również do prawa Unii Europejskiej i polityk przyjętych przez kraje wspólnoty. Poszczególne dyrektywy unijne (np. Dyrektywa Siedliskowa, Dyrektywa Ptasia, Dyrektywa Wodna) transponowane są do prawodawstwa polskiego i mają odzwierciedlenie w wiążących aktach prawnych.

XVI. STRESZCZENIE SPORZĄDZONE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Niniejszy prognoza stanowi opracowanie wykonane w celu oceny skutków wpływu sporządzanego projektu planu ogólnego i pozostaje w ścisłym związku uchwałą Rady Miasta Świdnik w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego na obszarze objętym granicami planu ogólnego. Obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko wynika z art. 51 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112, ze zmianami). Wymóg sporządzenia prognozy jest konsekwencją określonego w ustawie rozwiązania, zgodnie z którym sporządzenie lub zmiana przyjętego programu, planu ogólnego, strategii wymaga przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Zgodnie z art. 51 ust. 2 ustawy o udostępnianiu informacji celem prognozy jest:

- analiza oraz ocena środowiska przyrodniczego ze wskazaniem istniejących problemów na obszarze planu ogólnego, a także przewidywanych znaczących oddziaływań na środowisko,
- przedstawienie rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na obszary Natura 2000 a także na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu,
- przedstawienie rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru, w tym także wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków w techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Sporządzenie prognozy rozpoczęto przedstawieniem celu, zasady oraz metodyki jej opracowania, wraz ze wskazaniem materiałów źródłowych.

Kolejnym etapem sporządzania prognozy było oszacowanie stanu i funkcjonowania środowiska, w granicach opracowania i jego powiązań z terenami sąsiednimi. Scharakteryzowano poszczególne komponenty środowiska, w tym rzeźbę, budowę geologiczną, wody powierzchniowe i podziemne, klimat, szatę roślinną, krajobraz oraz powiązania przyrodnicze. Następnie zidentyfikowano obiekty i obszary podlegające ochronie w granicach opracowania. Identyfikację przeprowadzono również dla obszarów stanowiących ograniczenia inwestycyjne i mogących być źródłem zagrożeń dla życia i zdrowia ludzi. Zbadano stopień powiązań obszaru opracowania z prawnie ustanowionymi formami ochrony przyrody, w innych częściach miasta, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów Natura 2000.

W prognozie przedstawiono informację w zakresie kierunków polityki przestrzennej miasta dla obszaru opracowania, wynikających z ustaleń planu ogólnego. Określono również wytyczne ekofizjograficzne wynikające dla obszaru opracowania z najbardziej aktualnego opracowania ekofizjograficznego.

Po przedstawieniu istniejącego stanu środowiska i ochrony jego komponentów oraz wytycznych wynikających z dokumentów studialnych przystąpiono do analizy ustaleń projektu planu ogólnego, do którego sporządza się niniejszą prognozę. Analizie podlegały rozwiązania przestrzenne projektu, ustalenia z zakresu ochrony środowiska oraz obiektów i obszarów podlegających ochronie prawnej. Przeanalizowano również ustalenia projektu planu ogólnego pod kątem oddziaływania na środowisko zastosowanych rozwiązań w zakresie infrastruktury technicznej.

Analiza ustaleń projektu planu ogólnego umożliwiła określenie zmian aktualnego stanu środowiska w przypadku braku realizacji ustaleń projektu planu ogólnego. Analiza ta umożliwiła również określenie wpływu realizacji ustaleń projektu planu ogólnego na poszczególne komponenty środowiska, wraz z określeniem największych zagrożeń dla środowiska spowodowanych wejściem w życie ustaleń projektu planu ogólnego. Wpływ ustaleń planu ogólnego, wraz z zagrożeniami, został oceniony osobno dla powietrza atmosferycznego, hałasu, wód powierzchniowych i podziemnych, krajobrazu, gleb, powierzchni ziemi, szaty roślinnej, bioróżnorodności, powiązań przyrodniczych, świata zwierząt, obiektów i obszarów podlegających ochronie, w tym ze względu na wartości zabytkowe i kulturowe oraz zdrowia, życia i mienia ludzi. Określając wpływ ustaleń planu ogólnego wzięto pod uwagę aktualny stan poszczególnych komponentów środowiska, wskazując stopień ich zanieczyszczenia lub czynniki powodujące emisję, szczególnie w zakresie promieniowania elektromagnetycznego i hałasu. W tej części prognozy odniesiono się również do wzrostu ilości powstających odpadów, nadzwyczajnych zagrożeń środowiska i tran granicznego oddziaływania na środowisko.

Zidentyfikowanie i opisanie wpływu ustaleń projektu planu ogólnego pozwoliło następnie sformułować ocenę przewidywanych oddziaływań ustaleń projektu planu ogólnego na środowisko. Ocenę przedstawiono w formie tabeli określającej przewidywane oddziaływania negatywne i pozytywne na poszczególne komponenty środowiska, z uwzględnieniem rodzaju oddziaływania i stopnia ich natężenia.

Kolejne rozdziały niniejszej prognozy wskazują ocenę skutków realizacji projektu planu ogólnego dla obiektów i obszarów podlegających ochronie przyrodniczej oraz ocenę stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem. Wskazano również rozwiązania alternatywne analizowane w prowadzonej procedurze planistycznej. Oceniono również zgodność projektu planu ogólnego z przepisami prawa obowiązującymi dla obiektów i obszarów podlegających ochronie, wytycznymi ekofizjograficznymi oraz wykonano ocenę rozwiązań mających na celu ograniczenie potencjalnych negatywnych oddziaływań projektu planu ogólnego na środowisko.

Na koniec prognozy wykonano podsumowanie i określono metody analizy skutków realizacji ustaleń planu ogólnego. Podsumowanie wykonano w formie tabeli obrazującej natężenie możliwych oddziaływań na środowisko typów przyjętego w projekcie planu ogólnego przeznaczenia terenów. Podsumowanie prognozy w ten sposób pozwala na odniesienie przewidywanych oddziaływań do załącznika graficznego do prognozy. W metodach analizy skutków realizacji planu ogólnego wskazano zakres metod możliwych do wykonania w mieście oraz realizowanych przez inne jednostki administracji publicznej.

W wyniku przeprowadzonych analiz można stwierdzić, że oddziaływanie ustaleń projektu planu ogólnego na środowisko będzie miało wymiar najmniejszy możliwy do osiągnięcia ze względu na stan wiedzy i możliwości regulacji prawnych przewidzianych w przepisach ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Prognozowane oddziaływania związane bezpośrednio z rozwojem terenów przeznaczonych na cele budowlane będą miały charakter lokalny i nie wpłyną w sposób znaczący na środowisko przyrodnicze oraz ludzi. Realizacja ustaleń projektu planu ogólnego nie będzie miała również wpływu na cele ochrony na obszarach Natura 2000 oraz inne obszary podlegające ochronie, zabytki i dobra materialne.

**OŚWIADCZENIE AUTORA
PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO**

Ja niżej podpisany mgr inż. Zbigniew Bronowicki, oświadczam na podstawie art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. f Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112, ze zmianami), że spełniam warunki określone w art. 74a ust. 2 pkt 1 niniejszej ustawy.

Jestem świadom odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

/-/

